

**Informacja na temat realizacji
zadań pomocy społecznej
przez Miejski Ośrodek Pomocy
Społecznej
w Kutnie w 2024 roku**

Kutno, kwiecień 2025 r.

2024

1. Wstęp	4
2. Cele i zadania Ośrodka	5
3. Struktura organizacyjna Ośrodka	7
3.1. Kwalifikacje zawodowe i wykształcenie pracowników	7
4. Zakres pomocy dla mieszkańców Kutna realizowany przez Ośrodek	9
5. Diagnoza pomocy społecznej	10
6. Formy wsparcia w systemie pomocy społecznej realizowane przez Ośrodek	24
6.1. Praca socjalna	24
6.2. Świadczenia pieniężne	25
6.3. Świadczenia niepieniężne	29
6.3.1. Dożywianie dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym	29
6.3.2. Posiłek przygotowywany w Centrum Seniora – Sekcji Dziennego Domu Pomocy Społecznej	29
6.4. Ubezpieczenie zdrowotne przy zasiłkach stałych	30
6.5. Sprawienie pogrzebu	31
7. Pomoc środowiskowa i instytucjonalna	32
7.1. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	32
7.2. Świetlica profilaktyczno-wychowawcza „Rodzinka”	34
7.3. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny i Kutnowska Karta Dużej Rodziny	36
7.4. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	36
7.4.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	38
7.5. Placówki wsparcia	40
7.5.1. Centrum Seniora – Sekcja Dziennego Domu Pomocy Społecznej	40
7.5.2. Kompleks Terapeutyczno-Integracyjny „Wspólny Dom” – Sekcja Mieszkań Treningowych i Wspomaganych	43
7.5.3. Zespół Mieszkalno-Integracyjny z mieszkaniami wspomaganyymi	45
7.5.4. Noclegownia	46
7.5.5. Ogrzewalnia	48
7.6. Pobyt w domu pomocy społecznej	48
8. Pomoc socjalna wynikająca z innych ustaw	50
8.1. Świadczenia rodzinne, zasiłek dla opiekuna, fundusz alimentacyjny, jednorazowe świadczenie „Za życiem” i ubezpieczenie zdrowotne przy świadczeniach rodzinnych	50
8.1.1. Świadczenia rodzinne i zasiłek dla opiekuna	50
8.1.2. Fundusz alimentacyjny	52
8.1.3. Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	53
8.1.4. Ubezpieczenie zdrowotne przy świadczeniach rodzinnych	53
8.2. Dodatki mieszkaniowe	55
8.3. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów	57
8.4. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	57
9. Pomoc obywatelom Ukrainy	59

9.1. Działalność zespołu koordynującego pomoc obywatelom Ukrainy	59
9.2. Wsparcie obywateli Ukrainy w obrębie pomocy społecznej realizowane na podstawie specjalnej ustawy	59
9.2.1. Świadczenia rodzinne, jednorazowe świadczenie „Za życiem” oraz składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne	59
9.2.2. Świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy	60
9.2.3. Świadczenie jednorazowe dla obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy przekroczyli granicę RP po 24.02.2022 r.	60
9.2.4. Dożywianie dzieci i młodzieży z Ukrainy w przedszkolach i w szkołach	60
10. Kryzys energetyczny	61
10.1. Świadczenia przeciwdziałające kryzysowi energetycznemu	61
10.1.1. Bon energetyczny	61
10.1.2. Dodatek osłony	61
10.1.3. Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe	61
11. Inne działania Ośrodka na rzecz społeczności lokalnej	63
11.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	63
12. Aktywność programowo-projektowa Ośrodka	65
12.1. Programy	65
12.1.1. Program Wspierania Rodziny w Mieście Kutno na lata 2022-2024	65
12.1.2. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Kutno na lata 2024-2030	66
12.1.3. Program Wychodzenia z Bezdomności i Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu w Mieście Kutno na lata 2020-2025	68
12.1.4. Program „Posiłek w szkole i w domu”	69
12.1.5. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2021-2027	70
12.1.6. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024	70
12.1.7. Program „Korpus Wsparcia Seniorów”	71
12.1.8. Program Pomocy „Kutnowska Złota Rączka dla Seniora”	72
12.1.9. Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	72
12.1.10. Program „STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej”	73
12.1.11. Program „Świadomy senior – bezpieczny senior!”	73
12.1.12. Program „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”	74
12.1.13. Program „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”	74
12.2. Projekty	75
12.2.1. Projekt „Akcja Zima”	75

12.2.2. Projekt „Poprawa stanu infrastruktury społecznej Miasta Kutna – Centrum Seniora”	75
12.2.3. Projekt „Adaptacja budynku przy ul. Majdany 1 w Kutnie na mieszkania wspomagane”	76
12.2.4... Projekt „Biblioteka jest mi bliska” – zadanie „... a przeszłość nasza trudna, ale piękna była...”	77
12.2.5. Projekt „Kutnowskie śniadanie z francuską nutą”	77
12.2.6. Projekt „Nowe Horyzonty – Akademia Integracji Kutno”	77
12.2.7. Projekt partnerski „CIS na FUL”	78
12.2.8. Projekt grantowy „Premia społeczna”	79
12.3. Badania ankietowe	80
12.3.1. Badanie ankietowe oceniające jakość i potrzeby w zakresie usług opiekuńczych w 2024 roku	80
12.3.2. Badanie ankietowe oceniające jakość i potrzeby w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych w 2024 roku	80
12.4. Prace Zespołu ds. opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”	81
12.5. Działalność informacyjno-promocyjna Ośrodka	81
13. Wydatki i dochody oraz ich struktura	84
14. Podsumowanie	90
15. Rekomendacje	98
16. Spis rysunków, tabel i wykresów	100
16.1. Spis rysunków	100
16.2. Spis tabel	100
16.3. Spis wykresów	101

1. Wstęp

Sprawozdanie w formie raportu zostało sporządzone na podstawie danych wewnętrznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kutnie, statystyk Urzędu Miasta Kutno, Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie oraz informacji pochodzących z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego¹. Zawarte w nim analizy dotyczą w szczególności zadań w zakresie pomocy społecznej i innych świadczeń socjalnych realizowanych przez Ośrodek.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie jako instytucja sektora publicznego działa w sferze polityki społecznej. Przyjmuje tym samym na siebie rolę wykonawcy zadań Miasta Kutno, będącego samorządowym ucieleśnieniem administracji wspierającej, o charakterze tak zadań własnych, jak i zleconych przez administrację rządową, których szczegółowy zakres określa ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, a także przepisy innych ustaw.

Jednym z kluczowych obowiązków, postawionych przez ustawodawcę gminie, jest przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Systematyczne, coroczne sporządzanie tego rodzaju ewaluacji w zakresie zasobów, obejmujących przede wszystkim: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej (bez względu na finansujący i realizujący je podmiot) oraz osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje dotykających je problemów, jak i strukturę beneficjentów z podziałami wedle określonych kryteriów – ciąży na Ośrodku.

Pomoc społeczna nie polega wyłącznie na pracy socjalnej oraz materializowaniu założeń konstytuujących administrację usługową, czyli przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń. Jej istotnym wymiarem jest diagnoza społeczna, analiza i ocena zjawisk społecznych, które mogą rodzić zapotrzebowanie na kierowaną ze strony Ośrodka pomoc. Umiejętności właściwego rozpoznania sprawy i rozeznania w środowisku lokalnym – to priorytetowe kwestie, których nieustanne rozwijanie może przyczynić się do skutecznego poszukiwania nowych, alternatywnych metod i sposobów urzeczywistniania pomocy społecznej, nie tylko instytucjonalnej.

Wyzwaniem dla Ośrodka, podobnie jak dla całego sektora pomocy społecznej w Polsce, pozostaje urefleksyjniona sprawczość, czyli zdolność wpływania na otoczenie, siła wymiernego oddziaływania na rzeczywistość, beneficjentów i własne poczynania. Dlatego też za nadal aktualny uznaje się problem wcielania w życie zapisów ustawy dotyczących efektywnej pomocy społecznej, tzn. takiej, która, wspierając osoby i rodziny w ich trudnych sytuacjach życiowych, z jednej strony, respektując i zachowując ich autonomię oraz podmiotowość, dąży do zapewnienia im bezpieczeństwa socjalnego, a z drugiej – usiłuje w ramach pomocy wykorzystać zasoby rodziny, jej potencjał i aktywności.

W związku z tym skuteczna pomoc społeczna to nacechowane wzajemnym szacunkiem współdziałanie instytucji sfery polityki społecznej, podmiotów rynkowych, komercyjnych, prowadzących działalność w zakresie pomocy społecznej, sprofesjonalizowanych organizacji pożytku publicznego działających w zakresie pomocy społecznej oraz świadomych i aktywnych beneficjentów pomocy społecznej.

¹ Ze względu na dostępność danych wykorzystane w wykresach i tabelach statystyki roczne nie zawsze pokrywają się z raportowanym okresem.

2. Cele i zadania Ośrodka

Cele i zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kutnie w zakresie przyznawania pomocy społecznej i pomocy socjalnej określone są przez przepisy prawa. Do głównych celów należą praca na rzecz ograniczania marginalizacji osób i rodzin poprzez wspieranie ich w dążeniach do zaspokajania niezbędnych potrzeb oraz umożliwiania im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom utrudniającym życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Pomoc społeczna jako element polityki społecznej państwa koncentruje się na stwarzaniu warunków osobom i rodzinom do przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych, w których się znalazły. Wśród najczęściej pojawiających się przyczyn udzielania pomocy społecznej trzeba wymienić chociażby: niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę – częstokroć związane z podeszłym wiekiem – ubóstwo czy bezrobocie. Pomoc ze strony państwa ma jednak charakter przejściowy, tymczasowy, bowiem jej intencja zakłada aktywizację, usamodzielnienie osób z niej korzystających. Tym niemniej dla niektórych osób, w tym np. seniorów, z uwagi na niemożliwe do zahamowania, a tym bardziej odwrócenia, zmiany – także wynikające z przyczyn obiektywnych – wsparcie przyjmuje charakter długotrwały i ciągły.

Za organizację tej pomocy odpowiedzialne są w szczególności organy administracji rządowej i samorządowej, które na zasadzie partnerstwa są wspierane w realizacji tych zadań przez organizacje społeczne i pozarządowe, Kościół Katolicki, inne kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby fizyczne i prawne. Postulowana kooperacja trzech sektorów (publicznego, prywatnego i społecznego) w ramach dostarczania usług publicznych w zakresie pomocy społecznej może doprowadzić do zoptymalizowania jakości świadczenia usług, jak również pozwolić na odciążenie struktur państwowych, wyłonienie się na rynku podmiotów świadczących wysokiej klasy usługi powszechnie dostępne oraz profesjonalizację organizacji pożytku publicznego funkcjonujących w segmencie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna przewiduje dwie formy pomocy:

1. pomoc środowiskową

- realizowaną w miejscu zamieszkania świadczeniobiorcy;

2. pomoc instytucjonalną

- świadczoną - w oderwaniu od jego dotychczasowego miejsca zamieszkania - w domach pomocy społecznej oraz ośrodkach wsparcia (środowiskowych domach samopomocy, dziennych domach pomocy, ogrzewalniach, noclegowniach, schroniskach, mieszkaniach wspomaganych i treningowych).

Obok form pomocy społecznej występują także dwa rodzaje świadczeń:

1.

- pomoc pieniężna;

2.

- pomoc niepieniężna,

w ramach których może być udzielana zarówno pomoc środowiskowa, jak i instytucjonalna.

Reasumując, należy stwierdzić, iż pomoc w głównej mierze dotyczy:

1.

- pracy socjalnej;

2.

- prowadzenia i rozwijania niezbędnej infrastruktury socjalnej;

3.

- analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;

4.

- przyznawania i wypłacania przewidzianych ustawą świadczeń;

5.

- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;

6.

- rozwijania nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

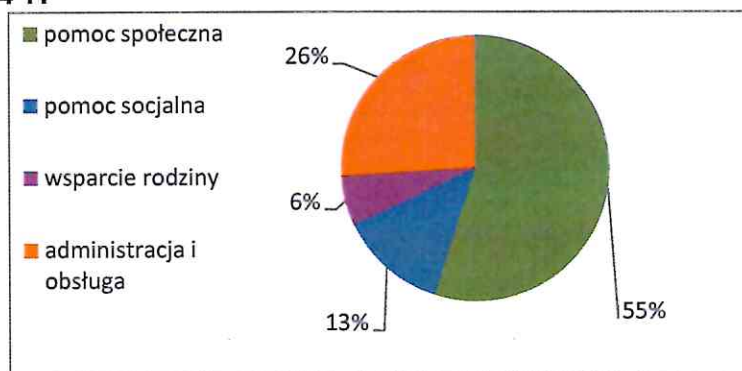
3. Struktura organizacyjna Ośrodka

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie w 2024 r. (stan na 31.12.2024 r.) zatrudniał, łącznie z zastępstwami wynikającymi z urlopów macierzyńskich i długotrwałych zwolnień, 98 pracowników realizujących zadania zarówno z zakresu pomocy społecznej, jak i wynikające z innych ustaw, czyli o 1 pracownika więcej niż w 2023 r.

Należy podkreślić, że przy zatrudnianiu pracowników przez Ośrodek ściśle przestrzegane są wymogi odnoszące się do kwalifikacji zawodowych i merytorycznego przygotowania. Stosowny tryb naboru nowych pracowników, w tym wyłaniania ich w drodze konkursu, jest konieczny głównie ze względu na bezustanne wzbogacanie zakresu zadań do realizacji oraz rosnące oczekiwania społeczne wobec wszystkich pracowników Ośrodka.

Zgodnie z regulacjami ustawy o pomocy społecznej odnośnie do niezbędnej liczby pracowników socjalnych (1 pracownik socjalny przypada na 2 000 mieszkańców), w Ośrodku w 2024 r. zatrudnionych było 22 pracowników socjalnych (o 1 pracownika mniej aniżeli w 2023 r.) funkcjonujących w rejonach opiekuńczych.

Wykres 1. Zatrudnienie w Ośrodku wedle klasyfikacji zadań, według stanu na 31.12.2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

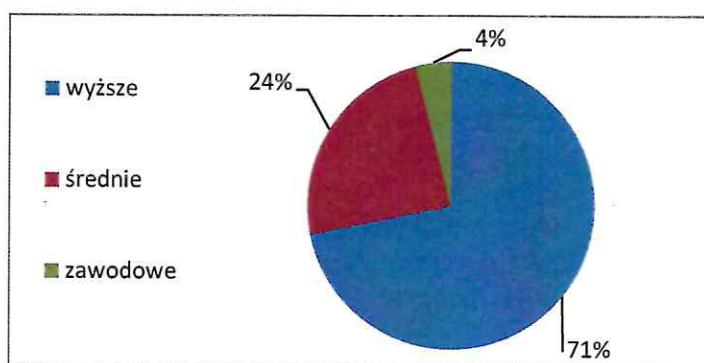
Jak pokazuje powyższy wykres najczęściej osób realizowało zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej – 54 osoby (55%), w tym 22 pracowników socjalnych. Następną kategorią pracowniczą pod względem liczebności była administracja i obsługa – 25 osób (26%). Prace związane m.in. ze świadczeniami rodzinnymi czy alimentacyjnymi oraz dodatkami mieszkaniowymi wykonywało 13 pracowników (13%). Z kolei 6 osób (6%) wypełniało swoje obowiązki w ramach wsparcia rodziny.

3.1. Kwalifikacje zawodowe i wykształcenie pracowników

Warunkiem prawidłowego wykonywania zadań i realizacji celów jest odpowiednio wykwalifikowana kadra. Rzetelna i specjalistyczna wiedza zespołu pracowników podbudowana ich doświadczeniem zawodowym stanowi niezbędną podstawę dla tworzenia sprawnej organizacji pracy. Z racji zauważalnego w ostatnich latach stałego wzrostu liczby realizowanych przez pomoc społeczną zadań szczególnego znaczenia nabierają wysokie kwalifikacje, umiejętności i posiadana wiedza korpusu pracowników.

W tym celu pracownicy nie tylko uzupełniają swoje wykształcenie lub podnoszą kwalifikacje, ale również zdobywają szereg umiejętności związanych z pracą zawodową.

Wykres 2. Wykształcenie pracowników, według stanu na 31.12.2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. udział osób z wyższym wykształceniem wyniósł 71%, co oznacza, iż blisko trzech na czterech pracowników to osoby legitymujące się wyższym wykształceniem. Pracownicy Ośrodka podejmowali się ciągłego kształcenia, w tym korzystania ze szkoleń w formie wykładów online, w celu podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych, na co wskazuje poniższa tabela. Pośród kadry pracowniczej 80 osób uczestniczyło w szkoleniach, konferencjach czy seminariach dotyczących 46 tematów. W związku z tym można wywnioskować, iż zapewniono odpowiedni poziom merytorycznej obsługi świadczeniobiorców oraz zadbano o skuteczność i jakość funkcjonowania pomocy społecznej.

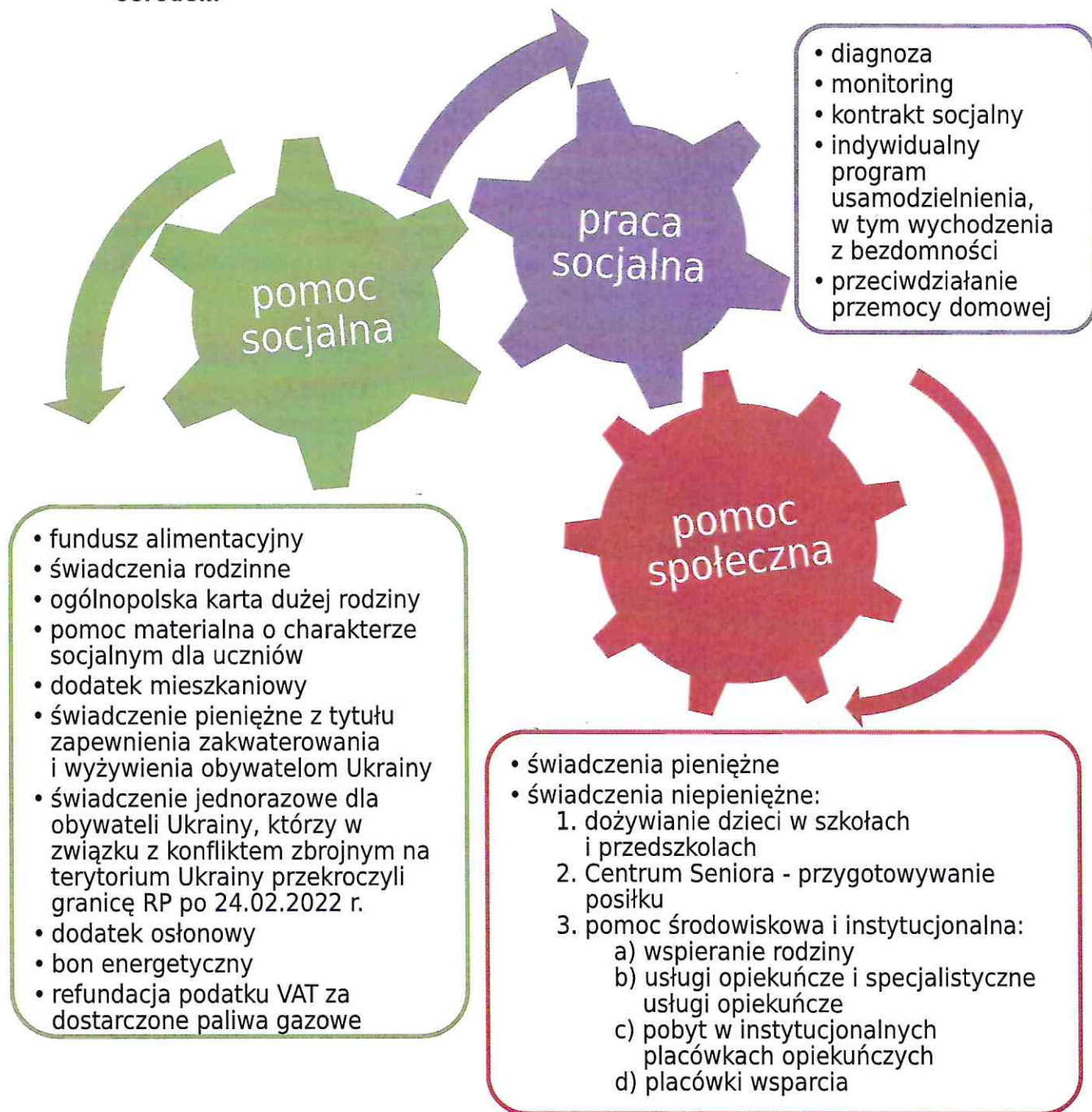
Tab. 1. Pracownicy w trakcie kształcenia/dokształcania w 2024 r.

Poziom nauki	Liczba pracowników
Szkolenia/konferencje/seminaria	80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

4. Zakres pomocy dla mieszkańców Kutna realizowany przez Ośrodek

Rys. 1. Schemat zakresu pomocy udzielanej mieszkańcom Kutna przez Ośrodek.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Podstawą pomocy społecznej jest praca socjalna. Na bazie jej rezultatów może zostać przyznana pomoc społeczna w formie pieniężnej lub niepieniężnej. Inne świadczenia z pomocy socjalnej wypłacane są na wniosek osoby zainteresowanej.

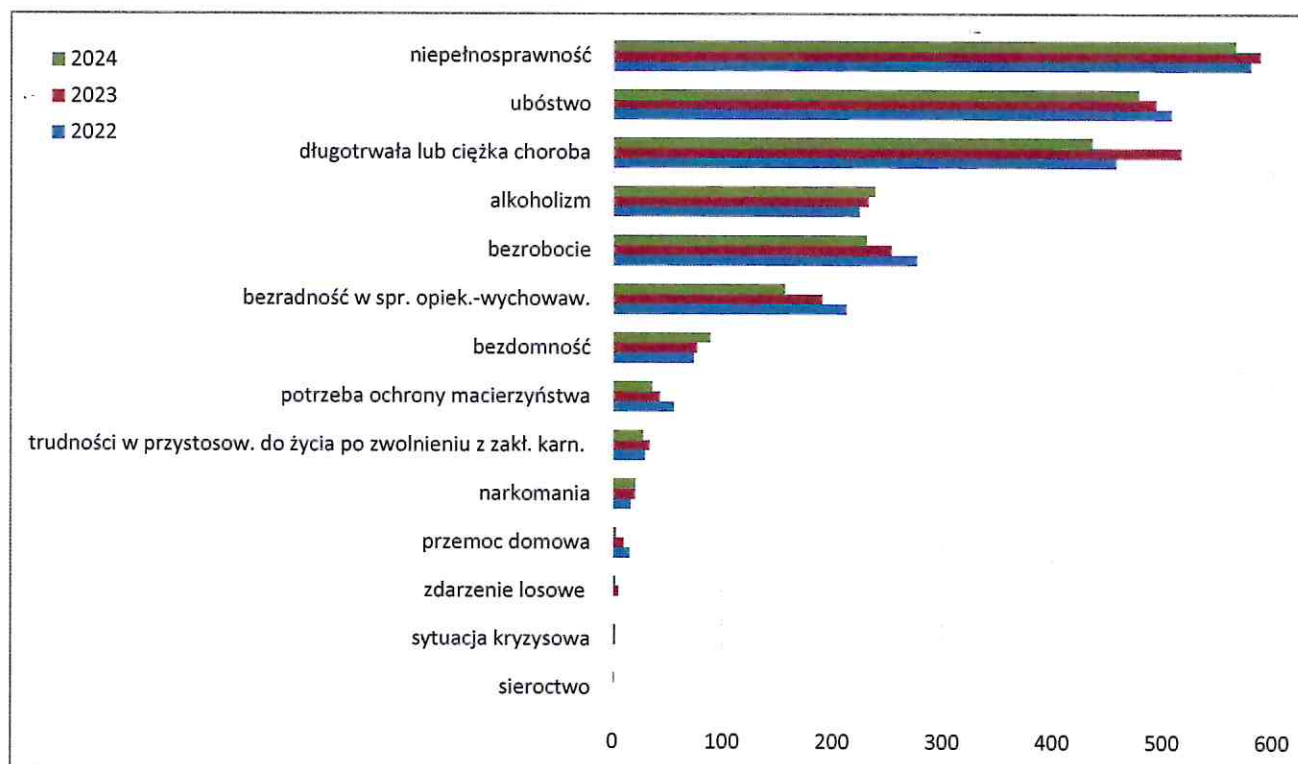
5. Diagnoza pomocy społecznej

Diagnoza społeczna służy identyfikacji problemów i dysfunkcji w otoczeniu społecznym. Jako proces prowadzący, na drodze obserwacji, a przede wszystkim pracy socjalnej realizowanej przez pracowników socjalnych, do uporządkowanego i całościowego opisu życia społecznego cechuje się wnikliwym rozpoznawaniem m.in. niepokojących przejawów w życiu zbiorowości i niezaspokojonych potrzeb mieszkańców miasta, umożliwiając tym samym udaremnienie niepożądanych zjawisk, a finalnie – zapobieganie powstawaniu problemów społecznych.

Gruntowne zanalizowanie środowiska skutkuje nie tylko scharakteryzowaniem ogólnej natury badanego obszaru poprzez prezentację mapy negatywnych zjawisk, czyli właściwą oceną stanu rzeczy, wyborem odpowiednich instrumentów pomocy społecznej, ale także pozwala zaobserwować rezultaty działań i wyniki środków naprawczych wdrożonych w następstwie wykonywanej poprzednio diagnozy społecznej. Badanie diagnostyczne dostarcza wiedzy umożliwiającej prognozowanie przyszłych zjawisk, a tym samym, pełniąc praktyczną funkcję, stanowi punkt wyjścia do wszczęcia procedury planowania i realizacji działań mających na celu optymalne rozwiązanie problemów społecznych.

Prowadzenie diagnozy wpisuje się w 4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej - „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

Wykres 3. Główne przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin w latach 2022-2024*.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

* Jeżeli w rodzinie występuje kilka przyczyn powodujących trudną sytuację życiową, może taka rodzina zostać zaszeregowana do kilku tzw. grup dyspersyjnych, tzn. wydzielonych ze względu na dominujący powód udzielenia pomocy.

Przyjmując dłuższą, bo siedmioletnią, perspektywę czasową jako horyzont w sposób relatywnie dalece uprawdopodobniający warunkowość możliwości uprawnionej interpretacji dynamiki zmian przyczyn przyznawania wsparcia, można pokusić się o następującą konstatację: w 2024 r., odmiennie w odniesieniu do roku ubiegłego, tj. 2023 r., i 2021 r., a podobnie względem 2022 r. i lat 2020-2018 - da się zaobserwować spadek lub stabilizację w obrębie niemal wszystkich powodów ubiegania się o pomoc, co może oznaczać początek powrotu do tendencji spadkowej w zakresie przesłanek determinujących trudną sytuację życiową, a tym samym pozwala sądzić, iż trend ten nosi znamiona prawidłowości opisującej kondycję społeczną kutnowskich rodzin, od której to jednak socjologicznej właściwości zachodzą - w zależności od, w głównej mierze, nieprzewidywanych czynników, jak np. epidemia lub wojna, generujących nagłe i głębokie przeobrażenia rzeczywistości społecznej, jak i dyktujących rewizję podejścia do zmieniających się wskutek tych czynników okoliczności - odstępstwa, fluktuacje niejednokrotnie traktowane jako odchylenia, a czasem nawet anomalie.

Pośród pięciu najczęściej występujących powodów ubiegania się o pomoc w 2024 r. w porównaniu do lat 2023-2022 nadal znajdują się te same kategorie, aczkolwiek nastąpiła jedna roszada:

- niepełnosprawność - 566 rodzin (spadek o 23 rodziny, tj. 3,9% mniej niż w 2023 r., oraz spadek o 14 rodzin, tj. 2,4% mniej względem 2022 r.);
- ubóstwo - 478 rodzin (spadek o 16 rodzin, tj. 3,2% mniej niż w 2023 r., oraz spadek o 30 rodzin, tj. 5,9% mniej w stosunku do 2022 r.);
- długotrwała lub ciężka choroba - 436 rodzin (spadek o 81 rodzin, tj. 15,7% mniej niż w 2023 r., oraz spadek o 22 rodziny, tj. 4,8% mniej w odniesieniu do 2022 r.);
- alkoholizm - 239 rodzin (wzrost o 6 rodzin, tj. 2,6% więcej niż w 2023 r., oraz wzrost o 14 rodzin, tj. 6,2% więcej wobec 2022 r.);
- bezrobocie - 231 rodzin (spadek o 23 rodziny, tj. 9,1% mniej niż w 2023 r., oraz spadek o 46 rodzin, tj. 16,6% mniej aniżeli w 2022 r.).

Pozostałe znaczące ilościowo przyczyny trudnej sytuacji, np. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezdomność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa, występują z podobną częstotliwością, co w latach ubiegłych.

❖ **Niepełnosprawność** jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym, szczególnie jednak należy uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. Uwarunkowana wadami wrodzonymi, nabytymi albo długotrwałą lub ciężką chorobą skutkuje wykluczeniem lub poczuciem nieprzydatności. Co więcej, utrudnia, a czasem nawet uniemożliwia wykonywanie zadań społecznych, dodatkowo pogłębiając stan samotności, izolacji psychicznej, którą wywołała np. choroba. Ułomność nierzadko bywa skorelowana z bezrobociem i niezamożnością jako ich determinanta. Z pomocy społecznej w 2024 r. skorzystało 566 rodzin, w których przebywała przynajmniej jedna osoba z niepełnosprawnością.

❖ **Ubóstwo**, które wynika z niemożliwości zaspakajania życiowych potrzeb ludzkich na akceptowalnym społecznie poziomie, odpowiadając tym samym za pogorszenie się standardu życia rodzin, jest jedną z podstawowych dysfunkcji stanowiących nominalnie przesłankę do udzielenia świadczeń z pomocy społecznej. Niemniej ono samo - zgodnie z obowiązującymi unormowaniami prawnymi - nie jest warunkiem wystarczającym do uzasadnionego przyznania świadczeń. Stanowi

zatem kategorię z punktu widzenia pomocy społecznej nieostrą i ze względu na tę niejednoznaczność zubożenie często jest pojmowane jako przesłanka dodatkowa względem innej przyczyny ubiegania się o pomoc. Najczęściej, na co wskazują statystyki Ośrodka, ubóstwo współwystępuje z takimi zjawiskami jak:

- bezrobocie;
- długotrwała lub ciężka choroba;
- niepełnosprawność.

Przyczyny występowania o udzielenie pomocy często wzajemnie na siebie oddziałują, czyniąc tę relację zwrotną. Niedostatek finansowy zazwyczaj wywołuje uczucie deprywacji, czyli niemożności zaspokajania potrzeb społecznych, co może przerodzić się w odruchy agresji, stany frustracji czy poczucia rezygnacji i niezadowolenia. Kondycja psychiczna znajduje odzwierciedlenie w biernym zachowaniu, narastającej obojętności, skutkujących „uzależnieniem się” od pomocy społecznej i wykształceniem nawyku wyuczonej bezradności.

W 2023 r. liczba rodzin dotkniętych pauperyzacją wyniosła 478 rodzin, i co istotne – na przestrzeni ostatnich trzech lat poziom ubóstwa w Kutnie sukcesywnie się obniża. Należy zaznaczyć, że w liczbie 478 rodzin znajdowało się 279 rodzin, w których przebywało 281 zasiłkobiorców stałych, czyli osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnych do pracy. Wytlumaczenia względnie niskiego poziomu ubóstwa można doszukiwać się szczególnie w stosunkowo niewielkim bezrobociu, wzroście wysokości wynagrodzenia minimalnego (od 01.01.2024 r. wynoszącego 4 242,00 zł brutto, a od 01.07.2024 r. – 4 300,00 zł brutto, czyli w porównaniu z analogicznymi punktami czasowymi w 2023 r. więcej o odpowiednio: 752,00 zł oraz 700,00 zł) oraz w sprzyjającym poprawie kondycji budżetów rodzin utworzeniu w 2016 r. programu „Rodzina 500+” (aczkolwiek świadczenie wychowawcze nie wlicza się do dochodu przy ubieganiu się o jakąkolwiek pomoc pieniężną), w ramach którego świadczenie wychowawcze z dniem 1 lipca 2019 r. przysługuje na wszystkie dzieci do ukończenia przez nie 18. roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę.

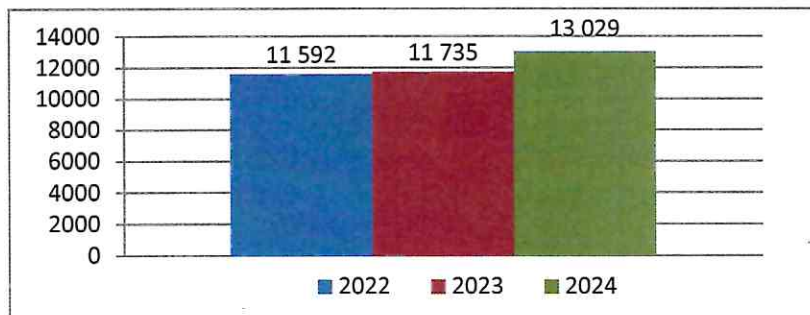
W obliczu pozostającego wciąż na dosyć wysokim poziomie wskaźnika średniorocznej inflacji, który – wedle danych Głównego Urzędu Statystycznego – wyniósł w 2024 r. 103,6, co oznacza wzrost cen o 3,6% w zestawieniu z 2023 r., będąc tym samym co prawda parametrem o wartości niższej niżli w roku 2023 (111,4), spodziewany brak odwrócenia wektora trendu ze spadkowego na wzrostowy w obrębie ubóstwa poczytywany być może jako niewątpliwa przesłanka pozwalająca na umiarkowany optymizm w formułowaniu prognoz co do sytuacji materialnej kutnian w najbliższym czasie.

❖ **Długotrwała lub ciężka choroba** powoduje trudności w dostępie do oferowanych dóbr społecznych. Zdarza się, że jest konsekwencją ubóstwa, jakkolwiek może stanowić tak jego, jak i bezrobocia – źródło. Sprawia, że osoby dotknięte tą dysfunkcją często nie mogą uczestniczyć w życiu społecznym, w związku z tym wprowadza w psychiczny stan wyobcowania i obojętności.

Jak wskazują dane demograficzne (wykres 4.), liczba osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej; mężczyźni – 65 lat i więcej) utrzymuje się w Kutnie w okresie trzech ostatnich lat na w miarę wyrównanym poziomie, nieznacznie rosnąc z roku na rok, szczególnie w odniesieniu do 2024 r., w którym to liczba tej grupy wiekowej wyniosła 13 029 osób, wzrastając o 11% w stosunku do roku 2023. Z tego względu, jak również zważywszy na stale względnie niewysokie świadczenia emerytalno-rentowe, wsparte nawet dodatkowymi 13. i 14.

świadczeniem emerytalnym, w konfrontacji z realnymi cenami i wysokimi kosztami leczenia, w 2024 r. 436 rodzin skorzystało z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Wykres 4. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Kutnie w latach 2022-2024.

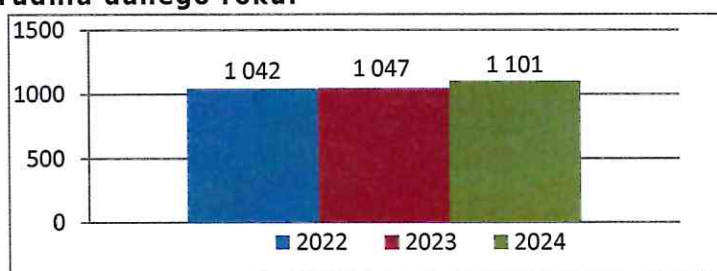

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kutno; kwiecień 2025 r.

❖ **Bezrobocie**, czyli stan, w którym osoby zdolne do pracy i pragnące ją podjąć nie znajdują zatrudnienia, ciągle jest jednym z ważniejszych powodów przyznawania pomocy społecznej w formie wsparcia finansowego lub rzeczowego, np. posiłku, albo pracy socjalnej (w 2024 r. 231 rodzin podało bezrobocie jako przyczynę wystąpienia o pomoc). Podobnie jak miało to miejsce w przypadku ubóstwa, bezrobocie przyczynia się do innych patologii i dysfunkcji społecznych, m.in.: uzależnień, ubóstwa, marginalizacji, utraty poczucia godności lub przemocy domowej, albo też staje się ich konsekwencją. Praca z osobami bezrobotnymi w ramach systemu pomocy społecznej polega przede wszystkim na kształtowaniu w nich zdolności do zatrudnienia poprzez stopniowe rozwijanie ich motywacji, co w dalszej perspektywie ma doprowadzić do usamodzielnienia i aktywizacji zawodowej.

Z malejącą w 2024 r. liczbą rodzin potrzebujących pomocy z tytułu bezrobocia (231 rodziny, w których żyły 454 osoby; w 2023 r.: 254 rodziny, w których przebywało 500 osób) daje się w sposób oczywisty pogodzić względną statyczność liczby osób bezrobotnych, zmierzona według stanu na koniec 2024 r. (niewielki wzrost o 54 osoby w zestawieniu z 2023 r.; por. wykres 5). Na zmniejszający się popyt na pomoc społeczną uzależniony bezrobociem miały w ostatnim czasie wpływ relatywnie trwała, z nieznaczącymi odchyleniami, aczkolwiek nieprzechodzącymi w gwałtowne zaburzenia, równowaga panująca na lokalnym rynku pracy oraz implementacja projektów aktywizujących osoby bezrobotne, a więc stabilizacja stopy bezrobocia i oscylowanie na porównywalnym poziomie w przypadku liczby osób bezrobotnych w mieście.

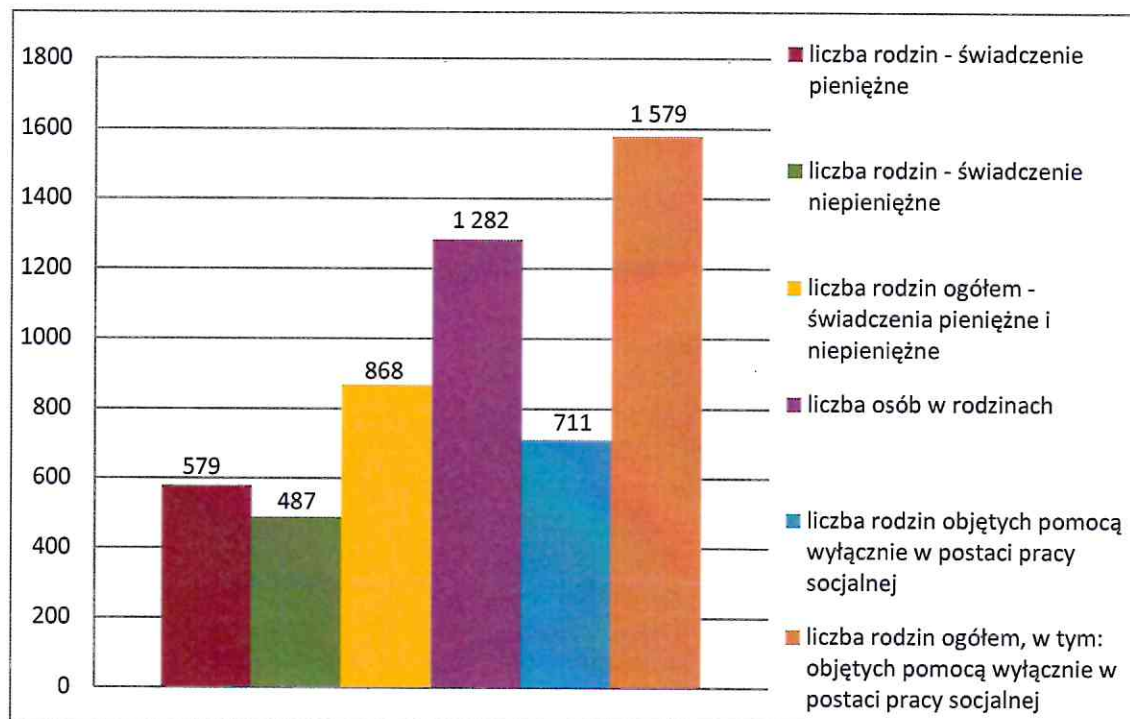
Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w Kutnie w latach 2022-2024, według stanu na 31 grudnia danego roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Diagnoza społeczna, poza przekrojową eksploracją obszaru udzielania pomocy społecznej, gwarantuje też dostęp do danych odnoszących się do struktury i modelu rodzin, którym udzielana jest pomoc. Poniższe wykresy relacjonują rzeczywistą liczbę rodzin oraz typy rodzin objętych wsparciem w formie pieniężnej lub niepieniężnej w latach 2022-2024. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że uwzględnione są osoby/rodziny, którym udzielono wsparcia przynajmniej jednokrotnie, aczkolwiek najczęściej beneficjenci korzystali z kilku świadczeń naraz.

Wykres 6. Rzeczywista liczba rodzin/osób objętych pomocą społeczną, tj. świadczeniami pieniężnymi i niepieniężnymi, w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r., podobnie zresztą jak w latach poprzednich, więcej wsparcia udzielono w formie pieniężnej (579 rodzinom) niż niepieniężnej (487 rodzinom). Warto odnotować, że ponad 22% ogółu osób (288 osób z 1 282) objętych pomocą społeczną stanowią osoby, które same nie są bezpośrednimi odbiorcami pomocy społecznej, lecz tworzą z beneficjentem wspólne gospodarstwo domowe. W takim razie pomoc społeczna trafia do znacznie większej grupy ludzi aniżeli te, którym decyzją przyznano świadczenia (994 osoby, o 37 mniej wobec 2023 r.). Należy zaakcentować, iż w odniesieniu do roku 2023 wzrosła w okresie raportowanym liczba rodzin objętych pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej: z 593 w 2023 r. do 711 w 2024.

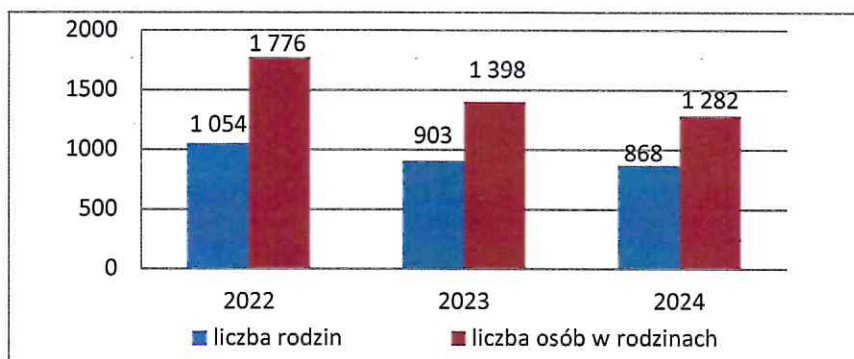
U podstaw tej różnicy w popycie na wsparcie w postaci pracy socjalnej, tj. w zakresie informowania, wyjaśniania, motywowania, porady bądź konsultacji, mogły leżać już to wzrost rok do roku liczby środowisk objętych procedurą „Niebieskie Karty”, już to zwiększone wśród mieszkańców Kutna w 2024 r. zainteresowanie uczestnictwem w Programie „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 lub w Programie „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 – Moduł II, tzw. opieka na odległość, tj. teleopaska.

Omówienie obu Programów zamieszczono odpowiednio w podrozdziałach 12.1.6

i 12.1.7.

Warto dodać, iż w świetle ogólnej liczby rodzin objętych pomocą społeczną, w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej, dane w skali rok do roku obrazują wzrost: z 1 496 rodzin w 2023 r. do **1 579** rodzin w 2024 r., za co w głównej mierze odpowiada, scharakteryzowana powyżej, wyższa liczba rodzin wspartych wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

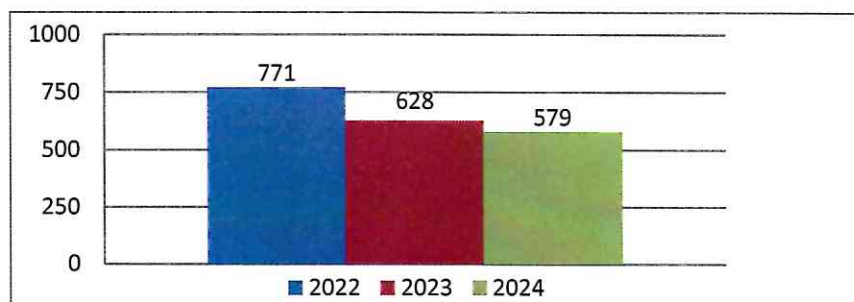
Wykres 7. Rzeczywista liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną (bez uwzględnienia „wyłącznie w postaci pracy socjalnej”) w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną, nie uwzględniając kategorii „wyłącznie w postaci pracy socjalnej”, w 2024 r. wyniosła **868** i zmalała w zestawieniu do lat poprzednich o 3,9% wobec 2023 r. i o 17,6% względem 2022 r. Zdecydowanie zmniejszyła się z kolei liczba osób w tych rodzinach, wynosząc w 2024 r.: **1 282** osoby, czyli mniej o 8,3% w stosunku do 2023 r. i o 27,8% w odniesieniu do 2022 r. Oznacza to, że coraz częściej beneficjentami pomocy społecznej są mniejsze gospodarstwa domowe, w których liczba członków rodziny – na skutek najczęściej wyjazdu dzieci na studia lub usamodzielniania się dzieci i zakładania przez młode pokolenie własnych rodzin ewentualnie wskutek migracji za pracę czy z powodu zgonów zazwyczaj współmałżonka – podlega uszczupleniu bądź – za sprawą nieposiadania dzieci – pozostaje bez zmian.

Wykres 8. Rzeczywista liczba osób/rodzin objętych pomocą społeczną w formie pieniężnej w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

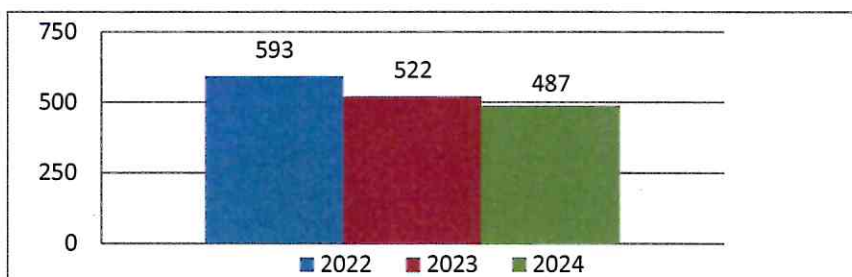
Rzeczywista liczba osób/rodzin wspieranych przez Ośrodek pomocą pieniężną na przestrzeni ostatnich trzech lat dalej maleje, w 2024 r. wynosząc **579** rodzin, tj. 7,8% mniej niż w 2023 r. i 24,9% mniej niżeli w 2022 r. Wpływa na to zapewne

dobra kondycja budżetów domowych kutnowskich gospodarstw, stanowiąca rezultat stabilnej sytuacji na rynku pracy w dziedzinie bezrobocia, wyższych płac oraz efektu przyznawania rodzinom z dziećmi świadczenia wychowawczego („800+”), szczególnie po zmianie niezależniającej wypłatę świadczenia od osiąganego przez rodzinę dochodu.

Trzeba w tym miejscu uwypuklić, iż w 2024 r. obowiązywało określone w 2022 r. kryterium dochodowe w pomocy społecznej, wynoszące w przypadku gospodarstwa jednoosobowego – 776,00 zł, zaś na osobę w rodzinie – 600,00 zł. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej kryterium dochodowe weryfikowane jest co trzy lata z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej dokonywanych przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Do spadającej liczby rodzin uzyskujących pomoc pieniężną może przyczyniać się fakt, iż ubiegający się o pomoc częstokroć przekraczają progi kryteriów, na co wpływ może mieć choćby ustalana co roku wysokość minimalnego wynagrodzenia.

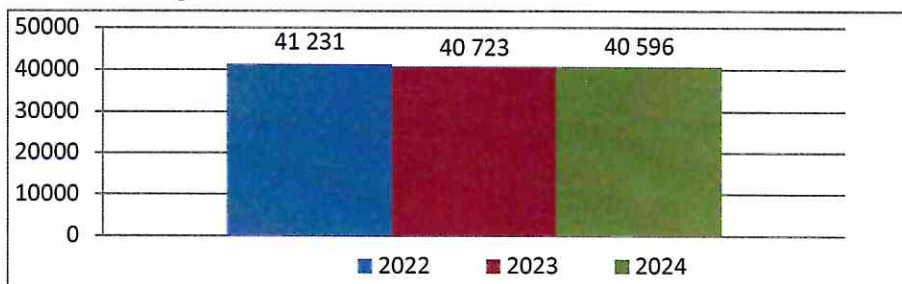
Wykres 9. Rzeczywista liczba osób/rodzin objętych pomocą społeczną w formie niepieniężnej w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Z kolei rzeczywista liczba osób/rodzin, które skorzystały z pomocy w formie niepieniężnej, wynosząc w 2024 r. **487** rodzin, zmniejszyła się w odniesieniu do 2023 r. o 6,7%, a w zestawieniu z 2022 r. – o 17,9%. W gronie czynników klarujących taki obrót sprawy mogą być: mniejsza niż w 2023 r. liczba osób/rodzin, stanowiących beneficjentów pomocy w postaci posiłku przygotowywanego przez Centrum Seniora, zmniejszenie się liczby osób, którym udzielono pomocy w ośrodkach wsparcia prowadzonych przez Ośrodek, malejąca grupa osób, którym świadczone były usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, spadek liczby osób przebywających w różnych formach pieczy zastępczej, jak również zniżka liczby osób objętych pomocą w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Wykres 10. Liczba ludności miasta Kutna w latach 2022-2024, według stanu na 31 grudnia danego roku.

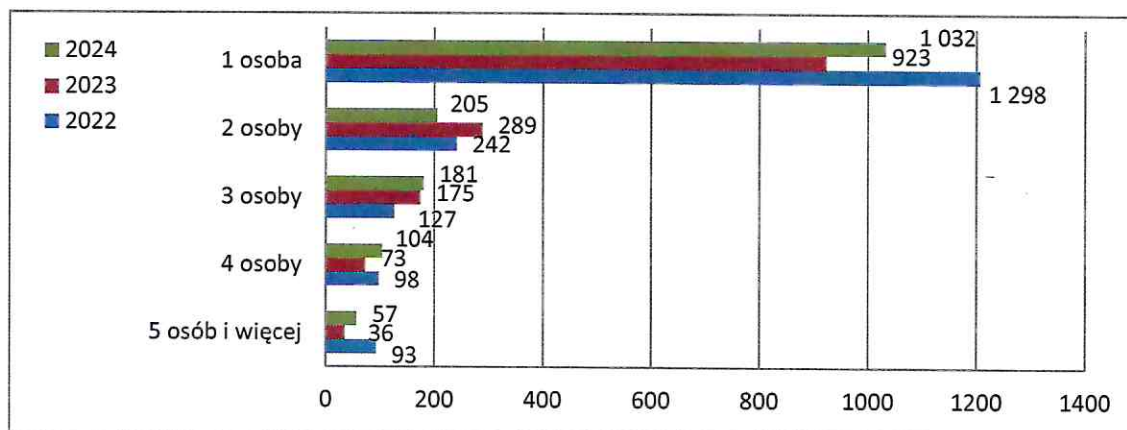

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS (dane za lata 2022-2023); UM Kutno (dane za 2024 r.); kwiecień 2025 r.

Niestety nie można w pełni uzasadniony sposób przyjąć, że dotychczasowi usługobiorcy zaktywizowali się i pomoc społeczna nie jest im już niezbędna. Może sprzeciwiać się temu chociażby nieznacznie, lecz jednak pomniejszająca się z roku na rok liczba mieszkańców miasta, co potwierdza wykres 10. Nie wypada więc, bez szczegółowych analiz, wykluczyć założenia, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej jest relatywnie stała w relacji do ludności Kutna i że w znacznej części są to te same osoby.

Warto w tym momencie zasygnalizować, że Miasto Kutno przykładą również wagę do poprawy bytu mieszkańców, których dochód co prawda przekracza próg kryterium dochodowego, lecz których sytuacja materialna jest na tyle trudna, iż bez wsparcia ze strony miasta, korzystając li tylko z własnych zasobów, nie są w stanie sobie samodzielnie poradzić. Najczęściej z tytułu znalezienia się w tego rodzaju okolicznościach pomoc otrzymywały osoby w wieku senioralnym, albowiem źródła ich utrzymania (zazwyczaj świadczenia emerytalno-rentowe, sporadycznie dochody) nie wystarczały na pokrycie kosztów leczenia. Warto w tym miejscu zauważyć, że Rada Miasta Kutno, uwzględniając potrzebę wsparcia m.in. osób z niskimi dochodami, w 2024 r. podjęła – mającą charakter wspomagający osoby najuboższe – uchwałę w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej będących w zakresie zadań własnych gminy, tworząc tym samym namacalny wykładnik pomocy mieszkańcom.

Wykres 11. Typy rodzin, ze względu na liczbę osób, wspartych pomocą społeczną w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

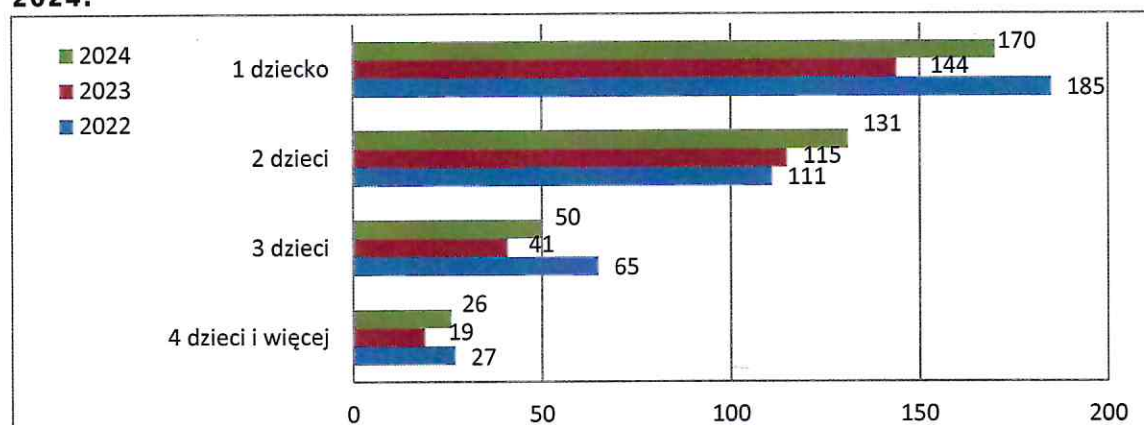
Wykres 11. informuje, że wśród rodzin, którym została udzielona pomoc w ciągu ostatnich trzech lat (w tym: objętych pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej), nadal przeważają osoby samotne, które prowadzą jednoosobowe gospodarstwo domowe; na ogół są to renciści i emeryci lub zasiłkobiorcy stali bądź osoby niezaradne życiowo objęte pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej. W 2024 r. liczba osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe wyniosła 1 032 (**65,4%** ogólnej liczby rodzin objętych pomocą społeczną: **1 579** rodzin, wliczając w to kategorię „wyłącznie w postaci pracy socjalnej”: 711 rodzin) i była wyższa o 109 gospodarstw wobec 2023 r. i niższa o 266 gospodarstw względem 2022 r.

Drugą kategorią usługobiorców pod względem liczebności są rodziny dwuosobowe, których liczba w 2024 r. w odniesieniu do roku 2023 spadła o 84, czyli 29,1%, oraz o 37, czyli 15,3% w porównaniu z 2022 r. Rodziny dwuosobowe

to zwykle małżeństwa emerytów albo małżonkowie, których dzieci opuściły dom rodzinny, lub osoby żyjące w konkubinacie bądź rodzic, najczęściej matka, samotnie wychowujący dziecko.

Rośnie w 2024 r., w zestawieniu z 2023 r., zsumowana liczba rodzin trzy-, cztero-, pięcioosobowych i więcej. Do zrozumienia tego może przysłużyć się fakt, że w 2024 r., co zostało wcześniej wyłuszczone zdecydowanie więcej rodzin zostało objętych pomocą w postaci pracy socjalnej, w tym osób zainteresowanych skorzystaniem z – realizowanych w ramach programów – usług asystenckich lub usług opieki na odległość, tzw. teleopieki, jak i to iż w 2024 r. odnotowano większą liczbę dzieci stanowiących beneficjentów Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

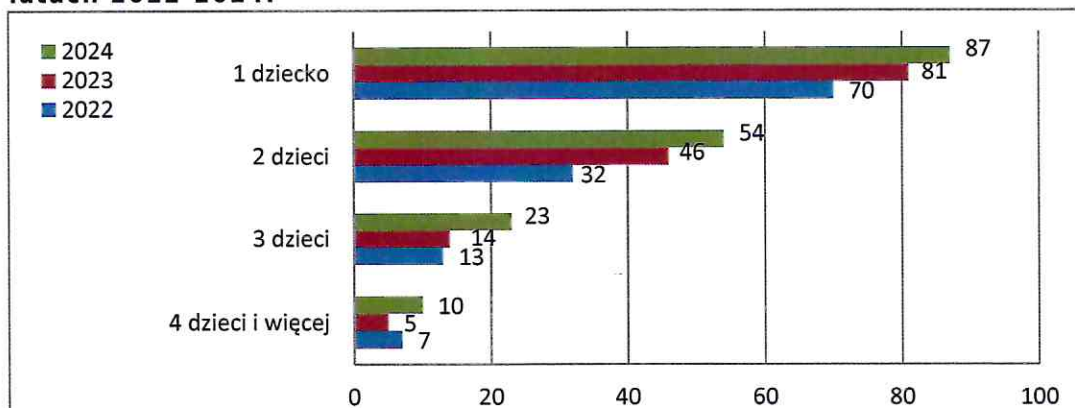
Wykres 12. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W roku 2024 w zestawieniu z rokiem 2023 liczba rodzin z dziećmi (nie wliczając rodzin niepełnych – por. wykres 13), korzystających z pomocy społecznej zwiększyła się o 58 rodzin, z 319 w 2023 r. do 377 w 2024 r. Wciąż najwięcej beneficjentów pochodzi z rodzin z jednym dzieckiem (w 2024 r. – 170), co w 2024 r. stanowi blisko połowę (45,1%) wszystkich typów rodzin z dziećmi. Uzasadnienia przyrostu sumarycznej liczby rodzin rok do roku należy upatrywać w tych samych czynnikach, które zostały przywołane w przypadku ogólnej liczby rodzin, tj. w większym zapotrzebowaniu na wsparcie w postaci pracy socjalnej, a także w większej liczbie dzieci objętych pomocą w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

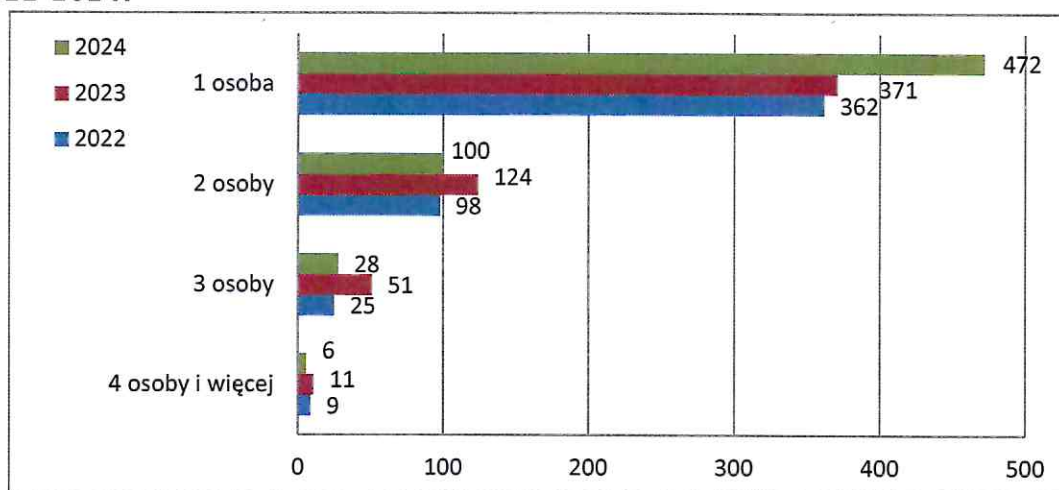
Wykres 13. Typy rodzin niepełnych z dziećmi objętych pomocą społeczną w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Z analizy wykresu 13. można wysnuć konkluzję, iż pośród rodzin niepełnych, tworzących 31,6% ogółu rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną, najczęściej o pomoc wnoszą rodziny z jednym dzieckiem (wzrost w 2024 r. o 6 rodzin w porównaniu z 2023 r.). W sumie w 2024 r. ubiegało się o pomoc o 28 rodzin niepełnych więcej aniżeli w roku poprzednim, tj. 2023 (174 rodziny w 2024 r. i 146 rodzin w 2023 r.). Zmiennymi odpowiedzialnymi za wzrost liczby rodzin w tej kategorii będzie, jak poprzednio, wzmożona praca socjalna, jak również większa liczba dzieci, którym udzielono wsparcia w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Wykres 14. Rodziny emerytów i rencistów objęte pomocą społeczną w latach 2022-2024.

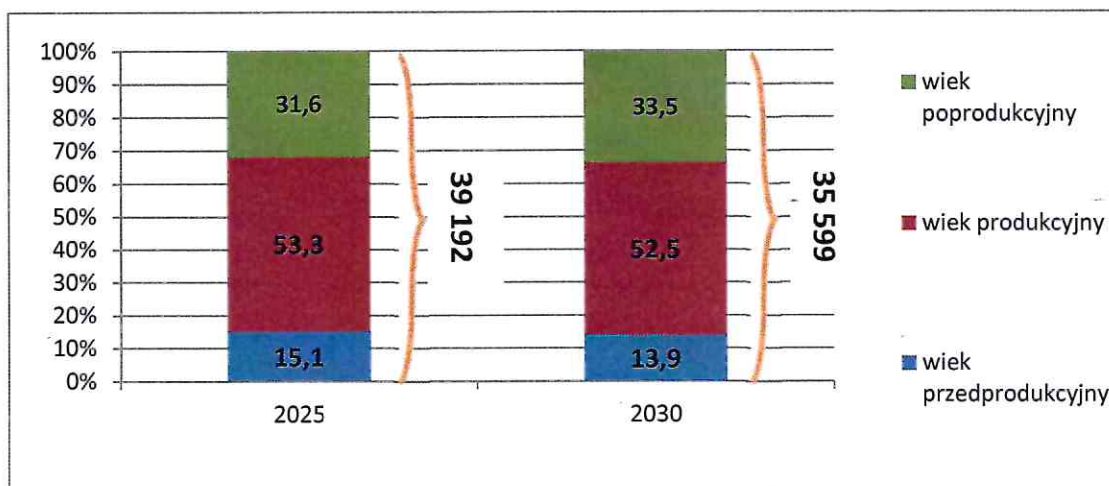

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Liczba rodzin emerytów i rencistów w 2024 r. w zestawieniu z 2023 r. zwiększyła się o 49 rodzin: z 557 w 2023 r. do 606 w 2024 r., a względem 2022 r. – o 112 gospodarstw. Taki stan rzeczy wynika w szczególności z podjęcia pracy socjalnej z większą liczbą rodzin z uwagi na udział osób z tej grupy wiekowej w realizowanych przez Ośrodek programach: „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 oraz „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024.

Na kanwie analizy struktury rodzin emerytów i rencistów istotną kwestią pozostaje rosnące zapotrzebowanie na pomoc państwa wśród osób żyjących samotnie. Emeryci i renciści, którzy korzystają z pomocy społecznej, najczęściej mieszkają sami (77,9%) lub ze współlokatorem gospodarstwa (16,5%), którym zwykle jest współmałżonek. Toteż, zważywszy na średnie miesięczne świadczenia z tytułu renty lub emerytury oraz koszty leczenia, można założyć, iż w dużej mierze nie dysponują oni wysokimi uposażeniami. Biorąc to pod uwagę, jak również bacząc na proces wydłużania się życia i antycypując rosnący udział osób starszych w społeczności kutnowskiej (patrz wykres 15), należy uważnie monitorować stan rzeczy pod kątem – w pewnym stopniu już występującej w statystykach (patrz wykres 17) – ewentualności związanej ze zmiennością stopnia zainteresowania świadczeniami pomocowymi wśród osób w wieku poprodukcyjnym.

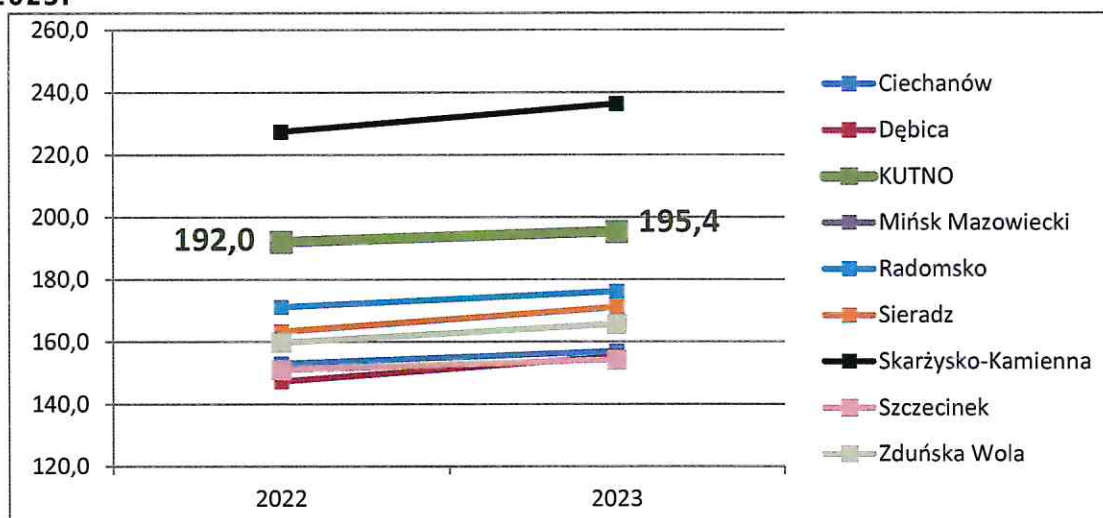
Wykres 15. Prognoza struktury ludności [w %] i ogólnej liczby mieszkańców Kutna w latach 2025 i 2030.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS; kwiecień 2025 r.

Na tle wykresu 15, obrazującego prognozę struktury ludności Kutna w wybranych latach, można skonstatować, iż ryzyko wzrostu udziału osób w wieku poprodukcyjnym na przestrzeni kilku najbliższych lat jest uzasadnione. W 2030 r. wedle powyższej predykcji liczba mieszkańców spadnie poniżej 40 tys., a blisko co trzeci mieszkaniec miasta będzie w wieku senioralnym. Jeżeli te przewidywania się ziszcza, przy supozycji *ceteris paribus* (tzn. – w tym kontekście – iż pozostałe warunki determinujące decyzję ubiegania się o pomoc ze strony Ośrodka pozostaną na tym samym poziomie), to należy oczekiwać zwielokrotnienia liczby potencjalnych beneficjentów pomocy społecznej.

Wykres 16. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w Kutnie i miastach porównawczych* w latach 2022-2023.

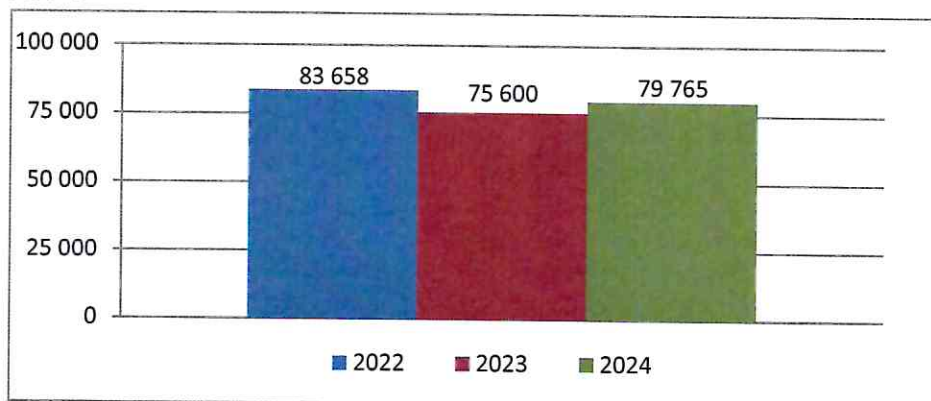
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS; kwiecień 2025 r.

* Grupa porównawcza dla Kutna składa się z ośmiu miast i jest zbieżna z wyłonioną na potrzeby „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

Powyższy wykres, dokumentując stosunek liczby kutnowskich seniorów względem 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, niepokojąco sygnalizuje niebezpieczeństwo

możliwej depopulacji Kutna. Jako jeden z możliwych wskaźników obciążenia demograficznego jasno uświadamia, że wszystkie miasta z grupy porównawczej trapione są jednakową bolączką – postępującym odwróceniem piramidy wieku. W latach 2022-2023 w Kutnie, gdzie sytuacja przedstawiała się najmniej korzystnie z wyjątkiem Skarżyska-Kamiennej – acz trzeba zauważyć również, iż trend wzrostowy w przypadku Kutna przebiegał w zestawieniu z pozostałymi miastami z grupy porównawczej stosunkowo łagodnie – proporcja zwiększyła się o 3,4 (najmniejszy wzrost odnotowano w Mińsku Mazowieckim i Szczecinku). Zatem w 2023 r. na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało 195 seniorów.

Wykres 17. Liczba świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych pobieranych przez seniorów (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej) w latach 2022-2024*.

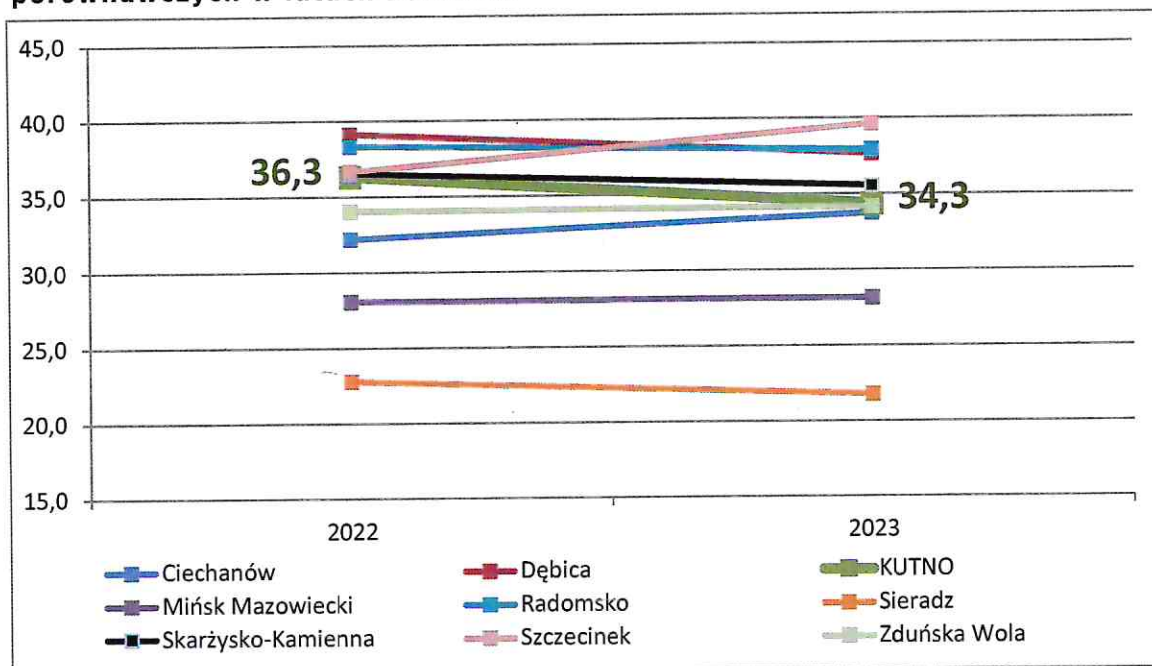

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

* Jednostką liczby świadczeń jest dzień, w którym zostały zrealizowane świadczenia, zatem przykładowo: w miesiącu, w którym jest 21 dni roboczych, osoba pobierająca zasiłek stały, korzystająca codziennie z obiadu i codziennie z 2 godzin usług opiekuńczych otrzyma łącznie 64 świadczenia (1+21+[2X21]).

Omawiane kwestie dotyczące zróżnicowanego zapotrzebowania na pomoc znajdują swe potwierdzenie w liczbach świadczeń pobieranych przez seniorów (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej) w latach 2022-2024. W raportowanym okresie skala świadczeń, których beneficjentami są seniorzy, w zestawieniu z 2023 r. zwiększyła się o 5,5%, natomiast w stosunku do 2022 r. zmalała o 4,7%. Za zmiany te może w dużym stopniu odpowiadać wzrost liczby obiadów wydawanych przez Sekcję Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Centrum Seniora na podstawie decyzji administracyjnej, wśród których to odbiorców posiłku seniorzy stanowią istotny odsetek.

Wykres 18. Wskaźnik deprivacji lokalnej w Kutnie i miastach porównawczych w latach 2022-23.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS; kwiecień 2025 r.

Istotnym uzupełnieniem mogą być dane z lat 2022-2023 pochodzące z pomiaru wskaźnika deprivacji lokalnej (ilorazu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, tj. pobierających świadczenia pomocy społecznej, i liczby mieszkańców miasta w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców). Jednoznacznie pokazują one, iż z grona miast porównawczych najwięcej świadczeniobiorców pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1 000 osób zamieszkuje Szczecinek (wskaźnik w 2022 r. i 2023 r. odpowiednio na poziomie: 36,7 i 39,6, następnie Radomsko (wskaźnik w 2022 r. i 2023 r. odpowiednio na poziomie: 38,3 i 37,9 oraz Dębicę (wskaźnik w 2022 r. i 2023 r. odpowiednio na poziomie: 39,1 i 37,6). Kutno, plasując się na piątym miejscu w 2022 r., w 2023 r. ulokowało się również na pozycji piątej pod względem wielkości wskaźnika deprivacji lokalnej (odpowiednio: 36,3 w 2022 r. oraz 34,3 w 2023 r.).

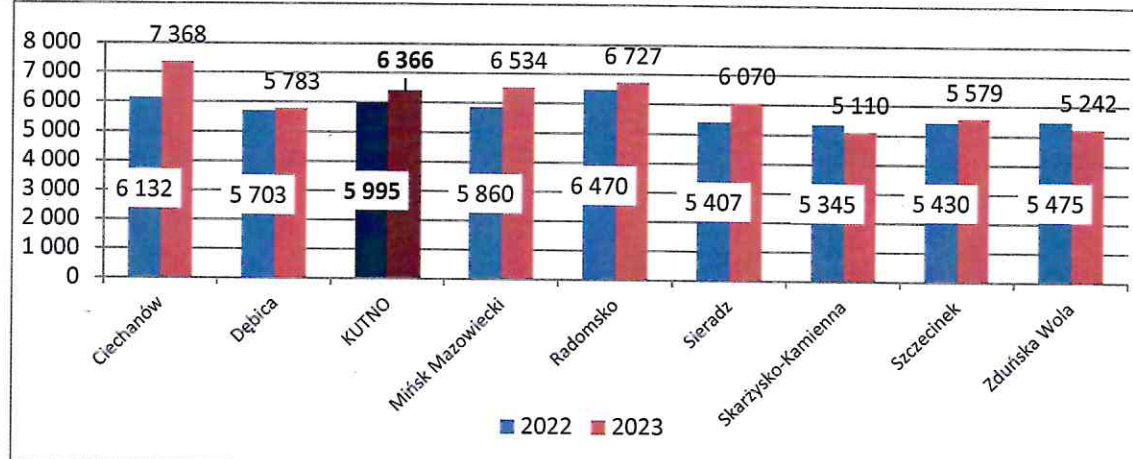
Wskaźnik dla Kutna, co jest sygnałem zadowalającym, obniża się, a na dodatek dynamika spadkowa, czyli różnica w wysokości parametru w latach 2022-2023, jest drugą największą z grona miast z grupy porównawczej, zaraz po Szczecinku, osiągając podawaną w liczbach bezwzględnych wartość wynoszącą 2.

Dla szerszego spojrzenia na zjawisko współzależności, wzajemnego wpływania na siebie wymiarów demograficznego, gospodarczego i przynależnego pomocy społecznej warto dostrzec treści wpływające z wykresu 19. i tabeli 2. Z wykresu wynika, że w 2023 r. Kutno pośród miast z grupy porównawczych lokowało się na czwartym miejscu (za Ciechanowem, Radomskiem i Mińskiem Mazowieckim) pod względem dochodu (ogółem) na 1 mieszkańca, z wynikiem - **6 366 zł** (po zaokrągleniu do jedności). Warto odnotować, iż w 2023 r. Kutno zanotowało wzrost dochodu rok do roku wynoszący 6,2% w zestawieniu z 2022 r.

Z kolei tabela 2. informuje o wydatkach gmin na pomoc społeczną. Kutno, asygnując w 2023 r. na ten cel środki w wysokości **23 395 925,88 zł**, jest drugą gminą pod względem wielkości transferów finansowych. Najwięcej łoży Radomsko,

co w kontekście wcześniejszych rozważań odnoszących się do wskaźnika deprywacji, jest zrozumiałe i poniekąd stanowi czynnik objaśniający wartość wskaźnika przyporządkowanego Radomskowi. Trzeba również podnieść, iż w wypadku Kutna odnotowano wyższą wydatków na pomoc społeczną rok do roku: w 2023 r. przeznaczono o 374 644,54 zł więcej niż w 2022 r.

Wykres 19. Dochód (ogółem) [w zł po zaokrągleniu do jednośc] Kutna i miast porównawczych na 1 mieszkańca w latach 2022-2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS; kwiecień 2025 r.

Tabela 2. Wydatki [w zł] na pomoc społeczną (Dział 852 - klasyfikacja budżetowa) Kutna i miast z grupy porównawczej w latach 2022-2023.

Wydatki na pomoc społeczną		
Miasto	Rok	
	2022	2023
Ciechanów	17 535 448,80	15 823 531,28
Dębica	29 478 184,15	20 657 302,53
KUTNO	23 021 281,34	23 395 925,88
Mińsk Mazowiecki	17 018 634,47	10 177 241,37
Radomsko	50 456 754,28	28 181 095,52
Sieradz	22 213 101,20	23 395 925,88
Skarżysko-Kamienna	23 960 621,55	22 602 845,29
Szczecinek	19 756 624,16	17 943 302,10
Zduńska Wola	16 200 701,98	13 970 895,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS; kwiecień 2025 r.

W związku z powyższym do pewnego stopnia lepiej można uchwycić i zinterpretować wskaźnik deprywacji. Miasto Kutno, na tle miast z grupy porównawczej, dysponuje względnie wysokim dochodem na 1 mieszkańca oraz kieruje wysoką kwotą pieniędzy na pomoc społeczną. Tym samym ilość transferów pieniężnych przesyłanych do tego segmentu życia społecznego może być poczytywana jako próba stosownej reakcji władz na bieżące problemy mieszkańców Kutna.

6. Formy wsparcia w systemie pomocy społecznej realizowane przez Ośrodek

6.1. Praca socjalna

Praca socjalna jest kluczowym zadaniem pomocy społecznej, realizowanym niezależnie lub równolegle z pozostałymi formami wsparcia i świadczeniami przyznawanymi osobom występującym o przyznanie pomocy. Zasadnicze zadanie pracownika socjalnego sprowadza się do szczegółowego rozeznania sytuacji osoby i rodziny zwracających się o pomoc oraz do stworzenia całościowej diagnozy na podstawie wywiadu środowiskowego. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami (bez względu na posiadany dochód) w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej.

W obrębie pracy socjalnej mieści się również poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, świadczone osobom/rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Tabela 3. Realizacja pracy socjalnej, kontraktów socjalnych i Indywidualnych Programów Usamodzielnienia, w tym Wychodzenia z Bezdomności (IPU) - w latach 2022-2024.

Wyłącznie praca socjalna			
	2022	2023	2024
Liczba rodzin	714	593	711
Liczba osób, w rodzinach	1 181	1 117	1 443
Kontrakty socjalne*			
	2022	2023	2024
Liczba kontraktów	46	44	20
Liczba osób, z którymi zawarto kontrakty	37	38	19
Indywidualny Program Usamodzielnienia, w tym Wychodzenia z Bezdomności			
Liczba IPU	7	6	7
Liczba osób objętych IPU	7	12	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

* Z jedną osobą może być zawartych kilka kontraktów.

Narzędziem wykorzystywanym w pracy socjalnej jest również kontrakt socjalny, czyli forma umowy zawieranej pomiędzy osobą ubiegającą się o świadczenie z pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym. Idea kontraktu socjalnego, mającego wyraźnie określone zasady obowiązywania, odnosi się do zwiększenia skuteczności udzielanej pomocy przez mobilizowanie osoby bądź rodziny do własnej aktywności i podejmowania starań w celu uzyskania samodzielności, przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, aktywnego poszukiwania pracy, podwyższania kwalifikacji zawodowych czy też podjęcia bądź kontynuowania leczenia odwykowego.

Z kolei Indywidualny Program Usamodzielnienia, w tym Wychodzenia z Bezdomności (IPU), to forma pomocy skierowana do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, polegająca na stwarzaniu warunków i umożliwianiu

reintegracji społeczno-zawodowej, w tym wspieraniu osoby w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych.

W 2024 r. parametry dotyczące podjęcia wyłącznie pracy socjalnej osiągnęły wyższe wartości niżeli w 2023 r. (wzrost o 118 rodzin i 326 osób w rodzinach). Liczba zawartych kontraktów socjalnych względem 2023 r. zmalała o 24, gdyż nie zaszły przesłanki wskazujące na wdrażanie tego instrumentu pomocowego. Zaś liczba IPU z uwagi na potrzebę przydzielenia pobytu w mieszkaniach wspomaganych przyrosła o 1, lecz objętych tym narzędziem zostało o 3 osoby mniej.

Najistotniejszego uwarunkowania takiego stanu rzeczy zobrazowanego w miernikach ujętych w tabeli powyżej można upatrywać, o czym już było uprzednio wspomniane, w wykonywaniu pracy socjalnej w środowiskach objętych procedurą „Niebieskie Karty, jak i w stosunku do beneficjentów Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 lub Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 – Moduł II, tzw. opieka na odległość.

Ponadto pracownicy socjalni, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, sprawują nadzór nad, ustanowionym przez sąd opiekuńczy, opiekunem tymczasowym reprezentującym i sprawującym pieczę nad małoletnim obywatelem Ukrainy. Do końca 2024 r. wpłynęło 9 postanowień sądu o ustanowieniu opiekuna tymczasowego wobec małoletnich obywateli Ukrainy.

6.2. Świadczenia pieniężne

Pomoc finansową oferowaną przez Ośrodek stanowią następujące świadczenia pieniężne:

➤ **Zasiłek stały** – świadczenie obligatoryjne przysługujące:

- a) osobom pełnoletnim samotnie gospodarującym (kryterium dochodowe uprawniające do przyznania świadczenia: 776,00 zł),
- b) osobom pełnoletnim pozostającym w rodzinie (kryterium dochodowe uprawniające do przyznania świadczenia: 600,00 zł)

- niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy.

➤ **Zasiłek okresowy** – przyznawany jest osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód rodziny nie przekracza kryterium dochodowego osoby (776,00 zł) lub rodziny (iloczyn kryterium na osobę w rodzinie i liczby osób w rodzinie, tj. 600,00 zł x liczba osób w rodzinie), a dochody oraz posiadane zasoby pieniężne nie wystarczają na zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb.

Świadczenie to przysługuje ze względu na szczególne okoliczności wymienione przez ustawę, tj. długotrwałą chorobę, bezrobocie, niepełnosprawność, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby oraz
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

➤ **Zasiłek celowy** – może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Natomiast w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe (776,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz iloczyn kryterium na osobę w rodzinie i liczby osób w rodzinie,

tj. 600,00 zł x liczba osób w rodzinie) może być przyznany **specjalny zasiłek celowy**, który nie podlega zwrotowi;

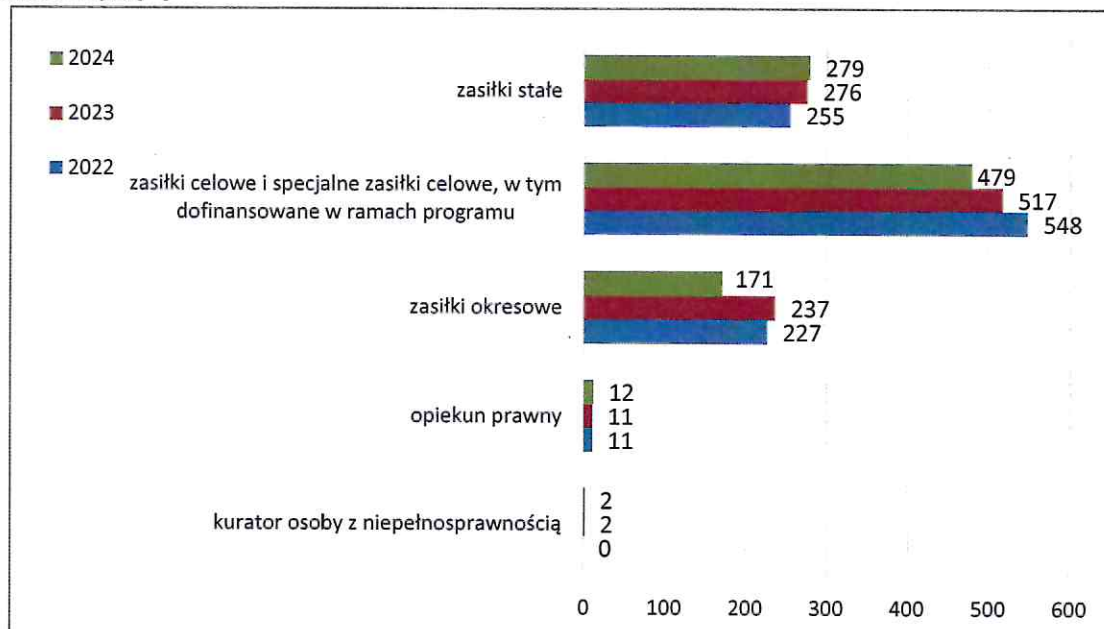
- **zasiłek celowy na zakup żywności lub posiłku w ramach programu dożywiania** – pięcioletni rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności.

➤ **Opiekun prawny** – wynagrodzenie dla opiekuna prawnego może być przyznane za reprezentowanie osoby małoletniej, ubezwłasnowolnionej całkowicie, sprawowanie pieczy nad osobą i jej majątkiem. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd. Udzielenie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

➤ **Kurator osoby niepełnosprawnej** – wynagrodzenie dla kuratora osoby niepełnosprawnej może być przyznane, jeżeli osoba ta potrzebuje pomocy do prowadzenia wszelkich spraw albo spraw określonego rodzaju lub do załatwienia poszczególnej sprawy. Zakres obowiązków i uprawnień kuratora, jak i wysokość wynagrodzenia określa sąd opiekuńczy, a udzielenie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie kurateli nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

Udzieloną potrzebującym rodzinom pomoc finansową w postaci ww. form wsparcia przedstawia poniższy wykres.

Wykres 20. Liczba osób/rodzin objętych pieniężną formą pomocy w latach 2022-2024*.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

* Dane nie sumują się, gdyż rodziny korzystały z więcej niż jednego świadczenia pieniężnego w ciągu roku.

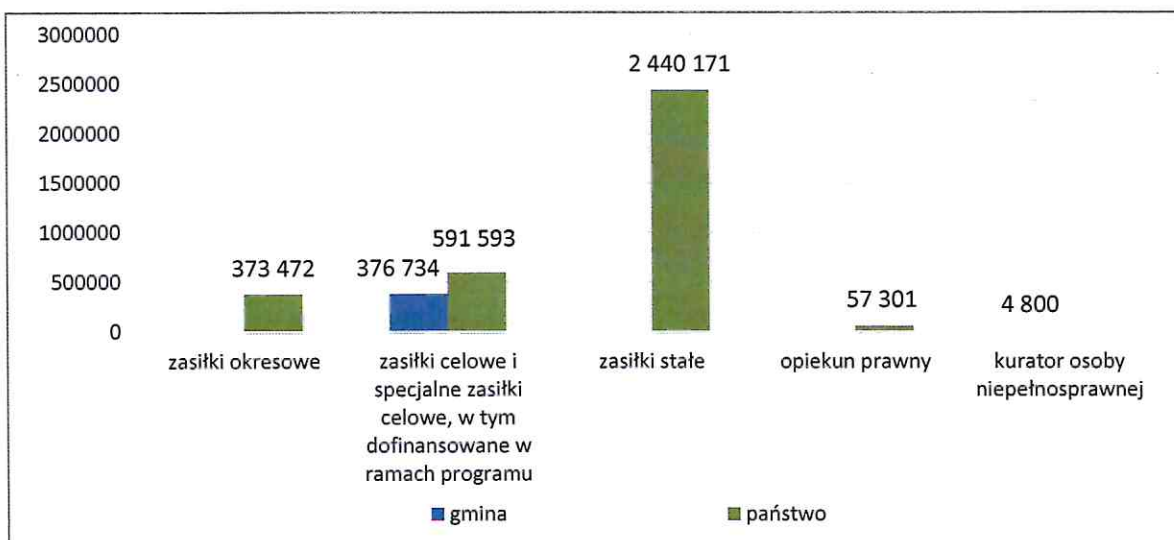
W 2024 r. pomoc pieniężną przyznano **579** rodzinom w różnych formach (z zastrzeżeniem, że suma odsetków poszczególnych świadczeń nie składa się na 100% wszystkich udzielonych świadczeń):

- zasiłku stałego – 48,2%;
- zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego – 82,7%;
- zasiłku okresowego – 29,5%;
- świadczenia dla opiekuna prawnego – 2,1%;
- świadczenia dla kuratora osoby niepełnosprawnej – 0,3%.

Widoczne jest, że przez ostatnie trzy lata najwięcej rodzin skorzystało z zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych, w tym dofinansowanych przez państwo w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” (8,7% wszystkich świadczeń pieniężnych w 2024 r.). Może to świadczyć o dużej grupie ludzi, którzy, nie spełniając przesłanek pozwalających starać się o zasiłek okresowy (przekroczenie kryterium dochodowego), powzięli decyzję, aby posiłkować się pomocą doraźną, nakierowaną na określony cel. Wśród beneficjentów zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego znaleźli się także renciści i emeryci, których dochody przewyższają kryterium dochodowe, pomimo to nie są oni w stanie we własnym zakresie zakupić np. niezbędnych do życia leków. Liczba rodzin pobierających to świadczenie jednak z roku na rok jest coraz niższa (w 2024 r. spadek o 38 rodziny w zestawieniu z 2023 r. oraz o 69 rodzin w porównaniu z 2022 r.).

Odmienny stan rzeczy, wskazujący na ustabilizowanie się sytuacji, dostrzec można, analizując liczby rodzin, którym udzielono wsparcia w postaci zasiłku stałego lub świadczenia dla opiekuna prawnego bądź dla kuratora osoby niepełnosprawnej. Po agregacyjnym zbilansowaniu zmian w dynamice liczby beneficjentów poszczególnych świadczeń można skonstatować, że za wymiar przesunąć odpowiedzialny w głównej mierze jest spadek ogólnej liczby rodzin korzystających w 2024 r. ze wsparcia pieniężnego.

Wykres 21. Wydatki [w zł po zaokrągleniu do jedności] z budżetu gminy i państwa poniesione na świadczenia pieniężne w 2024 r.

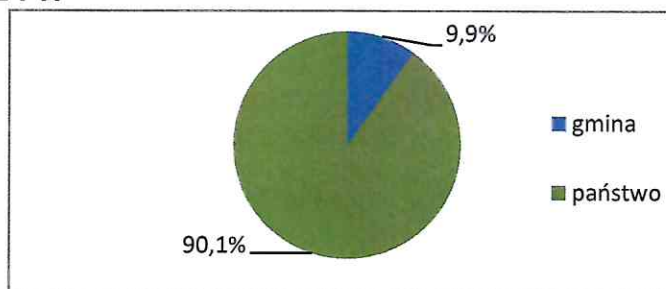
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Największą kwotę w 2024 r. wyasygnowano na dotowane z budżetu państwa zasiłki stałe: **2 440 171,18 zł** (o 791 697,84 zł więcej niż w 2023 r.), co stanowiło **63,5%** wszystkich poniesionych na pomoc pieniężną kosztów. Różnica w wydatkach na to świadczenie rok do roku spowodowana jest dwoma czynnikami: po pierwsze nastąpiła zmiana sposobu ustalania wysokości zasiłku, tj. od 2024 r. kwota bazowa stanowi 130% kryterium dochodowego, a nie jak było jeszcze w 2023 r. – 100%,

a po wtóre, również od 2024 r., wysokość zasiłku nie może być niższa niż 100,00 zł miesięcznie. Drugim świadczeniem, na potrzeby realizacji którego wytransferowano z budżetu duże środki finansowe, były zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe, w tym dofinansowane w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu, wynosząc: **968 327,02 zł**, z tego 38,9% pochodziło z wkładu własnego, zaś 61,1% od państwa.

Transfery socjalne w postaci zasiłków okresowych opiewały na kwotę **373 471,67 zł** (spadek w zestawieniu z 2023 r. o 43 922,84 zł), w 2024 r. w całości zabezpieczoną przez państwo. Zasiłki okresowe z tytułu bezrobocia otrzymały 93 rodziny na kwotę **212 785 zł** (po zaokrągleniu do jedności), co stanowiło 57,0% wszystkich wydatków poniesionych na tę formę wsparcia. Najmniejszymi obciążeniami okazały się koszty wynagrodzenia opiekuna prawnego, które uczyniły wydatek rzędu **57 301,30 zł** i w 100% były dotowane przez państwo, oraz koszty wynagrodzenia kuratora osoby niepełnosprawnej, wynoszące **4 800,00 zł**, w całości ponoszone przez gminę.

Wykres 22. Wydatki w zł z budżetu gminy i państwa na świadczenia pieniężne w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Ogółem wydatki na świadczenia pieniężne w 2024 roku wyniosły **3 844 071,17 zł** i były wyższe od roku poprzedniego, czyli 2023 r., o 686 961,73 zł, tj. o 21,8%. Pomoc z budżetu państwa kształtowała się na poziomie **3 462 537,06 zł**, tj. 90,1% sumy wydatków, zaś wkład własny gminy liczone w kwocie **381 534,11 zł**, czyli 9,9% wszystkich wydatków dotyczących świadczeń pieniężnych.

Tabela 4. Realizacja świadczeń pieniężnych, w tym średnia roczna kwota [w zł] przypadająca na jedną rodzinę w danej formie świadczeń pieniężnych, w 2024 r.

Rodzaj świadczenia	Wydatki [w zł]	Liczba osób/rodzin*	Średnia roczna kwota przypadająca na 1 rodzinę [w zł]
Zasiłki okresowe	373 471,67	171	2 184,04
Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe, w tym dofinansowanie w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”	968 327,02	483	2 004,82
Zasiłki stałe	2 440 171,18	279	8 764,13
Opiekun prawny	57 301,30	12	4 775,11
Kurator osoby niepełnosprawnej	4 800,00	2	2 400,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

* Jedna rodzina może korzystać z kilku rodzajów pomocy finansowej.

Średnia roczna kwota przypadająca na jedną rodzinę w 2024 r. w odniesieniu do zasiłku stałego wyniosła 8 764,13 zł. Uwzględniając wśród świadczeniobiorców liczbę osób samotnie gospodarujących (253) i przypadającą na nich kwotę świadczeń (2 312 218,00 zł; po zaokrągleniu do jedności) oraz liczbę rodzin, których członkowie uzyskali zasiłek stały (26) i przeznaczone na nich środki pieniężne (127 953,00 zł; po zaokrągleniu do jedności), szacuje się, iż miesięcznie do osoby prowadzącej jednoosobowe gospodarstwo domowe trafiło **761,60 zł**, natomiast na rodzinę z zasiłkobiorcą stałym przypadło w miesięcznym rozliczeniu **410,11 zł** zasiłku.

6.3. Świadczenia niepieniężne

6.3.1. Dożywianie dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie od 01.01.2019 r. realizuje pięcioletni rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”. Program cechuje się m.in. wsparciem finansowym gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Kryterium dochodowe uprawniające do przyznania świadczenia wynosi do 200% kryterium dochodowego, czyli 1 200,00 zł na osobę w rodzinie i 1 552,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej. W 2024 r. wsparciem w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” objęto 307 dzieci, w tym: 106 dzieci (z 52 rodzin) skorzystało z dożywiania w postaci obiadów w szkołach, przedszkolach lub innych placówkach oświatowych.

Ogółem w 2024 r. wydano **10 672** posiłki na łączną kwotę **86 178,85 zł**. Całość tej sumy to wkład własny gminy do Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Omówienie Programu zamieszczono w podrozdziale 12.1.4.

6.3.2. Posiłek przygotowywany w Centrum Seniora - Sekcji Dziennego Domu Pomocy Społecznej

W 2024 r. w Centrum Seniora - Sekcji Dziennego Domu Pomocy Społecznej (SDDPS) zostały przyrządzone obiady/posiłki dla **290** osób (o 28 mniej niż w 2023 r.). Dla 146 osób (o 12 mniej w stosunku do 2023 r.) wydano decyzje na pomoc w formie posiłku nieodpłatnego, zaś dla 144 osób (o 16 mniej wobec 2023 r.) - decyzje na pomoc w formie posiłku odpłatnego. Oprócz osób, którym decyzją przyznano obiady/posiłki przygotowywano również dla osób zatrudnionych w ramach robót publicznych organizowanych przez Urząd Miasta Kutno.

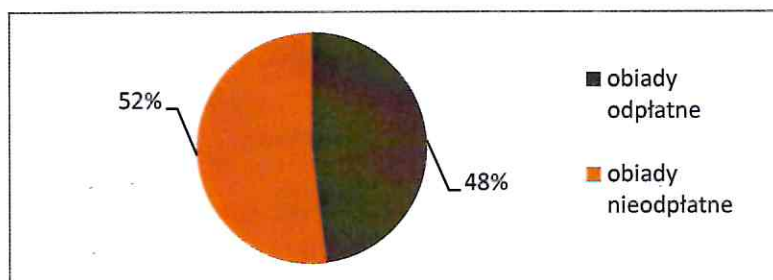
W 2024 r. SDDPS kontynuowała zapoczątkowaną wcześniej przez wzgląd na obostrzenia sanitarne, lecz dobrze odebraną społecznie, usługę polegającą na możliwości dowozu posiłku do mieszkańców Kutna. W ten sposób dostarczono 9 697 posiłków.

W omawianym okresie przygotowano łącznie **20 445** obiadów odpłatnych (o 678 mniej niż w 2023 r.) i **21 923** posiłki nieodpłatne (o 2 357 więcej w zestawieniu z 2023 r.), co razem stanowiło **42 368** obiadów/posiłków, tj. o 1 679 więcej niżeli w 2023 r., a dodając do tego 808 obiadów przygotowanych dla osób pracujących w ramach robót publicznych - uczyniło to liczbę **43 176** obiadów, czyli o 1 919 więcej w porównaniu do 2023 r.

Jak widać na wykresie poniżej, w 2024 r. proporcja między odsetkiem obiadów odpłatnych i nieodpłatnych oscyluje, podobnie jak miało to miejsce w 2023 r., wokół punktu równowagi, tj. 50%. Tym razem z lekkim wychyleniem w stronę nieznacznej

przewagi posiłków nieodpłatnych względem odpłatnych (52% wobec 48%), czyli przyjmując przeciwny wektor niżeli w 2023 r., w którym to stosunek był dokładnie odwrotny (48% – obiady nieodpłatne przy 52% – obiady odpłatne).

Wykres 23. Obiady/posiłki przyznawane w drodze decyzji przygotowywane w Sekcji Dziennego Domu Pomocy Społecznej w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

6.4. Ubezpieczenie zdrowotne przy zasiłkach stałych

W ramach świadczeń niepieniężnych Ośrodek opłaca składkę zdrowotną za osoby pobierające zasiłek stały, a nieobjęte ubezpieczeniem zdrowotnym. Na świadczenie to w 2024 r. została wydatkowana kwota **210 360,99 zł**, a skorzystało z niego 259 odbiorców, czyli **92,2%** wszystkich świadczeniobiorców zasiłku stałego (281 osób). Pomimo tego, że powyższa forma wsparcia wyrażana jest w określonych kwotach pieniężnych, zalicza się ją do świadczeń niepieniężnych. Wiąże się to z tym, iż osoba, za którą opłaca się składkę zdrowotną, umożliwiając takiej osobie korzystanie z bezpłatnych świadczeń zdrowotnych, nie otrzymuje bezpośrednio środków pieniężnych.

Tabela 5. Liczba osób, składek i wydatki [w zł] na składkę ubezpieczenia zdrowotnego opłacaną przy zasiłku stałym w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba osób	236	255	260
Liczba składek	2 404	2 549	2 710
Koszt składek [w zł]	132 706,43	141 316,26	210 360,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. (uwzględniając 1 osobę, dla której opłacono 17 składek za okres inny niż 2024 r., ze środków pochodzących z budżetu gminy, w wysokości 856,97 zł) odnotowano niewielkąwyżkę liczby osób w stosunku do 2023 r. (o 5 osób), którym opłacano składkę zdrowotną. Zwiększeniu uległa także liczba składek (o 161 wobec 2023 r.) oraz ich koszt (o 69 044,73 zł, porównując z 2023 r.). By wyeksplikować dynamikę wzrostową w koszcie składek rok do roku, należy na wstępie podkreślić, iż składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki, którą to podstawę stanowi kwota przyznanego zasiłku stałego. Idąc dalej, zastosowanie eksplanacyjne, tj. wyjaśniające, znajdzie w tym przypadku identyczna argumentacja, która została przywołana w kontekście przyrostu wydatków na zasiłek stały, tzn. w rozstrzygającej mierze modyfikacja sposobu ustalania wysokości zasiłku polegająca na określeniu od 2024 r. kwoty bazowej w relacji do 130% kryterium dochodowego.

6.5. Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie organizuje pochówek osób zmarłych na terenie miasta Kutna, jeżeli nie posiadały one osób bliskich, były osobami bezdomnymi lub najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej nie posiada uprawnień do wypłaty zasiłku pogrzebowego.

Tabela 6. Liczba świadczeń i wydatki [w zł] poniesione na pochówki w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba świadczeń	2	1	4
Kwota świadczeń [w zł]	2 858,00	1 086,80	12 621,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. Ośrodek opłacił 8 pochówków, które kosztowały 32 014,00 zł. W ciągu roku sprawozdawczego Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał na rzecz Ośrodka zwrotu poniesionych przez Ośrodek wydatków pokrywającego całość kosztów 4 pochówków oraz część kosztów 1 pochówku, więc faktyczny wydatek poniesiony przez gminę z tytułu sprawienia 4 pochówków (w tym części kosztów 1 pochówku) ukształtował się w wysokości **12 621,20 zł**. Średni koszt sprawienia pochówku wyniósł 3 155,30 zł.

7. Pomoc środowiskowa i instytucjonalna

7.1. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę nowe zadania dotyczące wspierania rodzin biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z nią, jeśli rodzice nie są w stanie zapewnić właściwej opieki i wychowania swoim dzieciom, pieczę zastępczą organizuje dla dzieci powiat, a koszty ich utrzymania ponosi gmina. Kutnowski Ośrodek za pośrednictwem Sekcji Wspierania Rodziny przy Kompleksie Terapeutyczno-Integracyjnym „Wspólny Dom” realizuje od 2012 r. zadania wynikające z tej ustawy.

Tabela 7. Liczba dzieci i wydatki [w zł], w tym średnia roczna kwota dofinansowania jednego dziecka, poniesione na różne formy wspierania pieczy zastępczej w 2024 r.

Pieczka zastępcza	Poniesione koszty [w zł]	Rzeczywista liczba dzieci	Liczba dzieci wg stanu na dzień 31.12.2024 r.	Średnia roczna kwota dofinansowania przypadająca na 1 dziecko (w ujęciu liczb rzeczywistych) [w zł]
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	953 652,68	33	26	28 898,56
Rodziny zastępcze zawodowe	520 233,62	12	11	6 267,87
Rodziny zastępcze spokrewnione		56	48	
Rodziny zastępcze niezawodowe		15	12	
Ogółem	1 473 886,30	116	97	12 705,91

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

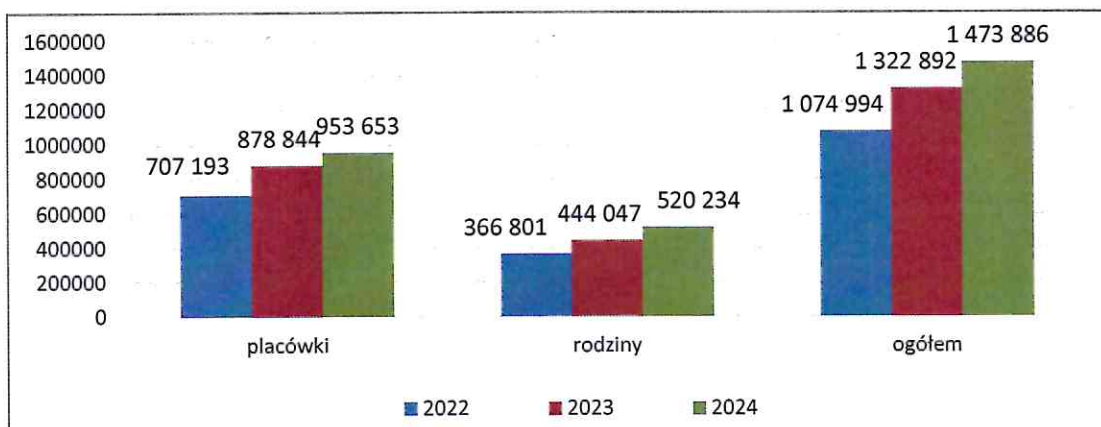
W 2024 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 33 dzieci (o 2 więcej niż w 2023 r.), w rodzinach zastępczych zawodowych – 12 dzieci (w zestawieniu z 2023 r. o 3 mniej), w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 56 dzieci (spadek o 1 w porównaniu z 2023 r.), a w rodzinach zastępczych niezawodowych przebywało 15 dzieci (identyczna liczba jak w 2023 r.). Z różnych form pieczy zastępczej do rodzin biologicznych (zarówno objętych, jak i nieobjętych wsparciem asystenta) w omawianym okresie wróciło 9 dzieci (o 4 mniej aniżeli w 2023 r.), zaś 10 dzieci (o 2 więcej w stosunku do 2023 r.), osiągając pełnoletniość, usamodzielniało się.

Rzeczywista liczba dzieci przebywających w latach 2022-2024 w różnych formach pieczy zastępczej do 2023 r. rosła, a od roku 2023 zaczęła spadać, co zauważalne jest także w roku sprawozdawczym, odpowiednio: 126 – 2022 r., 118 – 2023 r., 116 – 2024 r. Kluczowym czynnikiem powodującym spadek rzeczywistej liczby dzieci przebywających w różnych formach pieczy zastępczej jest ich usamodzielnianie się, stanowiąc przesłankę o walorach obiektywizmu. Przyczyną o zupełnie innym charakterze, aniżeli osiągnięcie pełnoletniości, jest powrót dzieci do rodzin biologicznych, z tym że w tym wypadku wciąż relatywnie niska liczba powrotów dzieci dowodzi tego, że ich biologiczni rodzice, pozostając niewydolni wychowawczo

i nie wykazując postępów w resocjalizacji, zdają się nie być zainteresowani stanowaniem opieki nad swoimi dziećmi.

Nie wszystkie jednak przypadki dzieci umieszczanych w różnych formach pieczy zastępczej pochodziły z rodzin, z którymi współpracował asystent, albo też z rodzin, które korzystały z pomocy Ośrodka. Część dzieci była umieszczana w pieczy zastępczej bezpośrednio decyzją wydawaną przez sąd. W 2024 r. dla 23 dzieci rozpoczął się proces objęcia ich pieczą zastępczą, w tym jedynie 4 z nich to dzieci z rodzin wspieranych przez asystenta.

Wykres 24. Wydatki [w zł po zaokrągleniu do jedności] ogółem poniesione na wspieranie pieczy zastępczej w latach 2022-2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Powyższy wykres prezentuje wzrost wysokości opłat związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej wynikający z odpłatności gminy za ten pobyt. Skala kosztu kształtuje się następująco:

- ▲ 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- ▲ 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- ▲ 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Informacje pochodzące z wykresu 24. unaoczniają, iż co roku notuje się znaczny wzrost środków finansowych przeznaczanych na pieczę zastępczą. Związane jest to z ponoszeniem największej odpłatności za każde dziecko, które, będąc w pieczy zastępczej, w ciągu 2 lat nie powróci do rodziny biologicznej; w 2024 r. takich dzieci, które przebywały w pieczy zastępczej co najmniej 3 lata, było **68** (o 2 mniej w przyrównaniu do 2023 r.). Nadto co roku rosną koszty pobytu dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, co finalnie przyczynia się do zwiększenia wydatków w tym obszarze.

Tabela 8. Struktura rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba asystentów rodziny	4	4	4
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	44	46	43
Liczba dzieci w tych rodzinach	90	88	87
Liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę ze względu na osiągnięcie celów	6	7	7
Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych (również z rodzin nieobjętych wsparciem asystenta)	10	4	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Pracę terapeutyczno-edukacyjną w 2024 r. prowadziło 4 asystentów w **43** rodzinach (o 2 mniej w odniesieniu do 2023 r.), w tym 8 gospodarstw to rodziny, z którymi rozpoczęto pracę w 2024 r. W 43 rodzinach przebywało **87** dzieci zagrożonych umieszczeniem w różnych formach pieczy zastępczej (o 1 mniej niż w 2023 r.). W wyniku efektywnej pracy asystentów w 2024 r. z **7** rodzinami zakończono współpracę ze względu na osiągnięcie celów wynikających z planu pracy asystenta z rodziną, a do rodziny biologicznej powróciło **1** dziecko, zaś uwzględniając również rodziny, z którymi nie współpracował asystent – łącznie **9** dzieci.

Asystentura rodziny wpisuje się w:

- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.1.: Kutno - miasto dla dzieci i miasto dla młodych;**
 - **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;**
 - **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;**
 - **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

7.2. Świetlica profilaktyczno-wychowawcza „Rodzinka”

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kutnie w Kompleksie Terapeutyczno-Integracyjnym „Wspólny Dom” działa Sekcja Wsparcia Dziennego, a w jej ramach – świetlica profilaktyczno-wychowawcza „Rodzinka”, która prowadzi działania w szczególności na rzecz dzieci pochodzących z rodzin z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej.

W 2024 r. w zajęciach organizowanych przez świetlicę wzięło udział **93** dzieci (tyleż samo co w 2023 r.). Zajęcia odbywały się nie tylko w dni nauki szkolnej, lecz również w czasie wolnym. W okresie sprawozdawczym dzieciom zorganizowano zarówno warsztaty zimowe (skorzystało z nich 36 dzieci), jak i warsztaty letnie (skorzystało z nich 36 dzieci). Podczas zajęć zimowych na podopiecznych czekała moc atrakcji, m.in.: wycieczka do Mandorii – tematycznego parku rozrywki w Rzgowie pod Łodzią, warsztaty bajkoterapii, zajęcia na temat bezpieczeństwa oraz przepisów ruchu drogowego, zajęcia nt. zdrowego stylu życia oraz zagrożeń dla zdrowia i życia dzieci oraz młodzieży, spotkanie z zespołem ratowniczym

z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kutnie, zajęcia profilaktyczne nt. agresji i przemocy, warsztaty artystyczne, wyjście na lodowisko miejskie i do Fikolandu, a także bal karnawałowy.

Program warsztatów letnich także obfitował w moc atrakcji, gdyż wychowankowie mieli okazję wziąć udział w wycieczkach autokarowych m.in. do: mini zoo „Dobronianka” w Dobroniu, Centrum Nauki Kopernik oraz parku trampolin w Warszawie, „Doliny Skrzatów” w Chociszewie czy „Fajdalandii” w Budach Łódzkich, wycieczkach okolicznościowych na terenie Kutna, np. do Kutnowskiego Domu Kultury, aquaparku, parków, jak również uczestniczyły w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych, np. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kutnie, artystycznych, kulinarnych, sportowych, jak i tematycznym konkursie z nagrodami.

W ramach procesu terapeutyczno-wychowawczego, obok współpracy z rodzicami i pedagogami szkolnymi, prowadzono z dziećmi zajęcia mające m.in. za zadanie:

- pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych i osobistych;
- podnoszenie poziomu edukacyjnego (wyrównywanie zaległości w nauce, pomoc w odrabianiu lekcji);
- rozwijanie samodzielności i społecznej aktywności;
- wspieranie rozwoju zainteresowań, zdolności (np. plastycznych, tanecznych);
- rozwijanie sprawności fizycznej (np. ćwiczenia, gimnastyka);
- profilaktykę (np. z zakresu uzależnień, przemocy i agresji);
- zwiększanie kultury osobistej (np. nauka zasad zachowania przy stole);
- organizację czasu wolnego (gry i zabawy).

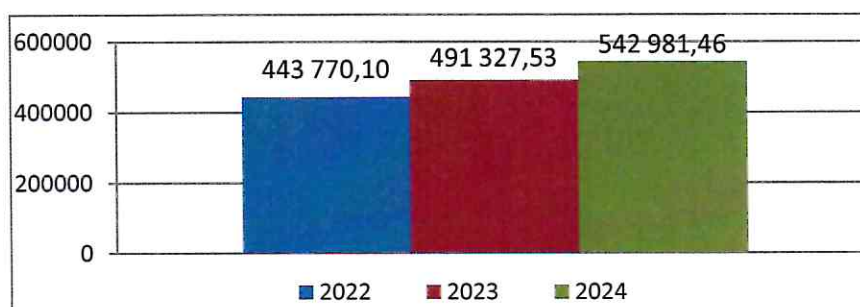
Nadto należy zaakcentować, iż program pracy z dziećmi jest na bieżąco, w zależności od potrzeb, uzupełniany.

Działalność świetlicy wpisuje się w:

- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.1.: Kutno - miasto dla dzieci i miasto dla młodych;**
- **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

* * *

Wykres 25. Wydatki [w zł] przeznaczone na działalność świetlicy „Rodzinka” i na asystenturę rodziny w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Wydatki przeznaczone na wspieranie rodziny, czyli na funkcjonowanie świetlicy profilaktyczno-wychowawczej „Rodzinka” oraz na asystenturę rodziny, wyniosły w 2024 r. **542 981,46 zł** – o 51 653,93 zł więcej względem 2023 r. i o 99 211,36 zł więcej wobec 2022 r. Uzasadnienia dla zwwyżki w wydatkach można upatrywać we wzroście wynagrodzeń oraz w rosnących kosztach utrzymania. Poza tym na ww. kwotę złożył się też wydatek w wysokości 30 604, 97 zł pochodzący z dotacji wojewody, poniesiony w związku z dodatkiem motywacyjnym do wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i pieczy zastępczej na lata 2024-2027.

7.3. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny i Kutnowska Karta Dużej Rodziny

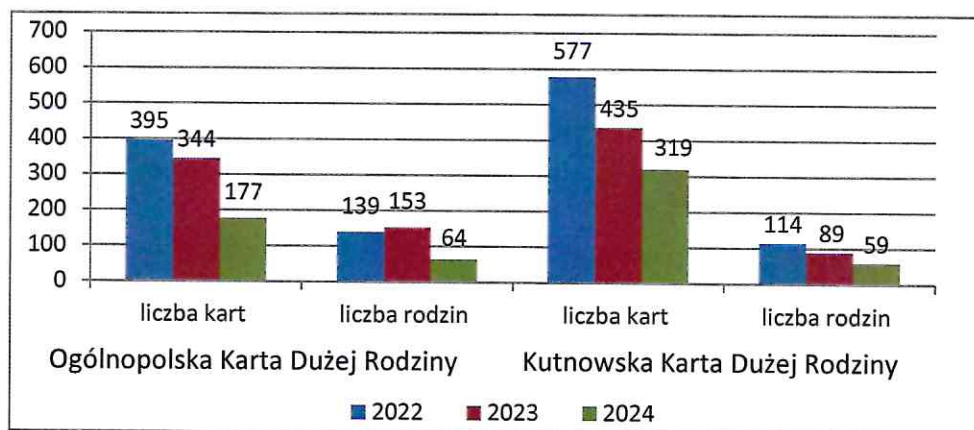
Od 16.06.2014 r. w ramach realizacji rządowego programu rodziny wielodzietne, mające na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, mogą ubiegać się o bezpłatne przyznanie Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, a jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

W 2024 r. Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny wydano w Ośrodku dla **64** rodzin i 177 członków tych rodzin, z tego: 101 dla rodziców/małżonków i 76 dla dzieci. W porównaniu z 2023 r. mniej o kolejno: 89 rodzin, 167 członków rodzin, 136 rodziców/małżonków i 31 dzieci.

Poza ogólnopolską kartą na terenie Kutna funkcjonuje Kutnowska Karta Dużej Rodziny uprawniająca m.in. do korzystania z bezpłatnych przewozów środkami transportu Miejskiego Zakładu Komunikacji w Kutnie, korzystania z ulg w instytucjach kultury, sportowo-rekreacyjnych czy przy opłatach za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu bądź korzystania z rabatów na towary i usługi u partnerów programu.

W 2024 r. wydano 319 kart, o 116 mniej niż w roku 2023 i o 258 mniej aniżeli w 2022 r., dla 59 rodzin, o 30 mniej w stosunku do roku poprzedniego, tj. 2023, zaś względem roku 2022 – o 55 mniej.

Wykres 26. Charakterystyka Ogólnopolskiej i Kutnowskiej Karty Dużej Rodziny w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

7.4. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych

lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi te mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze (rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu) są to z kolei usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Tabela 9. Charakterystyka realizacji usług opiekuńczych w latach 2022-2024.

Usługi opiekuńcze nad chorym w domu			
	2022	2023	2024
Liczba świadczeń	40 407	33 790	30 663
Liczba osób	140	133	131
Liczba rodzin	140	133	119
Wydatki [w zł]	1 088 160,51	1 057 258,80	1 156 367,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Tabela 10. Charakterystyka realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2022-2024.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze			
	2022	2023	2024
Liczba świadczeń	916	405	353
Liczba osób	7	5	3
Liczba rodzin	7	5	3
Wydatki [w zł]	36 847,13	21 077,56	17 539,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

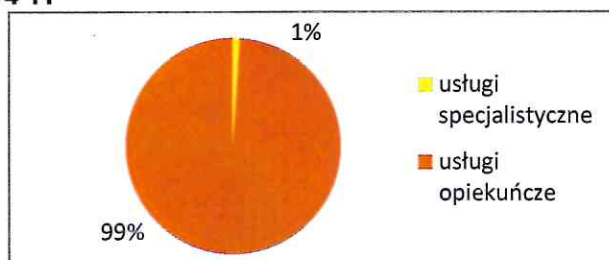
W 2024 r. w zestawieniu z 2023 r. maleją: liczba zrealizowanych usług opiekuńczych, liczba osób i liczba rodzin, rosną z kolei wydatki poniesione na tę formę pomocy. Przyczyny różnicy między liczbą świadczeń wykonanych w 2024 r. i w 2023 r., wynoszącej 3 127 świadczeń, mogą stanowić spadek w 2024 r. liczby beneficjentów wskutek objęcia części osób usługami asystencji osobistej w ramach Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 lub wsparciem w postaci usług teleopieki, tzw. teleopaski, w ramach Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 bądź na skutek większej liczby osób przebywających w 2024 r. w domach pomocy społecznej tudzież czasowa niemożność świadczenia usług z racji hospitalizacji usługobiorców.

Nie bez znaczenia w tym obszarze jest również współczynnik starzenia się społeczeństwa, który może determinować zwiększenie się popytu na tego rodzaju usługi, których liczba zawsze uzależniona jest od aktualnych potrzeb beneficjentów usług opiekuńczych.

Jednakowoż w omawianym okresie wzrosły wydatki przeznaczone na usługi

opiekuńcze nad chorym w domu (w porównaniu do 2023 r. o 99 108,40 zł), lecz zmalały środki finansowe kierowane na specjalistyczne usługi opiekuńcze (w zestawieniu z 2023 r. o 3 537,58 zł). Za dysproporcję środków finansowych przeznaczanych na usługi opiekuńcze nad chorym w domu w 2024 r. i w 2023 r. odpowiadać może podniesienie obligatoryjnej ceny za 1 godzinę usługi. W 2024 r. koszt 1 godziny usługi wyniósł od 20 lutego – 37,90 zł (tj. 6,10 zł więcej w stosunku do 2023 r. [do 19 lutego włącznie koszt wyniósł – 31,80 zł]). Z kolei w wypadku specjalistycznych usług opiekuńczych – wraz ze spadkową tendencją liczby świadczeń pomniejszono wyasygnowane w 2024 r. na ten cel środki finansowe, mimo że 1 godzina usługi wyniosła 50,00 zł, czyli tyle samo co w 2023 r.

Wykres 27. Wydatki w zł na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Usługi opiekuńcze nad chorym w domu były świadczone dla **131** świadczeniobiorców (o 2 mniej względem 2023 r.) w liczbie **30 663** godzin na kwotę **1 156 367,20 zł**, którą w całości zabezpieczono w budżecie gminy. Natomiast na specjalistyczne usługi opiekuńcze wydatkowano kwotę **17 539,98 zł**, co stanowi 1% łącznych kosztów przewidzianych na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Ze specjalistycznych usług opiekuńczych w liczbie 353 godzin świadczeń skorzystały 3 osoby (o 2 mniej niżli w 2023 r.).

Warto w tym miejscu podnieść, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie, w imieniu Miasta Kutno, od czerwca 2024 r. realizował Program „Korpus wsparcia Seniorów” na rok 2024 — Moduł I, tj. świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich.

Omówienie Programu zamieszczono w podrozdziale 12.1.7.

Co więcej w 2024 r. przeprowadzono dwa badania ankietowe, których celem była ocena, za rok 2023, jakości i potrzeb, odpowiednio: w zakresie usług opiekuńczych oraz w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Omówienie badań ankietowych zawarto kolejno w podrozdziałach: 12.3.1. i 12.3.2.

7.4.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i są wykonywane przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Usługi te polegają na wspieraniu procesu leczenia, a także na uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego

funkcjonowania oraz codziennego gospodarowania budżetem domowym.

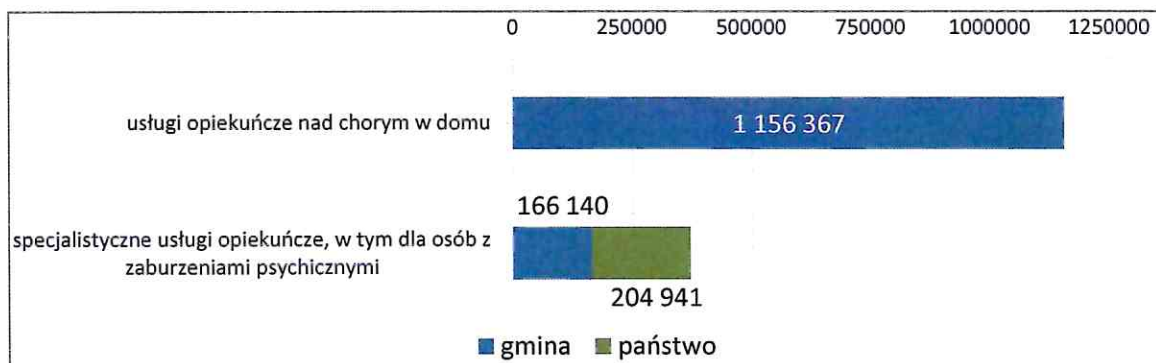
Tabela 11. Charakterystyka realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2022-2024.

Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi			
	2022	2023	2024
Liczba świadczeń	5 153	4 143	4 347
Liczba osób	28	28	28
Liczba rodzin	27	26	24
Wydatki [w zł]	192 578,19	185 058,00	204 941,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. w stosunku do 2023 r. przyrosła liczba godzin przeznaczonych na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przy równoczesnym utrzymaniu się na tym samym poziomie liczby beneficjentów. Przyczyną wzrostu liczby godzin było wynikające z bieżących potrzeb znajdujących uzasadnienie w sytuacji społeczno-zdrowotnej osoby przyznanie decyzją administracyjną większej liczby godzin usług. Wyższe wielkości wydatków, rok do roku, skierowanych na realizację tego zadania to efekt oddziaływania podniesienia kosztu 1 godziny usług: w 2024 r. cena 1 godziny usługi wyniosła 40,00 zł, podczas gdy w 2023 r. odpowiednio: 30,48 zł w okresie styczeń-maj, 39,00 zł w czerwcu oraz 40,00 zł w okresie lipiec-grudzień.

Wykres 28. Wydatki [w zł po zaokrągleniu do jedności] z budżetu gminy i państwa poniesione na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

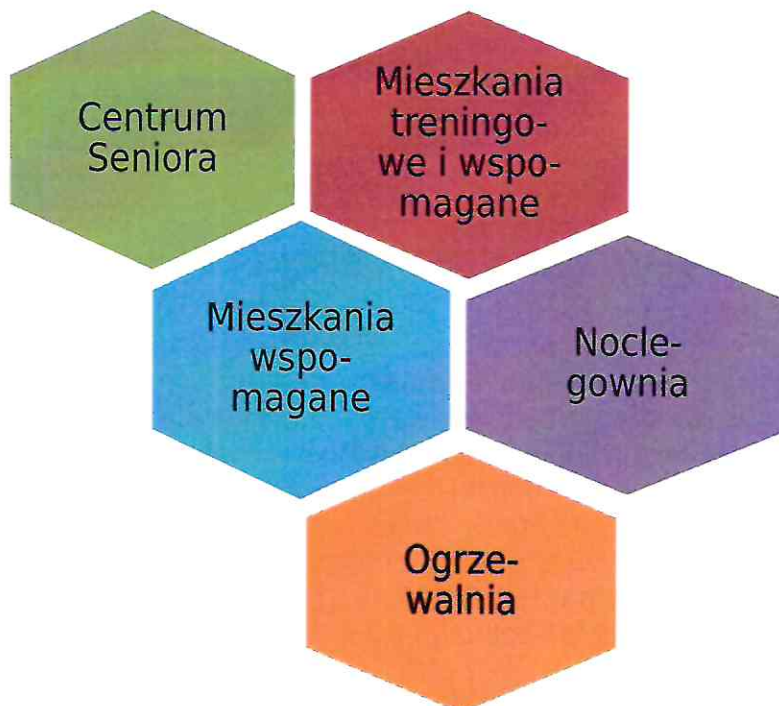
Ogółem koszt wszystkich świadczonych w tym zakresie usług w 2024 r. wyniósł **1 527 448,25 zł** (w porównaniu z 2023 r. zanotowano wzrost o 131 450,37 zł), z tego:

- z budżetu państwa: **204 941,00 zł** (więcej o 19 883,00 zł wobec 2023 r.);
- z budżetu gminy: **1 322 507,25 zł** (więcej o 111 567,37 zł względem 2023 r.).

Odpłatność do budżetu gminy za świadczone usługi od beneficjentów wyniosła **333 268,55 zł**, tj. **21,8%** ogółu wydatków w tym obszarze (z tego: 332 566,55 zł za usługi opiekuńcze nad chorym w domu oraz 702,00 zł za specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi), i była wyższa niż w 2023 r. o 1 456,92 zł.

7.5. Placówki wsparcia

Do placówek wsparcia prowadzonych przez kutnowski Ośrodek należą:

7.5.1. Centrum Seniora - Sekcja Dziennego Domu Pomocy Społecznej

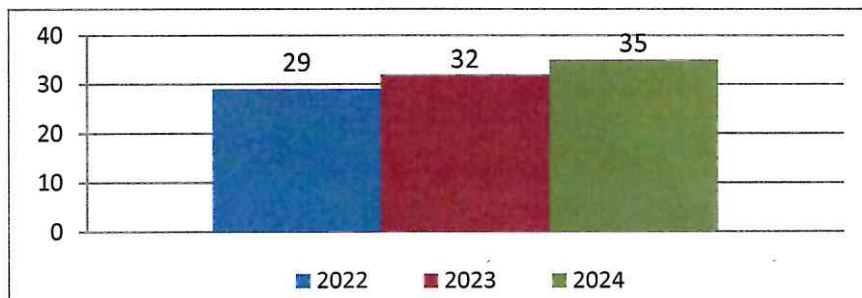
Od 04.07.2018 r. Sekcja Dziennego Domu Pomocy Społecznej wspólnie z Sekcją Integracyjną tworzą Centrum Seniora. Zmiana lokalizacji (Centrum znajduje się przy Kompleksie Terapeutyczno-Integracyjnym „Wspólny Dom”) i specjalnie pobudowany w celu poprawy infrastruktury miasta obiekt gwarantują podniesienie standardów świadczonych usług, zarówno w zakresie zaplecza technicznego i rozwiązań architektonicznych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, jak i na płaszczyźnie możliwości wdrażania nowych form pomocy przede wszystkim osobom starszym w ich borykaniu się z codziennymi trudnościami.

Sekcja Dziennego Domu Pomocy Społecznej (SDDPS) to jednostka organizacyjna pomocy społecznej udzielająca wsparcia osobom, które ze względu na wiek, chorobę, niepełnosprawność wymagają częściowej pomocy i opieki w zaspokajaniu potrzeb życiowych, bez zmiany ich miejsca zamieszkania, oraz zapewniająca pomoc w formie posiłku. Głównym zadaniem SDDPS jest wspieranie w codziennym życiu, w trudnych sytuacjach oraz zabieganie o jak najdłuższe funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

W 2024 r. na podstawie decyzji z oferty przygotowanej w SDDPS skorzystało **35** osób, czyli o 3 więcej wobec 2023 r. (8 mężczyzn i 27 kobiet; 32 osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe, 3 osoby prowadzące dwuosobowe gospodarstwo domowe), w tym 16 osób korzystało wyłącznie z pobytu, czyli nie spożywało posiłku przygotowywanego w SDDPS. Stosunkowo wysoka liczba osób korzystających z zajęć może napawać optymizmem. Przy zauważalnym bowiem starzeniu się społeczności, a tym samym związanymi z tym procesem trudnościami z mobilnością, w dysponowaniu mniejszą ilością energii i sił, by dotrzeć do SDDPS i brać udział w warsztatach, względnie na stabilnym poziomie kształtuje

się grono osób, dla których dostępność tego rodzaju wsparcia, jakim są zajęcia w SDDPS, stanowi nieodzowny element codziennego życia.

Wykres 29. Liczba osób w SDDPS w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

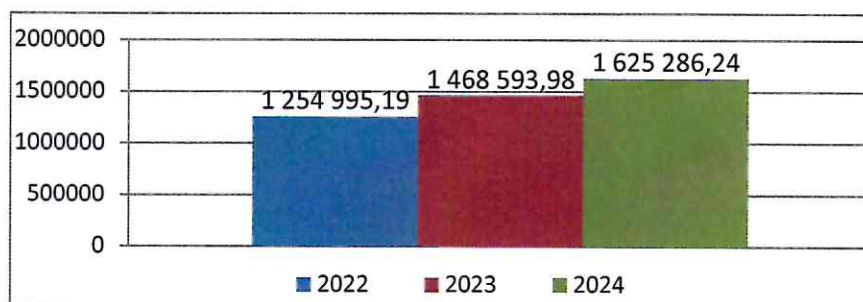
Celem Centrum Seniora – Sekcji Dziennego Domu Pomocy Społecznej (CS-SDDPS) jest zapewnienie seniorom wsparcia, ich aktywizacja, przeciwdziałanie ich osamotnieniu i utrzymywanie ich w jak najlepszej kondycji psychofizycznej. Do zajęć, które spotkały się u seniorów z zainteresowaniem i które sobie upodobał, należą m.in.:

- ćwiczenia rozwijające sprawność ruchową;
- treningi pamięci;
- zajęcia manualne;
- warsztaty plastyczne;
- zajęcia muzyczne;
- wyjazdy i spotkania integrujące grupę.

Na zajęcia zapraszani są specjaliści z zakresu profilaktyki zdrowotnej i higienicznej, jak również organizowane są spotkania okolicznościowe z ludźmi dzielącymi się swoją pasją oraz z dziećmi ze świetlicy „Rodzinka”. Ponadto, celem zacieśniania więzi, seniorzy obchodzą m.in.: Walentynki, Dzień Kobiet czy święta. Powstałe w wyniku przebywania w SDDPS poczucie przynależności i wspólnoty między seniorami przejawia się we wzajemnej pomocy i odwiedzaniu się w domu czy w szpitalu.

W okresie sprawozdawczym, podobnie jak w 2023 r., na prośbę seniorów i za zgodą dyrekcji, SDDPS prowadziła działalność w ten sposób, że seniorzy zostali podzieleni na 2 grupy, których liczebność nie przekraczała 15 osób. Dzięki takiemu rozwiązaniu możliwe jest skuteczniejsze skoncentrowanie się na indywidualnych potrzebach każdej osoby, częstsze podejmowanie rozmów indywidualnych oraz zachowanie większego spokoju podczas pracy.

Podopieczni SDDPS korzystali z różnych form zarówno aktywizacji, uzależnionych od zainteresowań czy aktualnego samopoczucia, jak i wsparcia. Instruktorzy i terapeuci skupiali się na tym, by zachować u seniorów dobrostan psychofizyczny, czemu służyły np. techniki relaksacyjne powiązane z wyciszającą, uspokajającą muzyką oraz kolorowanki antystresowe bądź treningi koncentracji i pamięci.

Wykres 30. Wydatki [w zł] przeznaczone na działalność Centrum Seniora w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Wydatki przeznaczone na funkcjonowanie Centrum Seniora, czyli zarówno Sekcję Dziennego Domu Pomocy Społecznej (miejsce pobytu dla seniorów oraz funkcjonowanie kuchni wydającej obiady), jak i Sekcję Integracyjną (użyczanie sali organizacjom pozarządowym), w okresie 3 ostatnich lat – z uwagi na wzrastające koszty utrzymania wynikające m.in. ze wzrostu cen energii elektrycznej, skali inflacji przekładającej się na ceny artykułów spożywczych niezbędnych do przygotowania posiłków – rosną z roku na rok, osiągając w 2024 r. wartość: **1 625 286,24**, tj. więcej o 156 692,26 zł w stosunku do 2023 r. i o 370 291,05 zł więcej wobec 2022 r.

Warto zaznaczyć, że Centrum Seniora (CS) w 2024 r. brało również wydatny udział w przygotowaniu i realizacji Kutnowskich Dni Seniora. Pracownicy CS byli odpowiedzialni za dystrybucję „wejściówek” na poszczególne wydarzenia oraz udzielanie informacji. Zespół Centrum Seniora zrealizował następujące wydarzenia:

- Potańcówka – zabawa taneczna;
- Projekt „Biblioteka jest mi bliska” – zadanie „... a przeszłość nasza trudna, ale piękna była...”;
- Kutnowskie śniadanie z francuską nutą – dwa warsztaty kulinarne.

Łączna liczba osób, które wzięły udział w wydarzeniach, wyniosła 260 osób.

Poza tym pracownicy Centrum Seniora, współtworząc nieformalną grupę „Zaczytani”, przystąpili do realizowanego przez Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną w Kutnie zadania – „Biblioteka jest mi bliska”. Oprócz tego pracownicy Centrum Seniora, zawiązując grupę inicjatywną mieszkańców Kutna – „Różani Smakosze”, zrealizowali projekt „Kutnowskie śniadanie z francuską nutą – Różani Smakosze”.

Omówienie obu projektów zamieszczono w podrozdziale 12.2.4. i 12.2.5.

Trzeba również podkreślić, że Centrum Seniora koordynuje Program Pomocy „Kutnowska Złota Rączka dla Seniora”.

Omówienie Programu zamieszczono w podrozdziale 12.1.8.

Działalność CS-SDDPS wpisuje się w:

- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.2.: Aktywni seniorzy;**
- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.3.: Miasto przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami;**
- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.4.: Miasto promujące zdrowy styl życia i postawy**

prozdrowotne;

- 3. Cel strategiczny: *Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;*
- 4. Cel strategiczny: *Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej*
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

7.5.2. Kompleks Terapeutyczno-Integracyjny „Wspólny Dom” - Sekcja Mieszkań Treningowych i Wspomaganych

Mieszkania są formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające pod opieką specjalistów do rozwijania i utrwalania umiejętności praktycznych, służących prowadzeniu niezależnego życia (mieszkania treningowe) lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę poprzez pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu w środowisku i zapewniającą integrację ze społecznością lokalną (mieszkania wspomagane).

W Kompleksie Terapeutyczno-Integracyjnym - Sekcji Mieszkań Treningowych i Wspomaganych (KTI-SMTiW) znajdują się 32 mieszkania, z tego: 6 to mieszkania treningowe, a 26 to mieszkania wspomagane (z 32 mieszkań: 28 mieszkań jednopokojowych z aneksem kuchennym i łazienką oraz 4 mieszkania dwupokojowe z aneksem kuchennym, dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poruszających się na wózkach inwalidzkich). Pobyt ustala się na czas określony z możliwością przedłużenia w drodze decyzji administracyjnej na kolejny okres w zależności od indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej. Odpłatność za pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych ponoszą osoby w nich przebywające oraz gmina. W 2024 r. kwota wniesiona przez mieszkańców wyniosła 77 163,33 zł.

W 2024 r. w 32 mieszkaniach (na 32 dostępne) przebywały **42** osoby (o 3 więcej w stosunku do 2023 r.), w tym 31 osób posiadało stopień niepełnosprawności (umiarkowany - 13 osób, znaczny - 18 osób; w grupie 42 osób 14 osób dotkniętych było schorzeniami psychicznymi, 15 - niepełnosprawnością ruchową). Rozpiętość wieku osób korzystających mieściła się w przedziałach: 6 osób w wieku do 19 lat, 17 osób w wieku 19-59 lat, 19 osób w wieku 60 lat i więcej. W omawianym okresie 2 osoby opuściły mieszkania, z tego: 1 osoba się usamodzielniała, 1 osoba zmarła. Liczba mieszkańców KTI-SMTiW na koniec 2024 r. wyniosła 40 osób, zaś liczba zasiedlonych mieszkań: 31.

Zespół doradczo-opiniodawczy w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych odbył 5 posiedzeń, na których zdecydowano o 5 skierowaniach na pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych, 9 przedłużeniach pobytu oraz o 1 odmowie przyznania pobytu.

Osoby i rodziny przebywające w mieszkaniach treningowych i wspomaganych biorą udział w zajęciach terapeutycznych zarówno indywidualnych, jak i grupowych. Zajęcia prowadzone są z zakresu m.in.:

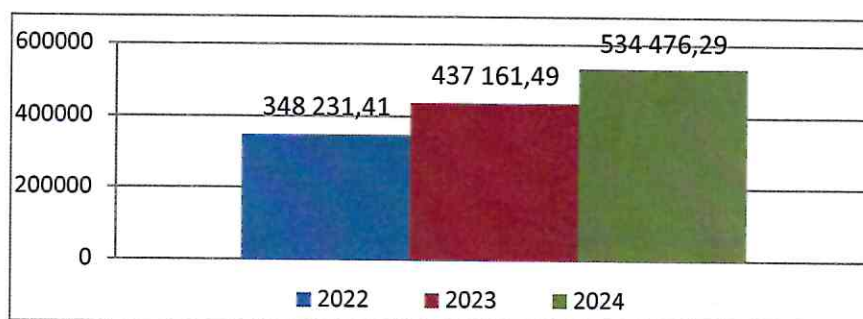
- higieny;
- umiejętności samoobsługowych i zaradności życiowej;
- wzbogacenia wiedzy kulinarnej;
- poprawnego gospodarowania budżetem domowym;
- organizacji czasu wolnego;
- załatwiania spraw urzędowych (nauka pisania podań, wypełniania różnych wniosków).

Tabela 12. Wybrany zakres wsparcia podejmowany przez instruktora terapii zajęciowej oraz przez pielęgniarkę w 2024 r.

	Liczba godzin	Liczba spotkań
Zajęcia terapeutyczne indywidualne	1 077	1 077
Zajęcia terapeutyczne grupowe	655	214
Trening lekowy	615	429
Pielęgnacja, wspieranie procesu leczenia	607	423

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Dzięki formom terapii i wsparcia, opisanym w tabeli powyżej, mieszkańcy integrują się, zdobywają nowe umiejętności, w tym interpersonalne, rozwijają swoje pasje oraz nabywają zdolności pozwalające na samodzielną egzystencję, a także zachowują w miarę samodzielną tryb życia, jak i poprawiają umiejętności dnia codziennego.

Wykres 31. Wydatki [w zł] przeznaczone na działalność KTI-SMTiW w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Wydatki przeznaczone na funkcjonowanie Kompleksu Terapeutyczno-Integracyjnego – Sekcja Mieszkań Treningowych i Wspomaganych w ciągu ostatnich 3 lat – ze względu na wysokie koszty utrzymania związane np. z kosztami energii elektrycznej lub skalą inflacji – wzrosły, wynosząc w 2024 r: **534 476,29 zł**, czyli zwiększyły się o 97 314,80 zł w porównaniu do 2023 r., a także o 186 244,88 w zestawieniu z 2022 r.

Działalność KTI-SMTiW wpisuje się w:

- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.3.: Miasto przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami;**
 - **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;**
 - **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;**
 - **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

7.5.3. Zespół Mieszkalno-Integracyjny z mieszkaniami wspomagаныmi

Zespół Mieszkalno-Integracyjny z mieszkaniami wspomagаныmi (ZMI) został formalnie powołany uchwałą Rady Miasta Kutno z 16 czerwca 2020 r., a jego powstanie jest realizacją projektu „Adaptacja budynku przy ul. Majdany 1 w Kutnie na mieszkania wspomagane” współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

Mieszkania wspomagane, będąc zaklasyfikowane przez ustawę o pomocy społecznej do katalogu ośrodków wsparcia, są formą usługi społecznej ukierunkowaną na usamodzielnienie – korzystających ze wsparcia specjalistów – osób w nich przebywających, przede wszystkim osób bezdomnych, zagrożonych bezdomnością i wykluczeniem społecznym, opuszczających pieczę zastępczą lub zakłady karne. W zasobach Zespołu znajdują się 24 mieszkania wspomagane: 22 mieszkania (z tego: 11 mieszkań jednoosobowych, 10 mieszkań dwuosobowych oraz 1 mieszkanie dostosowane do potrzeb osoby z niepełnosprawnością) przeznaczone dla 32 osób, zlokalizowane przy ul. Majdany 1, oraz 2 mieszkania włączone w zasoby ZMI Zarządzeniem Prezydenta Miasta Kutno z dnia 15 czerwca 2022 r. (jedno usytuowane przy ul. Narutowicza 4 i drugie przy ul. Przytorze 4). Każde mieszkanie składa się z części sypialnianej, aneksu kuchennego oraz łazienki, a poza tym jest w pełni wyposażone w meble, sprzęt AGD i RTV.

W trakcie pobytu podopieczni realizują zawarty wcześniej z pracownikiem socjalnym Ośrodka Indywidualny Program Usamodzielnienia, w tym Wychodzenia z Bezdomności. Realizacja odbywa się poprzez spotkania z psychologiem, specjalistą reintegracji zawodowej, aspirantem pracy socjalnej, a także treningi niezbędne do odzyskania samodzielności i zaradności życiowej. Aspekt usamodzielniania, nauki odpowiedzialności za gospodarowanie budżetem domowym widoczny jest chociażby w ponoszeniu przez osoby zamieszkujące mieszkania wspomagane odpłatności za czynsz, energię, wodę, wywóz śmieci, centralne ogrzewanie i gaz.

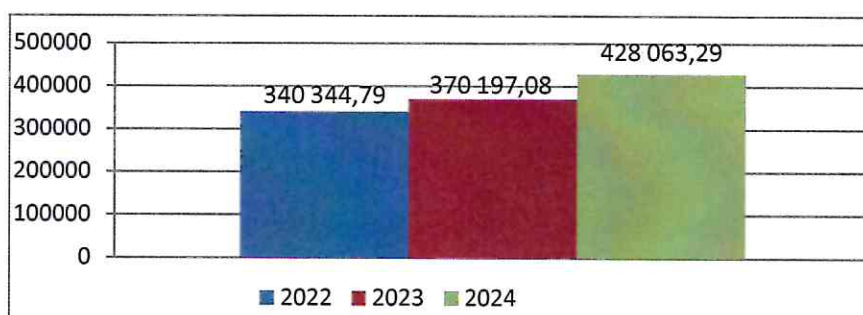
W 2024 r. w mieszkaniach wspomaganych, zajmując 24 lokale, przebywało **70** osób, czyli o 10 osób więcej względem 2023 r. (31 mężczyzn, w tym 17 dzieci; 39 kobiet, w tym 17 dzieci), w tym 7 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 3 dzieci do 16. roku życia posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Najwięcej, bo 34 osoby to mieszkańcy do 19 roku życia, pozostałe osoby to: 28 osób w przedziale 19-45 lat; 5 osób w przedziale 46-60 lat; 3 osoby – powyżej 60. roku życia. Liczba mieszkańców na koniec 2024 r. wyniosła 44 osoby zasiedlające 18 mieszkań; powodami rotacji były: usamodzielnienie się – wynajęcie/pozyskanie lokalu przez 4 rodziny składające się w sumie z 12 osób; wyjazd za granicę przez 2 rodziny ukraińskie złożone z 5 osób; złamanie regulaminu placówki przez 4 rodziny liczące ogółem 8 osób; zamieszkanie w Kompleksie Terapeutyczno-Integracyjnym „Wspólny Dom” przez 1 osobę.

W okresie sprawozdawczym zespół doradczo-opiniodawczy odbył 12 posiedzeń w sprawie kwalifikacji do realizacji Indywidualnego Programu Usamodzielnienia, w tym Wychodzenia z Bezdomności. Zdecydowano na nich o 7 skierowaniach na pobyt w mieszkaniach wspomaganych, 30 przedłużeniach pobytu oraz 1 odmowie przedłużenia pobytu.

Kadrę placówki stanowią kierownik, aspirant pracy socjalnej i specjalista reintegracji zawodowej, pełniący również funkcję opiekunów osób przebywających

w mieszkaniach i realizujący z nimi Indywidualne Programy Usamodzielnienia, w tym Wychodzenia z Bezdomności, oraz psycholog (umowa cywilnoprawna). Specjalista reintegracji i psycholog pracują nie tylko z mieszkańcami Zespołu Mieszkalno-Integracyjnego, ale również z osobami skierowanymi do nich przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pracowników Noclegowni lub kuratorów zawodowych, jak i z podopiecznymi Centrum Seniora czy Zespołu Interdyscyplinarnego. Specjalista reintegracji zawodowej pracował łącznie z 78 osobami, z których 39 jest aktywnych zawodowo (podjęto zatrudnienie na umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną). Nadto, choćby poprzez udział w targach pracy, nawiązał stałą współpracę z pracodawcami i lokalnymi agencjami pracy. Z kolei psycholog objął wsparciem 81 osób - zarówno mieszkańców ZMI, Kompleksu Terapeutyczno-Integracyjnego, jak i podopiecznych pracowników socjalnych, Centrum Seniora oraz Zespołu Interdyscyplinarnego - z którymi prowadził indywidualne i grupowe warsztaty pomocowe.

Wykres 32. Wydatki [w zł] przeznaczone na działalność Zespołu Mieszkalno-Integracyjnego w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Wydatki przeznaczone na funkcjonowanie Zespołu Mieszkalno-Integracyjnego stale się zwiększają, gdy zestawia się je rok do roku. W 2024 r. wyniosły **428 063,29 zł** i były wyższe od analogicznych z roku 2023 o 57 866,21 zł. Powodem dynamiki różnicy w wydatkach w okresie ostatnich 3 lat jest wzrost kosztów utrzymania ośrodka wsparcia, zdeterminowanych przez np. ceny energii elektrycznej i ogólnie wielkość inflacji.

Działalność ZMI wpisuje się w:

- **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;**
- **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

7.5.4. Noclegownia

Noclegownia zapewnia schronienie poprzez tymczasowe miejsce noclegowe osobom pozbawionym schronienia z terenu miasta Kutna. Noclegownia służy pomocą osobom bezdomnym poprzez:

- udzielenie schronienia tymczasowego na czas uregulowania sytuacji życiowej;
- zabezpieczenie w niezbędne ubranie i przyznanie czystej pościeli;
- korzystanie z urządzeń sanitarnych i środków higienicznych;
- umożliwienie przygotowania posiłku w wyznaczonych pomieszczeniach;
- udzielenie pomocy w postaci jednego gorącego posiłku dziennie;
- udzielenie pomocy w postaci poradnictwa socjalnego, psychologicznego, terapeutycznego i prawnego.

Wśród najczęstszych powodów korzystania w 2024 r. z Noclegowni znalazły się przyczyny o charakterze społecznym (szeroko rozumiana sytuacja społeczno-rodzinna, w tym rozpad rodziny spowodowany m.in. konfliktami; mechanizmy wykluczenia społecznego) oraz związanym z patologiami społecznymi (uzależnienia; przemoc domowa skutkująca izolacją od rodziny).

W 2024 r. rzeczywista liczba osób korzystających z tymczasowego miejsca noclegowego wyniosła **55** osób, w stosunku do 2023 r. – więcej o 2 osoby. Zauważalna zatem jest stabilizacja tej liczby rok do roku przy jednoczesnej znacznej dysproporcji w zestawieniu z rokiem 2022, czyli czasem kryzysu uchodźczego i napływu obywateli Ukrainy.

W ramach zadań własnych na wydatki rzeczowe przeznaczono kwotę **605 752,63 zł**, czyli o 74 313,11 zł więcej aniżeli w 2023 r., za co w głównej mierze odpowiada wzrost kosztów utrzymania podyktowany zwiększonymi cenami energii elektrycznej i efektem inflacji.

Tabela 13. Liczba osób i wydatki [w zł] przeznaczone na działalność Noclegowni w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba osób	94	53	55
Wydatki [w zł]	463 690,02	531 439,52	605 752,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Wzrost wydatków związanych z udzieleniem schronienia dla osób potrzebujących spowodowany był zwiększonymi środkami finansowymi skierowanymi na zapewnienie bezpieczeństwa (wzrost stawki za 1 godzinę świadczenia usług: 2022 r. – 31,24 zł; 2023 r. – 33,21 zł; 2024 r. – 41,27 zł) oraz podwyższeniem kosztów dotyczących utrzymania placówki.

Trzeba zaznaczyć, że podejmowana aktywizacja społeczna osób przebywających w Noclegowni zaowocowała usamodzielnieniem się **4** osób (z tego: 3 osoby podjęły zatrudnienie, w tym 2 osoby wynajęły mieszkanie; 1 osoba otrzymała świadczenie emerytalne).

Działalność Noclegowni wpisuje się w:

- ***3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;***
- ***4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej***
- ***„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.***

7.5.5. Ogrzewalnia

Od 06.12.2017 r. na terenie miasta Kutna działa Ogrzewalnia. Jej celem, podobnie jak Noclegowni, jest udzielanie tymczasowego schronienia osobom bezdomnym. Ta forma pomocy ma charakter interwencyjny, zapewniający w szczególności podczas „Akcji Zima” bezpieczny pobyt osobom narażonym na wychłodzenie i zamarznięcie. W 2024 r. Ogrzewalnia przyjęła **138** osób (118 mężczyzn i 20 kobiet), czyli 4 osoby mniej względem 2023 r.

Tabela 14. Liczba osób i wydatki [w zł] przeznaczone na działalność Ogrzewalni w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba osób	128	142	138
Wydatki [w zł]	126 120,07	156 658,89	171 699,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Wydatki poniesione na obsługę i uregulowanie kosztów bieżących wyniosły **171 699,83 zł** i były wyższe od stwierdzonych w 2023 r. o 15 040,94 zł, a od analogicznych w 2022 r. o 45 579,76 zł. Na różnice w kosztach wpływ miała w szczególności rosnąca stawka za 1 godzinę świadczenia usług (por. identyczne kwoty podane w przypadku Noclegowni),

Działalność Ogrzewalni wpisuje się w:

- **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

7.6. Pobyt w domu pomocy społecznej

Osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a rodzina lub gmina nie są w stanie zapewnić jej niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej, tj. placówce pobytu stałego zapewniającej całodobową opiekę.

W 2024 r. przyznano 1 045 świadczeń (o 52 więcej w stosunku do 2023 r.) dla **118** osób (więcej o 15 osób aniżeli w 2023 r. i o 14 wobec 2022 r.), przeto z obecnej perspektywy można przypuszczać, iż 2024 r. – w obliczu starzenia się społeczności lokalnej – będzie stanowił początek tendencji zwyżkowej w tym obszarze. Łącznie z 4 osobami, które ponosiły za swój pobyt odpłatność w 100%, w domach pomocy społecznej (DPS) w 2024 r. przebywały 122 osoby.

Tabela 15. Liczba osób, liczba świadczeń i średni miesięczny koszt dofinansowania gminy do pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej [w zł] w latach 2022-2024.

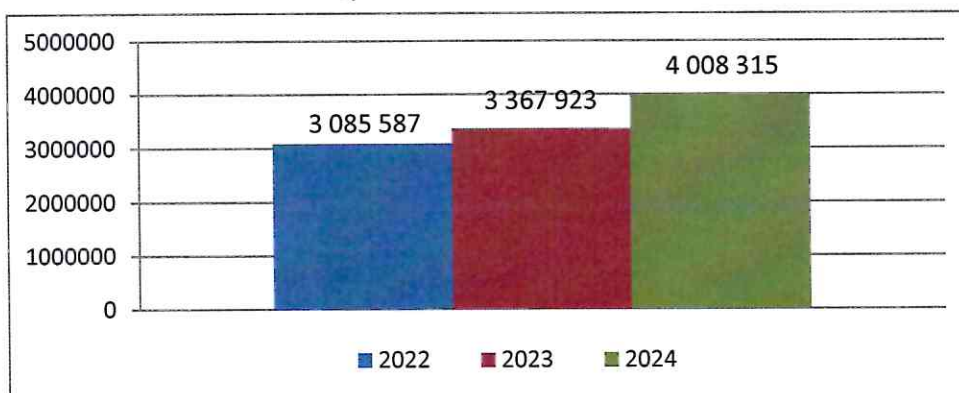
	2022	2023	2024
Liczba osób, za które gmina częściowo pokrywała koszty pobytu	103	103	118
Liczba świadczeń	1 047	993	1 045
Średni miesięczny koszt dofinansowania gminy do pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej [w zł]*	2 496,42	2 724,86	2 830,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

* Średni miesięczny koszt dofinansowania gminy do pobytu mieszkańca w DPS obliczany jest jako iloraz: wydatki/12 (miesięcy)/liczba osób, za które gmina częściowo pokrywała koszty pobytu.

Średni miesięczny koszt dofinansowania gminy do pobytu mieszkańca w DPS w 2024 r. wyniósł 2 830,73 zł i wzrósł wobec analogicznego w 2023 r. o 105,87 zł, czyli o 4%, natomiast w stosunku do 2022 r. podniósł się o 13%.

Wykres 33. Wydatki [w zł po zaokrągleniu do jednośc] poniesione przez gminę za osoby przebywające w DPS w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. odnotowano w tym aspekcie zwiększenie wydatków ponoszonych przez gminę: **4 008 314,72 zł**, tj. o 19% więcej niż w 2023 r. Tłumaczyć to trzeba rosnącym średnim kosztem utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej.

8. Pomoc socjalna wynikająca z innych ustaw

8.1. Świadczenia rodzinne, zasiłek dla opiekuna, fundusz alimentacyjny, jednorazowe świadczenie „Za życiem” i ubezpieczenie zdrowotne przy świadczeniach rodzinnych

Wszystkie poniższe świadczenia, o których mowa w podpunkcie 8.1., finansowane są ze środków pochodzących z budżetu państwa.

8.1.1. Świadczenia rodzinne i zasiłek dla opiekuna

Świadczeniami rodzinnymi są:

1) **zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu** (możliwość skorzystania z dodatków uzależniona jest od pozytywnej decyzji o przyznaniu zasiłku rodzinnego):

- urodzenia dziecka;
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- samotnego wychowywania dziecka;
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- rozpoczęcia roku szkolnego;
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania;
- ❖ kryterium dochodowe:
 - **674,00 zł netto** na osobę w rodzinie;
 - **764,00 zł netto** w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności;

2) **świadczenia opiekuńcze:**

• zasiłek pielęgnacyjny, wynoszący **215,84 zł** miesięcznie bez względu na dochód, przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie, która ukończyła 75. rok życia;
- osobie legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia;

• specjalny zasiłek opiekuńczy, wynoszący **620,00 zł** miesięcznie, przy kryterium dochodowym: **764,00 zł netto** na osobę w rodzinie, przysługuje:

- osobom, na których zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny;
- małżonkom,

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej celem sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

• świadczenie pielęgnacyjne, wynoszące **2 988,00,00 zł** miesięcznie bez względu na dochód, przysługuje:

- matce albo ojcu;
- opiekunowi faktycznemu dziecka;
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy

- o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- innym osobom, na których zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej celem sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) **jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka**, wynosząca **1 000,00 zł** przy kryterium dochodowym: **1 922,00 zł netto** na osobę w rodzinie, przysługuje:
 - matce lub ojcu;
 - opiekunowi prawnemu albo faktycznemu dziecka;
- 4) **świadczenie rodzicielskie**, wynoszące **1 000,00 zł** miesięcznie bez względu na dochód, przysługuje:
 - osobom, które nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego.

Zasiłek dla opiekuna, wynoszący **620,00 zł** bez względu na dochód, przysługuje:

- opiekunom dorosłych osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, którzy wskutek nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych utracili 1 lipca 2013 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i jednocześnie nie spełnili kryterium dochodowego do otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Tabela 16. Realizacja świadczeń rodzinnych i zasiłków dla opiekuna w 2024 r.

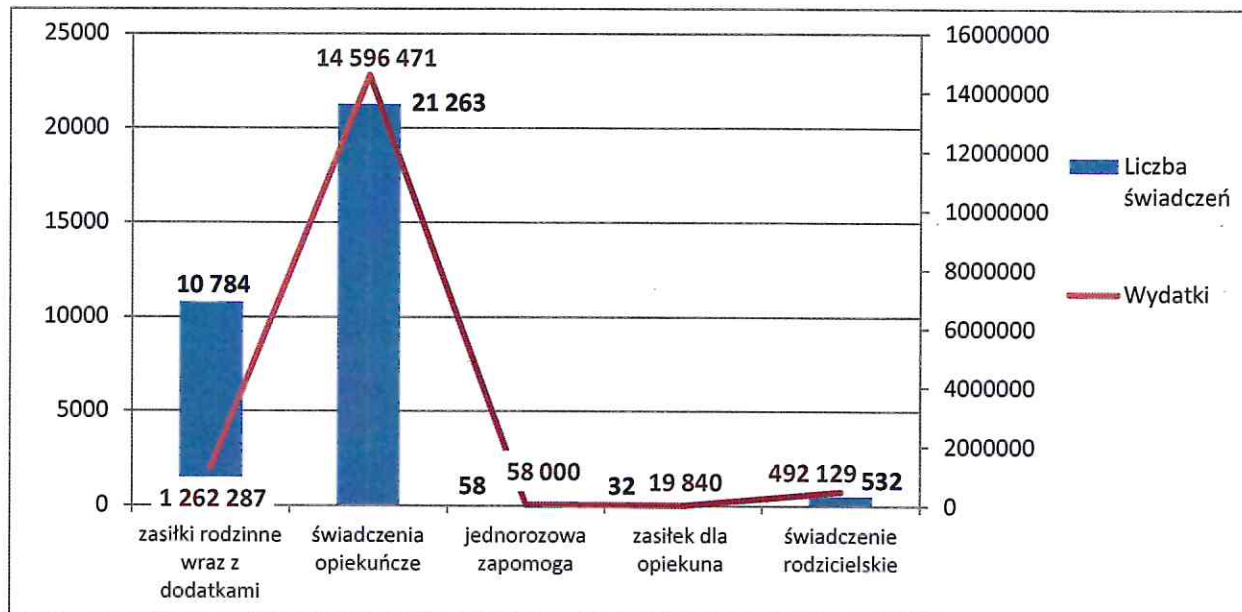
Świadczenia rodzinne:	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń [w zł]
Zasiłki rodzinne	6 641	775 531,56
Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	4 143	486 755,38
urodzenia dziecka	15	15 000,00
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	44	17 546,70
samotnego wychowywania dziecka	767	155 355,18
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 108	116 830,13
rozpoczęcia roku szkolnego	723	43 220,22
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	43	3 847,00
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 443	134 956,15
Świadczenia opiekuńcze:	21 263	14 596 471,15
Zasiłek pielęgnacyjny	17 663	3 812 355,75
Świadczenie pielęgnacyjne	3 531	10 741 335,40
Specjalny zasiłek opiekuńczy	69	42 780,00
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	58	58 000,00
Zasiłek dla opiekuna	32	19 840,00
Świadczenie rodzicielskie	532	492 128,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. największe środki w ramach świadczeń rodzinnych zostały przeznaczone na następujące świadczenia: świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami i na świadczenia rodzicielskie. Kwoty wydatkowane uwarunkowane są liczbą świadczeń oraz wysokością określonego świadczenia; do najwyższych należą: świadczenie pielęgnacyjne -

2 988,00 zł oraz jednorazowa zapomoga i świadczenie rodzicielskie – każde po 1 000,00 zł.

Wykres 34. Liczba świadczeń i wydatki [w zł po zaokrągleniu do jednośc] przeznaczane na świadczenia rodzinne w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. Ośrodek najwięcej środków w zakresie świadczeń rodzinnych i zasiłku dla opiekuna wyasygnował na zsumowane świadczenia opiekuńcze, zagregowane zasiłki rodzinne wraz z dodatkami i na świadczenie rodzicielskie; łącznie był to koszt: **16 350 886,72 zł**, o 3 498 026,31 zł więcej niż w 2023 r.

8.1.2. Fundusz alimentacyjny

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobie uprawnionej w sytuacji, gdy egzekucja przez komornika sądowego zasądzonych alimentów jest bezskuteczna (wysokość świadczenia z funduszu od 01.10.2024 r. nie może przekroczyć 1 000,00 zł, do 30.09.2024 r. włącznie było to 500,00 zł). Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium, tj. **1 209,00 zł netto**.

W 2020 r. wprowadzono tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę”, który zakłada, że przekroczenie ww. kryterium (900,00 zł) nie będzie skutkować automatycznie utratą prawa do świadczenia. Świadczenie będzie wówczas przysługiwać w wysokości pomniejszonej o kwotę przekroczenia kryterium.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów realizuje również zadania w zakresie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

Tabela 17. Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba osób uprawnionych	326	296	262
Kwota świadczeń alimentacyjnych [w zł]	1 356 405,06	1 257 789,41	1 200 215,44
Średni miesięczny koszt świadczenia alimentacyjnego na osobę [w zł]	346,72	354,11	381,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. z funduszu alimentacyjnego wypłacono **1 200 215,44 zł** dla 262 osób uprawnionych; była to kwota mniejsza o 4,6% w porównaniu z 2023 r. i o 11,5% mniejsza względem 2022 r. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest mniejsza liczba osób uprawnionych do świadczenia, co jest spowodowane pozostającym wciąż na względnie niskim poziomie kryterium uprawniającym do świadczenia. Oprócz tego na uszczuplenie liczby uprawnionych wpłynęła stabilna sytuacja na lokalnym rynku pracy, wzrost najniższego wynagrodzenia, czego wynikiem był relatywnie bezpieczny stan dochodów kutnowskich rodzin. Zmniejszyła się również wyegzekwowana od dłużników alimentacyjnych, zasilająca budżet państwa i gminy, suma: **924 222,88 zł**, w tym do budżetu gminy trafiło: **190 410,64 zł** (czyli o 9 583,24 zł mniej niżeli w 2023 r.), z tego: wpływy z funduszu alimentacyjnego – 162 307,68 zł, wpływy z zaliczki alimentacyjnej – 28 102,96 zł).

8.1.3. Jednorazowe świadczenie „Za życiem”

Od 2017 r. istnieje jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka dotkniętego ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą. Ta forma pomocy w swoim pieniężnym wymiarze, wynoszącym **4 000,00 zł**, przysługuje, bez względu na dochód:

- matce lub ojcu;
- opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka.

W 2024 r. świadczenie „Za życiem” zostało wypłacone **2** rodzinom, na łączną kwotę **8 000,00 zł**.

8.1.4. Ubezpieczenie zdrowotne przy świadczeniach rodzinnych

W obrębie pomocy socjalnej, jako wsparcie niepieniężne, lokuje się także opłacanie przez Ośrodek składki zdrowotnej za osoby pobierające świadczenie rodzinne, aczkolwiek nieobjęte ubezpieczeniem zdrowotnym. Na świadczenie to w 2024 r. została wydatkowana kwota **379 468,24 zł**, a skorzystało z niego 136 odbiorców.

Tabela 18. Liczba osób, składek i wydatki [w zł] na składkę ubezpieczenia zdrowotnego opłacaną przy świadczeniach rodzinnych w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba osób	120	135	136
Liczba składek	1 326	1 480	1 464
Koszt składek [w zł]	230 258,44	307 101,84	379 468,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. liczba osób, którym opłacano składkę zdrowotną, w stosunku do 2023 r. utrzymała się na niemal tożsamym poziomie, rosnąc o 1 osobę, zaś w zestawieniu z 2022 r. zwiększyła się o 16 osób. Zmniejszyła się z kolei nieznacznie liczba składek (o 16 względem 2023 r.), tym niemniej charakteru wzrostowego nabral koszt zadania (o 72 468,24 zł, porównując z 2023 r.). Na wzrost w tym aspekcie może oddziaływać przyrost liczby osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, a poza tym koszt składki warunkowany jest przez wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, gdyż składka stanowi 9% wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, więc skoro w 2024 r. wzrosła – w odniesieniu do 2023 r. – wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, to przełożyło się to także na zwiększenie się kosztu składki.

* * *

Tabela 19. Liczba świadczeń i liczba osób korzystających z danych rodzajów świadczeń w 2024 r.*

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Liczba osób
Świadczenia rodzinne	32 637	3 611
Zasiłek dla opiekuna	32	4
Fundusz alimentacyjny	2 711	262
Świadczenie wychowawcze**	21	5
Świadczenie „Za życiem”	2	2
Składka na ubezpieczenia społeczne	2 170	201
Składka zdrowotna	1 464	136

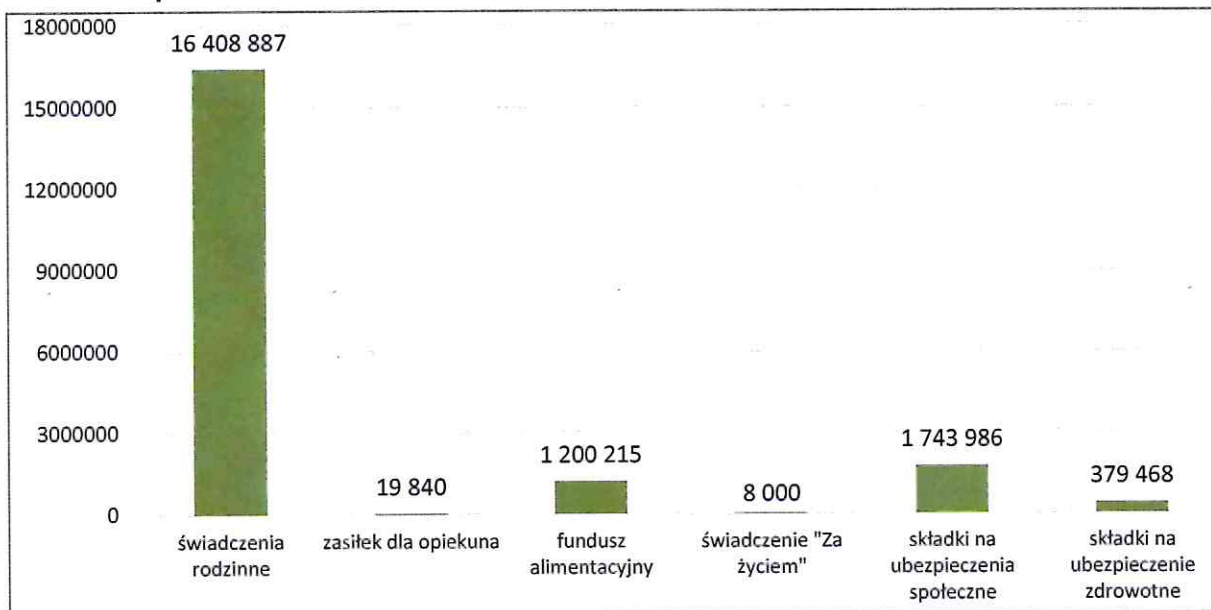
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

* Jedna rodzina może korzystać z kilku rodzajów pomocy finansowej.

** Realizacja świadczenia wychowawczego spoczywa od 2022 r. na Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, w kompetencji Ośrodka pozostała koordynacja systemów zabezpieczenia. Wydatki związane z tym świadczeniem w klasyfikacji budżetowej ujmowane są wraz ze świadczeniami rodzinnymi (rozd. 85502).

Suma przyznanych świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, wychowawczych, „Za życiem”, zasiłków dla opiekuna oraz składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne osiągnęła w 2024 r. liczbę 39 037 i obniżyła się względem analogicznej z 2023 r. o 2 511. Zmalała też, o 374 świadczeniobiorców, zagregowana liczba osób pobierających poszczególne świadczenia, wynosząc w 2024 r. – 4 221 osób, a za główny czynnik eksplikujący dynamikę zniżkową uchodzić może brak zmiany – w przypadku większości omawianych wyżej świadczeń – kryterium dochodowego uprawniającego do ubiegania się o świadczenia.

Wykres 35. Struktura wydatków [w zł po zaokrągleniu do jednej] na świadczenia rodzinne, alimentacyjne, świadczenie „Za życiem”, zasiłek dla opiekuna, składki na ubezpieczenia społeczne oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Rekapitulując, warto odnotować, iż w 2024 r. na świadczenia rodzinne (83% wydatków), zasiłki dla opiekuna (wartości bliskie 0% wydatków), świadczenia z funduszu alimentacyjnego (6% wydatków), świadczenia „Za życiem” (wartości oscylujące wokół 0% wydatków), składki na ubezpieczenia społeczne (9% wydatków), składki na ubezpieczenie zdrowotne (2% wydatków) została wydatkowana kwota: **19 760 396,29 zł** (o 3 705 864,78 zł wyższa niż w 2023 r.).

8.2. Dodatki mieszkaniowe

Osoby, które ze względu na niski poziom dochodów nie są w stanie opłacać czynszu (bądź innych kosztów utrzymania mieszkania), mogą występować o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

Ponadto o dodatek mieszkaniowy mogą ubiegać się osoby, które:

- posiadają tytuł prawny do lokalu;
- posiadają odpowiednią normatywną powierzchnię użytkową lokalu w przeliczeniu na liczbę osób w gospodarstwie domowym.

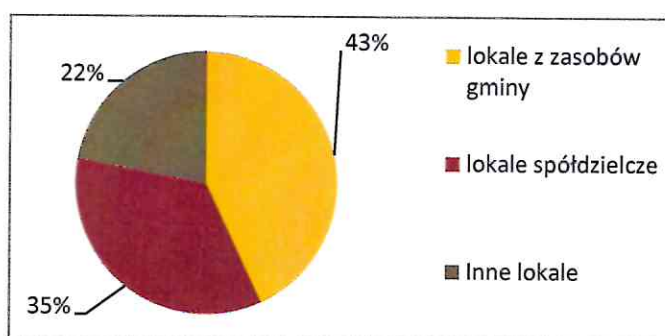
Od 01.07.2021 r., w wyniku zmiany ustawy o dodatkach mieszkaniowych, podstawą do ustalenia prawa do dodatku mieszkaniowego jest przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej. W związku z tym w 2024 r. (od 09.02.2024 r.) dla gospodarstwa jednoosobowego kryterium dochodowe wynosi 40% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, tj. **2 862,19 zł netto** (o 323,73 zł więcej niż w 2023 r.), zaś dla gospodarstwa wieloosobowego – 30% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, tj. **2 146,64 zł netto** (o 242,79 zł więcej względem 2023 r.).

Tabela 20. Liczba dodatków mieszkaniowych i wydatki [w zł] na poszczególne lokale w 2024 r.

	Liczba dodatków	Wydatki [w zł]
Lokale z zasobów gminy	3 634	1 352 163,05
Lokale spółdzielcze	3 675	1 111 283,67
Inne lokale	2 161	694 220,54

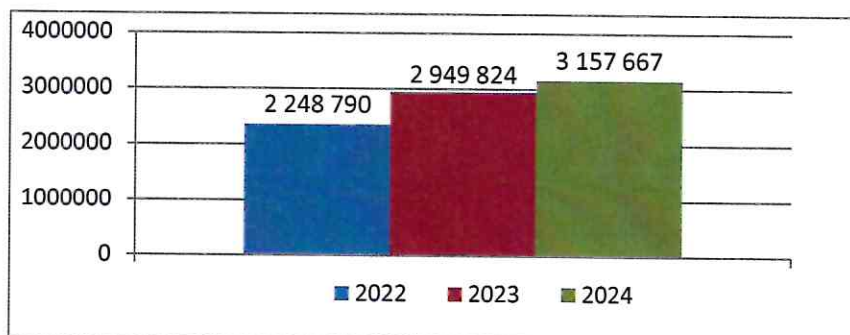
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. przyznano **9 470** dodatków mieszkaniowych, o 41 mniej w stosunku do 2023 r., na **1 118** lokali (wzrost w porównaniu z 2023 r. o 26 lokali), w tym na 473 gospodarstwa jednoosobowe (wzrost o 31 względem 2023 r.).

Wykres 36. Struktura wydatków w zł poniesionych na poszczególne rodzaje lokali w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego wyniosła **263,17 zł**, tj. o 38,76 zł więcej wobec 2023 r. Do większego popytu na wsparcie finansowe w zakresie opłat za użytkowany lokal przyczyniły się m.in.: podniesienie kryterium dochodowego umożliwiającego korzystanie z dodatku powodujące jego większą dostępność, kryzys energetyczny skutkujący poszukiwaniem dodatkowych źródeł finansowania rosnących kosztów utrzymania lokali mieszkalnych, a także wzrastające zainteresowanie świadczeniem ze strony obywateli Ukrainy przebywających na terytorium RP w związku z agresją na ich kraj ze strony Rosji.

Wykres 37. Wydatki [w zł po zaokrągleniu do jednośc] poniesione na dodatki mieszkaniowe w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Z analizy danych wynika, że w 2024 r. w kontekście 2023 r. i 2022 r. zwiększyły się wydatki na dodatki mieszkaniowe, odpowiednio o: 7,0% i 40,4%. Ogólna suma,

pochodząca w całości z budżetu gminy, opiewała w 2024 r. na kwotę: **3 157 667,26 zł**, czyli o 207 843,41 zł więcej w konfrontacji z 2023 r. Na wzrost środków asygnowanych na ten cel oddziaływały przede wszystkim, poszerzająca pulę potencjalnych odbiorców, modyfikacja dotycząca kryterium dochodowego uprawniającego do ubiegania się o świadczenie oraz wzrost kosztów utrzymania lokali.

8.3. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji oraz umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. Zasiłek szkolny może być także przyznany uczniowi, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego.

Kryterium uprawniające do otrzymania pomocy materialnej o charakterze socjalnym wynosi **823,00 zł netto** na osobę w rodzinie.

Z pomocy materialnej o charakterze socjalnym w 2024 r. skorzystało **4** uczniów (o 3 mniej niż w 2023 r.). Można założyć, iż relatywnie dobra sytuacja ekonomiczna w Kutnie, stanowiąca rezultat wypracowania w poprzednich latach w czasie sprzyjającej koniunktury gospodarczej stabilnej i mocnej pozycji rynkowej lokalnych przedsiębiorców oraz wzrost wysokości wynagrodzenia minimalnego, jak również zniesienie kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania świadczenia wychowawczego, implikujące podniesienie się stopy życiowej kutnian, także w tym aspekcie znajdują swoje przełożenie, przyczyniając się do spadku beneficjentów pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów.

Tabela 21. Realizacja pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba uczniów	12	7	4
Kwota [w zł]	8 538,32	5 079,59	2 899,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Na pomoc socjalną dla uczniów, które to zadanie w 20% jest zadaniem własnym gminy, w 2024 r. zostały przetransferowane środki finansowe w wysokości **2 899,32 zł** (o 42,9% mniej w porównaniu do 2023 r.), z czego 2 319,45 zł pochodziło z budżetu państwa, a 579,87 zł z budżetu gminy.

8.4. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Zadaniem gminy, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, jest m.in. tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa i interwencji kryzysowej, przygotowanie oraz prowadzenie działań korekcyjno-edukacyjnych, jakie stosuje się wobec sprawców przemocy. Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz rozwiązywaniu problemów związanych z jej wystąpieniem spełnia koordynacja pracy poszczególnych służb i instytucji, którą nadzoruje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Mieście Kutno.

Tabela 22. Liczba wszczętych i zamkniętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie miasta Kutna oraz wydatki [w zł] przeznaczone na funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2022-2024.

Procedury NK	2022	2023	2024
Wszczęte przez funkcjonariuszy policji	78	86	97
Wszczęte przez pracowników socjalnych, w tym pracujących w ośrodkach pomocy społecznej z innego terenu	8	11	10
Wszczęte przez pracowników oświaty	0	3	7
Wszczęte przez pracowników ochrony zdrowia	0	0	1
Liczba zamkniętych procedur NK	88	99	84
Wydatki [w zł]	32 704,54	124 716,00	48 162,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

W 2024 r. procedura „Niebieskie Karty” prowadzona była w **140** gospodarstwach domowych (liczba niemal identyczna jak w 2023 r., o 1 środowisko więcej w 2024 r.), z tego: 40 środowisk to kontynuacja z roku poprzedniego, a 100 – nowe przypadki. W omawianym okresie pomocą tego rodzaju objęto **433** osoby (o 25 więcej w kontekście 2023 r.), w tym 121 dzieci. Procedurę „Niebieskie Karty” uruchomiono w **103** środowiskach (w przypadku 3 rodzin było to wznowienie procedury, czyli w tych rodzinach w 2024 r. odnotowano przypadek przemocy, a w wypadku 100 nowych rodzin – wszczęto procedurę) – tj. o 12 więcej niżeli w 2023 r. – w których założono **115** kart (każde zdarzenie przemocowe oznacza założenie osobnej karty).

W ramach obowiązków i posiadanych zasobów instytucje działające na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w środowisku lokalnym, koordynowane przez Zespół Interdyscyplinarny, na bieżąco prowadziły działania profilaktyczne i edukacyjne. Znalazły się wśród nich np.: organizowanie akcji społecznych, udzielanie porad specjalistycznych czy realizowanie programów w placówkach oświatowych.

Trzeba zaznaczyć, że w 2024 r. 10 osób objęto wsparciem w formie zajęć oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Grupa wsparcia realizowana była przez Zespół Interdyscyplinarny w formie spotkań indywidualnych oraz spotkań warsztatowych. Podczas zajęć uczestnicy zdobywali wiedzę na temat form stosowanej przemocy, agresji, gniewu oraz praktycznych umiejętności w zakresie radzenia sobie ze złością i frustracją oraz okazywania emocji w sposób akceptowalny społecznie.

Wydatki związane z działalnością Zespołu pochłonięły kwotę w wysokości **48 162,92 zł**, tj. o 76 553,08 zł mniej niżeli w 2023 r. Różnica wynika przede wszystkim z – warunkowanego negatywnie rozpatrzonym przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wnioskiem Ośrodka – nierealizowania projektu dotyczącego przeciwdziałania przemocy wśród dzieci i młodzieży.

W wyniku podjętych działań w **84** rodzinach (o 15 mniej w porównaniu do 2023 r.) zakończono postępowanie „Niebieskie Karty”, w tym w **66** rodzinach (o 24 mniej w zestawieniu z 2023 r.) z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, co stanowi 79% wszystkich przyczyn zamknięcia procedury „Niebieskie Karty”.

9. Pomoc obywatelom Ukrainy

W 2024 r. w adekwatnej do potrzeb mierze kontynuowana była działalność pomocowa zdeterminowana zaistniałą w 2022 r. koniecznością wieloaspektowego wsparcia obywateli Ukrainy, którzy po 24.02.2022 r. przekroczyli granicę RP. Niektóre działania podejmowane przez Ośrodek przy dotychczasowym omawianiu innych kwestii zostały nieco przywołane, lecz to jest odpowiednie miejsce, aby je wyłuszczyć.

9.1. Działalność zespołu koordynującego pomoc obywatelom Ukrainy

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy Zarządzeniem Dyrektora Ośrodka z dnia 15.03.2022 r. został powołany zespół ds. wdrożenia pomocy obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie miasta Kutna. W skład zespołu weszło 4 pracowników socjalnych. Do zadań zespołu należy podejmowanie działań dotyczących w szczególności:

- weryfikacji warunków zakwaterowania obywateli Ukrainy;
- ustalania pomocy lekarskiej dla obywateli Ukrainy oraz wspólnych wizyt w przychodni;
- informowania obywateli Ukrainy o przysługujących im świadczeniach;
- monitorowania rodzin w celu zabezpieczenia podstawowych potrzeb.

Ponadto pracownicy socjalni, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, sprawują nadzór nad, ustanowionym przez sąd opiekuńczy, opiekunem tymczasowym reprezentującym i sprawującym pieczę nad małoletnim obywatelem Ukrainy. Do końca 2024 r. wpłynęło 9 postanowień sądu o ustanowieniu opiekuna tymczasowego wobec małoletnich obywateli Ukrainy.

9.2. Wsparcie obywateli Ukrainy w obrębie pomocy społecznej realizowane na podstawie specjalnej ustawy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie wykonywał także zadania w obrębie pomocy społecznej realizowane na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa finansowane ze środków Funduszu Pomocy:

- 1) świadczenia rodzinne, jednorazowe świadczenie „Za życiem” oraz składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne;
- 2) świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy;
- 3) świadczenie jednorazowe dla obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy przekroczyli granicę RP po 24.02.2022 r.;
- 4) dożywianie dzieci i młodzieży z Ukrainy w przedszkolach i w szkołach.

9.2.1. Świadczenia rodzinne, jednorazowe świadczenie „Za życiem” oraz składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne

Na świadczenia rodzinne, jednorazowe świadczenie „Za życiem” oraz składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne Ośrodek wydatkował kwotę 639 368,74 zł dla 194 osób/dzieci na 1 290 świadczeń, z tego:

- świadczenia rodzinne 545 537,04 zł;
- jednorazowe świadczenie „Za życiem” 4 000,00 zł;
- składki na ubezpieczenie społeczne 89 024,94 zł;
- składki na ubezpieczenie zdrowotne 806,76 zł.

9.2.2. Świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy

Na świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy zostały przeznaczony środki finansowe w wysokości 1 314 368,00 zł (w tym 3 728,00 zł przeznaczono na koszty obsługi zadania) na 32 766 świadczeń, skierowanych do 2 podmiotów i 49 osób fizycznych. O świadczenie pieniężne w wysokości 40 zł dziennie na każdą osobę, której zapewniono zakwaterowanie i wyżywienie, mogły ubiegać się podmioty, w szczególności osoby fizyczne prowadzące gospodarstwo domowe, które zapewniły na własny koszt zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, którzy od 24.02.2022 r. przybyli na terytorium RP z terytorium Ukrainy.

9.2.3. Świadczenie jednorazowe dla obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy przekroczyli granicę RP po 24.02.2022 r.

Wydatki na świadczenie jednorazowe dla obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy przekroczyli granicę RP po 24.02.2022 r., wyniosły 36 953,99 zł. Świadczenie, w wysokości 300 zł na każdego członka rodziny, przysługiwało obywatelom Ukrainy, którzy przekroczyli granicę po 24.02.2022 r. i posiadali nadany numer PESEL. W omawianym okresie sprawozdawczym złożono 75 wniosków, a wypłaty dokonano dla 121 osób.

9.2.4. Dożywianie dzieci i młodzieży z Ukrainy w przedszkolach i w szkołach

Na dożywianie dzieci i młodzieży z Ukrainy w przedszkolach i w szkołach przeznaczono 19 158,50 zł. W omawianym okresie sprawozdawczym zrealizowano pomoc w formie gorących posiłków w liczbie 1 866.

* * *

Tabela 23. Realizacja pomocy obywatelom Ukrainy w obrębie pomocy społecznej na podstawie specjalnej ustawy w 2024 r.

Świadczenie	Liczba osób/ podmiotów	Liczba świadczeń	Wydatki [w zł]
Świadczenie rodzinne, jednorazowe świadczenie „Za życiem” oraz składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne	194	1 290	639 368,74
Świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy	51	32 766	1 314 368,00
Świadczenie jednorazowe dla obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy przekroczyli granicę RP po 24.02.2022 r.	121	121	36 953,99
Dożywianie dzieci i młodzieży z Ukrainy w przedszkolach i w szkołach	brak danych	1 866	19 158,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

10. Kryzys energetyczny

W 2024 r. podobnie jak w latach poprzednich Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie udzielał wsparcia w postaci realizacji świadczeń mających na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian na rynku energetycznym, wywołanym przez kryzys energetyczny, którego wystąpienie implikowane jest przez wojnę na Ukrainie. Źródłem zjawiska można doszukiwać się we wzroście kosztów energii podyktowanym podwyższeniem cen nośników energii.

10.1. Świadczenia przeciwdziałające kryzysowi energetycznemu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie udzielał w tym zakresie wsparcia w następujących formach:

- 1) bonu energetycznego;
- 2) dodatku osłonowego;
- 3) refundacji podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe.

Bon energetyczny i dodatek osłonowy finansowane były z budżetu państwa, zaś środki przeznaczone na refundację podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe pochodziły z Funduszu Pomocy.

10.1.1. Bon energetyczny

Bon energetyczny to jednorazowe dofinansowanie dla gospodarstw domowych do rachunków za energię elektryczną. Wysokość bonu uzależniona była od przeciętnych dochodów gospodarstwa domowego w 2023 r., od liczby osób tworzących gospodarstwo domowe i od głównego źródła ogrzewania danego gospodarstwa domowego. W 2024 r. świadczeniem tym objęto 2 362 gospodarstwa domowe na kwotę w wysokości 838 876,85 zł, w tym koszty obsługi wyniosły 23 086,00 zł.

10.1.2. Dodatek osłonowy

Dodatek osłonowy z kolei był świadczeniem pieniężnym, które miało na celu zapewnić wsparcie finansowe osobom o niskich dochodach, zrekompensować wzrost kosztów energii elektrycznej, cen gazu i żywności. Wysokość dodatku uzależniona była od miesięcznych dochodów gospodarstwa domowego i od źródła ogrzewania. W 2024 r. w ten sposób wsparto 2 060 gospodarstw domowych na łączną kwotę 640 731,63 zł, w tym 12 562,55 zł to koszty obsługi.

10.1.3. Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe

O formę pomocy w postaci refundacji podatku VAT za dostarczone paliwo gazowe mogły się ubiegać gospodarstwa domowe, które używały gazu do celów grzewczych. Warunkiem uzyskania refundacji było spełnienie kryterium dochodowego. Koniecznym do uzyskania dodatku było potwierdzenie uzyskania wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Refundacja podatku VAT przysługiwała osobie w gospodarstwie jednoosobowym, w którym dochód nie przekraczał kwoty 2 100,00 zł, lub osobie w gospodarstwie domowym wieloosobowym, w którym dochód nie przekraczał kwoty 1 500,00 zł na osobę. W 2024 r. dla 49 gospodarstw domowych wydatkowano kwotę 51 631,69 zł.

* * *

Tabela 24. Realizacja świadczeń przeciwdziałających kryzysowi energetycznemu w 2024 r.

Świadczenie	Liczba gospodarstw domowych	Liczba świadczeń	Wydatki [w zł]
Bon energetyczny	2 362	2 362	838 876,85
Dodatek osłonowy	2 060	2 060	640 731,63
Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe	49	49	51 631,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

11. Inne działania Ośrodka na rzecz społeczności lokalnej

11.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie, poprzez poszczególne komórki organizacyjne, współpracuje z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, dbając o właściwą kooperację oraz wymieniając się doświadczeniem i utrwalając dobre praktyki – w celu poprawy warunków życia mieszkańców Kutna i podniesienia jakości świadczonej pomocy.

W 2024 r. Ośrodek współdziałał z organizacjami pozarządowymi m.in. w następujących obszarach:

1. przeciwdziałanie przemocy – poprzez realizację „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Kutno na lata 2024-2030” i działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej – Ośrodek współpracował z takimi organizacjami pozarządowymi jak: Stowarzyszenie „Teen Challenge” Chrześcijańska Misja Społeczna – Oddział w Kutnie, Stowarzyszenie Klubu Abstynentów „Trzeźwość”, Kutnowskie Stowarzyszenie „Nie Jesteś Sam”;
— omówienie tematyki Programu zamieszczono w podrozdziale 12.1.2.;
2. wsparcie osób bezdomnych, zagrożonych bezdomnością:
 - a) poprzez realizację „Programu Wychodzenia z Bezdomności i Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu w Mieście Kutno na lata 2020-2025” – Ośrodek współpracował z takimi organizacjami jak, Stowarzyszenie „Nie Jesteś Sam”, Stowarzyszenie „Teen Challenge” Chrześcijańska Misja Społeczna – Oddział w Kutnie, Stowarzyszenie Bank Żywności w Kutnie, Samorządowa Spółdzielnia Socjalna w Kutnie;
— omówienie tematyki Programu zamieszczono w podrozdziale 12.1.3.;
 - b) poprzez realizację projektu „Akcja Zima” – Ośrodek współpracował z szeregiem partnerów, którymi oprócz organizacji pozarządowych są również służby mundurowe, służby medyczne oraz związki wyznaniowe i wspólnoty parafialne;
— omówienie tematyki „Akcji Zima” zamieszczono w podrozdziale 12.2.1.;
 - c) poprzez zapewnienie pomocy rzeczowej – Ośrodek współpracował ze Stowarzyszeniem „Nie Jesteś Sam”;
 - d) poprzez zapewnianie schronienia osobom bezdomnym i osobom zagrożonym bezdomnością – Ośrodek współpracował m.in. ze Stowarzyszeniem MONAR, Stowarzyszeniem na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „AGAPE”, Stowarzyszeniem „Z sercem na dłoni”, Fundacją Wzajemnej Pomocy ARKA, Stowarzyszeniem HILARITAS w Skierniewicach;
3. zapewnienie osobom najuboższym pomocy w postaci paczek żywnościowych – poprzez współpracę ze Stowarzyszeniem Bank Żywności w Kutnie w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021-2027;

— omówienie tematyki Programu zamieszczono w podrozdziale 12.1.5.;

4. wsparcie osób starszych:

- a) poprzez realizację Programu Pomocy „Kutnowska Złota Rączka dla Seniora” Ośrodek kooperował z Samorządową Spółdzielnią Socjalną w Kutnie, będącą wykonawcą usług w zakresie drobnych napraw;

— omówienie tematyki Programu zamieszczono w podrozdziale 12.1.8.;

- b) poprzez współpracę z Radą Seniorów Miasta Kutno;

- c) poprzez współpracę, w obszarze potencjalnej realizacji Programu „Świadomy senior – bezpieczny senior!”, z liderem programu, partnerem wiodącym, wnioskodawcą – Fundacją Moderna w Jeleniej Górze;

— omówienie tematyki Programu zamieszczono w podrozdziale 12.1.11.;

- d) poprzez współpracę z Fundacją Fundusz Współpracy w Warszawie, będącą realizatorem Projektu grantowego „Premia społeczna” w zakresie podejmowanych działań zmierzających w kierunku uczestnictwa Ośrodka w tym projekcie, a także poprzez współdziałanie z Fundacją Serca dla Seniorów w Białymstoku realizującą na rzecz mieszkańców Kutna usługi opiekuńcze w 2025 r.;

— omówienie tematyki Programu zamieszczono w podrozdziale 12.2.8.;

5. wsparcie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – poprzez przygotowującą Ośrodek do realizacji Projektu Partnerskiego „CIS na FUL” współpracę z liderem projektu, partnerem wiodącym i wnioskodawcą – Fundacją Centrum Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych w Łodzi oraz partnerem projektu, a zarazem jednym z jego realizatorów, pełniącym też funkcję koordynacyjną – Fundacją Usług Lokalnych w Pabianicach;

— omówienie tematyki Projektu zamieszczono w podrozdziale 12.2.7.;

6. użyczanie sali lokalnym organizacjom pozarządowym na realizację ich celów statutowych – poprzez działalność Sekcji Integracyjnej w Centrum Seniora:

— sala użyczana była na potrzeby 520 spotkań.

Inicjowanie, prowadzenie, zacieśnianie, pogłębianie oraz kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi wpisuje się w:

- 1. Cel strategiczny: *Miasto społeczeństwa obywatelskiego; Priorytet 1.2.: Aktywne organizacje pozarządowe;*
- 4. Cel strategiczny: *Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej*
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutno 2030”.

12. Aktywność programowo-projektowa Ośrodka

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie realizował 13 programów (w tym 1 program, wobec którego została powzięta decyzja o rezygnacji z urzeczywistniania jego postanowień), 8 projektów (w tym 3 projekty, do których realizacji Ośrodek się przygotowywał, i 2 projekty zawiadywane przez pracowników Ośrodka tworzących nieformalne grupy inicjatywne), jak i przeprowadził 2 badania ankietowe, a także uczestniczył w pracach na rzecz stworzenia nowej strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz prowadził działalność informacyjno-promocyjną.

12.1. Programy

12.1.1. Program Wspierania Rodziny w Mieście Kutno na lata 2022-2024

Program jest trzyletnim opracowaniem zawierającym określone zadania mające na celu przede wszystkim wspieranie rodziny biologicznej w jej naturalnym środowisku, a także przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Ośrodek w Kutnie, w szczególności Dział Pomocy Środowiskowej (pracownicy socjalni), jak i funkcjonujące przy Kompleksie Terapeutyczno-Integracyjnym „Wspólny Dom”: Sekcja Wspierania Rodziny (asystentura rodziny) oraz Sekcja Wsparcia Dziennego (świetlica profilaktyczno-wychowawcza „Rodzinka”), wspólnie z partnerami przedsięwzięcia, wywodzącymi się z różnych przestrzeni życia społecznego (m.in.: edukacja, zdrowie, służby porządkowe, sądownictwo, organizacje pozarządowe), podejmując wieloaspektowe działania, starali się poprawić sytuację rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W 2024 r. wsparciem asystenta zostały objęte **43** rodziny (w których przebywało 87 dzieci).

Liczba dzieci z rodzin współpracujących z asystentem rodziny, które wskutek niewydolności wychowawczych rodziców lub deficytów opiekuńczych trafiały do pieczy zastępczej, w okresie 2022-2024, zaczęła spadać, osiągając najniższą wartość w 2024 r. Z kolei liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej z rodzin nieobjętych wsparciem asystenta, zmieniając swoje wartości (najniższa w 2022 r.), była w ostatnich trzech latach wyższa niż liczba dzieci z rodzin objętych pomocą asystenta.

Skoro tak, to - przy zachowaniu należytej proporcji, uwzględniającej wielkości liczb rzeczywistych rodzin tak wspieranych, jak i niewspieranych przez asystenta - do pewnego stopnia uprawniona jest konstatacja, iż na ryzyko skierowania dziecka z rodziny biologicznej do pieczy zastępczej mniej narażone są rodziny, które podejmują kooperację z asystentami.

Dodatkowo w kontekście 2024 r. w zestawieniu do 2023 r. można zauważyć spadek liczby dzieci powracających z różnych form pieczy zastępczej do rodzin biologicznych, zarówno wspieranych, jak i niewspieranych przez asystenta.

Realizacją zapisów Programu jest także działalność świetlicy profilaktyczno-wychowawczej „Rodzinka” tudzież bezpłatne warsztaty edukacyjne „Szkoła dla Rodziców”. Podczas spotkań odbywanych w ramach warsztatów rodzice

i opiekunowie uczą się lepiej radzić sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, rozwijają kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, doskonłą umiejętność budowania silnej więzi między rodzicami i dziećmi, odkrywają, jak mądrze kochać, wspierać i wychowywać dziecko, a także poznają sposoby na budowanie bezpieczeństwa i relacji z dziećmi oraz na wspieranie ich w trudnych emocjach. W 2024 r. odbyła się jedna edycja „Szkoły dla Rodziców”:

- okres: 15.10.2024 r.-26.11.2024 r.;
- hasło przewodnie: „Rodzina szyta na miarę”;
- liczba uczestników: 12 rodziców.

Podczas zajęć uczestnicy dowiedzieli się, że podstawą dobrych relacji z dzieckiem jest sprawna komunikacja pomiędzy członkami rodziny oraz uważne słuchanie tego, co dziecko chce powiedzieć. Poznali również postawy rodzicielskie, które budują pozytywną samoocenę u dzieci, jak i nauczyli się rozumieć, iż szczęście dziecka zależy od nich samych, tj. opiekunów – od tego, czy będą o nie dbać i interesować się jego życiem oraz kochać je, pomimo przeszkód i pojawiających się problemów. Uczestnicy warsztatów podnieśli swoje umiejętności opiekuńczo-wychowawcze oraz nauczyli się budować poprawne relacje z dziećmi.

Omówienie tematyki wspierania rodziny i pieczy zastępczej zamieszczono w podrozdziale 7.1.

Omówienie tematyki działalności świetlicy profilaktyczno-wychowawczej „Rodzinka” zamieszczono w podrozdziale 7.2.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- **1. Cel strategiczny: Miasto społeczeństwa obywatelskiego; Priorytet 1.2.: Aktywne organizacje pozarządowe;**
 - **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.1.: Kutno - miasto dla dzieci i miasto dla młodych;**
 - **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;**
 - **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

12.1.2. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Kutno na lata 2024-2030

Kilkuletni Program został napisany z myślą zwłaszcza o ograniczeniu występowania przemocy domowej i ochronie osób doznających przemocy domowej wśród mieszkańców Kutna.

Głównym wykonawcą Programu jest, powołany przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kutnie, Zespół Interdyscyplinarny, który współpracuje z działającymi w wielu dziedzinach podmiotami (z zakresu m.in.: organów ścigania, sądownictwa, służb porządkowych, pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia czy sektora organizacji pozarządowych).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie w ramach realizacji Programu udziela wsparcia w formie konsultacji, poradnictwa czy pracy socjalnej. W 2024 r. wsparcie w ramach Programu przeciwdziałania przemocy domowej otrzymały **433** osoby, stanowiące członków rodzin, w których w 2024 r. prowadzona była

procedura „Niebieskie Karty”.

Podjęte celem wypełnienia założeń Programu działania profilaktyczne, mające za zadanie podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, nie ograniczały się jedynie do przeprowadzenia jak co roku kampanii „Białej Wstążki”, z dystrybucją plakatów i ulotek, ale też w dużym stopniu ukonkretniły się w urzeczywistnianiu innych inicjatyw. Zorganizowano konkurs plastyczny dla dzieci szkół podstawowych pod hasłem „Mam Moc – reaguję na przemoc!”, a prace laureatów zostały zamieszczone w kalendarzu na rok 2025 zawierającym bazę teleadresową podmiotów udzielających wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Ponadto przeprowadzono konferencję zatytułowaną „Mam Moc – reaguję na przemoc”, które to wydarzenie nawiązywało do ubiegłorocznej debaty, w której udział wzięli uczniowie szkół podstawowych, i wypracowanych w jej trakcie wniosków, dotyczących głównie problemu braku reakcji ze strony świadków przemocy. Podczas konferencji prelegentami byli: Łukasz Pieniążek – psycholog, członek Stowarzyszenia na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, który podjął zagadnienie wpływu przemocy na psychikę dziecka i osoby dorosłej oraz podzielił się swoimi doświadczeniami związanymi z pracą w Pogotowiu „Niebieska Linia”, Aleksandra Lewandowska – członek Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Mieście Kutno z ramienia oświaty, Z-ca Dyrektora Szkoły Podstawowej Nr 9 im. Wł. Jagiełły w Kutnie, która przedstawiła najważniejsze działania podejmowane przez instytucje i placówki oświatowe realizujące Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Kutno na lata 2024-2030, Sylwester Janek – pedagog, socjoterapeuta, trener umiejętności społecznych, przedstawiciel ROKOMI Rozwój Kompetencji Miękkich, który zapoznał uczestników spotkania z wynikami projektu edukacyjnego, odnoszącego się do tematyki przemocy rówieśniczej, poszukiwania nowych rozwiązań i sposobów jej przeciwdziałania. realizowanego wspólnie z nauczycielami z dwóch szkół podstawowych w formie warsztatów z młodzieżą klas szóstych.

Poza tym zarówno Miasto Kutno, jak i Ośrodek przystąpili – co nader klarownie koreluje z podniesieniem świadomości społecznej w obszarze problemu przemocy wobec dzieci i niezbędność adekwatnego na nią reagowania – do udziału w ogólnopolskiej kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”, organizowanej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę oraz Krajową Koalicję na rzecz Ochrony Dzieci. Głównym partnerem kampanii była Rzecznik Praw Dziecka – Monika Horny-Cieślak. Honorowy patronat nad kampanią objął Premier Rządu RP – Donald Tusk. Podstawowym celem inicjatywy było zwrócenie uwagi na problem przemocy wobec dzieci oraz konieczności odpowiedniego na nią reagowania. Finalizacją akcji był, przypadający 19 listopada, Międzynarodowy Dzień Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci; wówczas to budynki i inne obiekty w całej Polsce, w tym kutnowski magistrat, rozświetliły się na czerwono, by zwrócić uwagę na problem krzywdzenia dzieci oraz uwrażliwić dorosłych na potrzebę i obowiązek ochrony najmłodszych.

Zagadnienie przemocy domowej zostało poruszone w podrozdziale 8.4.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- **1. Cel strategiczny: Miasto społeczeństwa obywatelskiego; Priorytet 1.2.: Aktywne organizacje pozarządowe;**
- **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji**

- życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;*
- 3. Cel strategiczny: Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;*
 - 4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej;*
 - Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej*
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.*

12.1.3. Program Wychodzenia z Bezdomności i Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu w Mieście Kutno na lata 2020-2025

Wprowadzony w połowie 2020 r. sześcioletni Program ma na celu ograniczenie zjawiska bezdomności i wykluczenia społecznego, z uwzględnieniem mieszkalnictwa, aktywizacji zawodowej i integracji społecznej. Rozwiązanie problemu pozbawienia schronienia i przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym z bezdomności wymaga podjęcia jednocześnie działań w zakresie prewencji, interwencji, integracji, bazujących na współpracy najważniejszych jednostek wpływających na funkcjonowanie osób w środowisku społecznym (rynek pracy; edukacja; instytucje pomocy społecznej; mieszkalnictwo, w tym wspomagane i treningowe; organizacje pozarządowe).

W kontekście realizacji Programu prowadzona jest diagnoza osób/rodzin zagrożonych eksmisją. Jednym z jej elementów jest współpraca z zarządcami budynków z terenu Kutna. Z uwagi na powyższe pracownicy socjalni prowadzili działania motywujące osoby i rodziny zagrożone eksmisją do spłaty zadłużeń, monitorowali podjęte spłaty zaległych czynszów oraz wpłaty na poczet długów, sprawdzali sytuację rodzinno-bytową, udzielali pomocy finansowej.

W związku z tym pracownicy socjalni w 2024 r. w przydzielonych im rejonach opiekuńczych rozeznali sytuację **55** rodzin (w których przebywało 105 osób, w tym 24 dzieci), mających zaległości w opłatach czynszowych i mogących być zagrożonymi eksmisją; spośród powyższej liczby rodzin 24 rodziny korzystają z dodatku mieszkaniowego.

Poza tym kierunkowe podejmowanie zindywidualizowanych działań względem osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością realizowane jest m.in. poprzez Indywidualny Program Usamodzielnienia, w tym Wychodzenia z Bezdomności, którego istotny element stanowi tworzenie i rozwijanie procesów reintegracyjnych, zarówno na płaszczyźnie społecznej, jak również zawodowej. Ponadto opracowanie skutecznego systemu wsparcia osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością koreluje z ustawicznym udzielaniem schronienia tym osobom oraz z objęciem ich pomocą w procesie usamodzielniania. Przejawami wypełniania celów Programu są m.in. możliwość zasiedlenia mieszkań wspomaganych w Zespole Mieszkalno-Integracyjnym, funkcjonowanie Noclegowni i Ogrzewalni lub prowadzenie „Akcji Zima”.

W 2024 r. w ramach Programu wsparcie zapewniono łącznie **9** osobom, a zawarto 7 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia, w tym Wychodzenia z Bezdomności, i wszystkie te osoby zasiedliły mieszkania wspomagane.

Charakterystyka Zespołu Mieszkalno-Integracyjnego z mieszkaniami wspomaganyimi ujęta została w podrozdziale 7.5.3., opis działalności Noclegowni i Ogrzewalni – odpowiednio w podrozdziałach 7.5.4. i 7.5.5., natomiast omówienie „Akcji Zima” znajduje się w podrozdziale 12.2.1.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- 1. Cel strategiczny: Miasto społeczeństwa obywatelskiego; Priorytet 1.2.: Aktywne organizacje pozarządowe;
- 3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;
- 3. Cel strategiczny: Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;
- 4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

12.1.4. Program „Posiłek w szkole i w domu”

Celem pięcioletniego rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach. Poza tym elementem Programu jest wsparcie finansowe gmin w udzieleniu przez nie pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Kryterium dochodowe uprawniające do przyznania świadczenia wynosi do 200% kryterium dochodowego, czyli 1 200,00 zł na osobę w rodzinie, i 1 552,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej. W 2024 r. wsparciem w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” objęto 307 dzieci, w tym: 106 dzieci (z 52 rodzin) skorzystało z dożywiania w postaci obiadów w szkołach, przedszkolach lub innych placówkach oświatowych. Ogółem w 2024 r. wydano 10 672 posiłki na łączną kwotę 86 178,85 zł. Całość tej sumy to wkład własny Miasta Kutno do Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Poza tym na ogólny koszt realizacji Programu składają się także 249 250,00 zł, czyli 703 świadczenia w formie zasiłku celowego na żywność dla 406 osób, finansowane z budżetu Miasta Kutno, oraz wyasygnowane z budżetu wojewody 591 592,91 zł z przeznaczeniem na 2 118 świadczeń w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku dla 389 osób. W takim razie rzeczywista liczba osób (mogących skorzystać zarówno ze wsparcia w formie zasiłku celowego na zakup posiłku, jak i zasiłku celowego na żywność) będących beneficjentami Programu wyniosła w 2024 r. **849** osób, a suma wydatkowanych na realizację tego celu środków finansowych to 927 021,76 zł.

Kwestia dożywiania dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym, finansowanego z budżetu Miasta Kutno, została ujęta w podrozdziale 6.3.1.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- 2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.1.: Kutno - miasto dla dzieci i miasto dla młodych;
- 3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;
- 3. Cel strategiczny: Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;
- 4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

12.1.5. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2021-2027

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021-2027 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie współpracuje ze Stowarzyszeniem Bank Żywności w Kutnie, którego działalność dotowana jest z budżetu Miasta Kutno.

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 realizowany jest Podprogram 2023. W 2024 r. zakwalifikowano do tego Podprogramu **397** rodzin (w których przebywały 752 osoby), wśród nich 245 to jednoosobowe gospodarstwa domowe, a 152 – gospodarstwa wieloosobowe.

Wśród zakwalifikowanych do pomocy znalazło się 139 rodzin z dochodem do 100% kryterium dochodowego i 258 rodzin, których dochód wynosił od 100 do 200% kryterium dochodowego.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- **1. Cel strategiczny: Miasto społeczeństwa obywatelskiego; Priorytet 1.2.: Aktywne organizacje pozarządowe;**
- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.1.: Kutno - miasto dla dzieci i miasto dla młodych;**
- **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;**
- **3. Cel strategiczny: Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutno 2030”.**

12.1.6. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie realizował w imieniu Miasta Kutno Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024. Program koordynowany był przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego. Całkowita wartość zadania wyniosła **1 406 833,98 zł**. Zadanie było w całości finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Celem Programu było ogólnodostępne wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami poprzez bezpłatną usługę asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, mającą na celu zapewnienie pomocy uczestnikowi Programu w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym. Wsparciem w formie asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością zostały objęte:

- 1) dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności;
- 2) osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie o znacznym albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Rzeczywista liczba osób, które wzięły udział w Programie, tj. w okresie luty-grudzień 2024 r., według stanu na dzień 15.12.2024 r., czyli ostatniego dnia świadczenia usług asystenckich, wyniosła **143** osoby, z tego: 2 osoby to dzieci do 16. r.ż, a 141 – osoby powyżej 16. r.ż (113 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w tym 73 osoby to osoby z niepełnosprawnością sprzężoną; 28 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w tym 21 osób to osoby

z niepełnosprawnością sprzężoną); łączny zakres godzinowy zrealizowanych usług to 28 818,5 godziny, z tego: 445 godzin dla dzieci do 16. r.ż.; 23 520,5 godziny dla osób powyżej 16 r.ż. ze znacznym stopniem niepełnosprawności (w tym 16 188,5 godziny dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną); 4 853 godziny dla osób powyżej 16 r.ż. z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (w tym 3 699 godzin dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną). Rzeczywista liczba asystentów w tym okresie wyniosła 103 osoby.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.2.: Aktywni seniorzy;**
- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.3.: Miasto przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami;**
- **3. Cel strategiczny: Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

12.1.7. Program „Korpus Wsparcia Seniorów”

Od czerwca 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie, w imieniu Miasta Kutno, realizował – koordynowany przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024, w zakresie dwóch modułów: Moduł I – świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich; Moduł II – zapewnienie usługi wsparcia i bezpiecznego oraz samodzielnego funkcjonowania seniorów w miejscu ich zamieszkania poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość” (teleopieki). Zadanie dofinansowano ze środków dotacji celowej budżetu państwa w kwocie wynoszącej 105 367,00 zł, z tego w ramach modułu I: 84 000,00 zł, zaś w ramach modułu II: 21 367,00 zł. Całkowita wartość zadania opiewała na kwotę **131 709,00 zł**, w tym wkład własny miasta to kwota 26 342 zł, z tego w zakresie modułu I: 21 000,00 zł, a w zakresie modułu II: 5 342,00 zł.

Celem Modułu I Programu było zapewnienie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich skierowanych do osób samotnych w wieku 60 lat i więcej, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione oraz ww. osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a rodzina, a także osoby bliskie, takie jak wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Z tego tytułu w budżecie Miasta Kutno została zabezpieczona kwota w wysokości 70 143,00 zł. Wszelako z uwagi na brak zainteresowania usługami sąsiedzkimi ze strony mieszkańców Kutna objętych wsparciem pomocy społecznej, według stanu na dzień 31.12.2024 r., usługi sąsiedzkie nie były realizowane.

Adresatami Modułu II byli seniorzy w wieku 65 lat i więcej, mający problem z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwo domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Usługi teleopieki to nowoczesna forma sprawowania opieki na odległość nad osobami wymagającymi pomocy wyposażonymi w opaski bezpieczeństwa, pozwalająca monitorować stan zdrowia tych osób, mająca na celu jak najszybszą reakcję, powiadomienie właściwych służb i udzielenie możliwie jak najszybszej pomocy. W 2024 r. liczba rzeczywista osób

korzystających z teleopaski wyniosła **39** osób.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- *2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.2.: Aktywni seniorzy;*
- *2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.3.: Miasto przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami;*
- *3. Cel strategiczny: Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;*
- *4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej*
- *„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.*

12.1.8. Program Pomocy „Kutnowska Złota Rączka dla Seniora”

Od lutego 2022 r. na mocy uchwały Rady Miasta Kutno wdrożony został kolejny element polityki społecznej Miasta Kutna wspomagający osoby starsze – Program Pomocy „Kutnowska Złota Rączka dla Seniora”. Celem Programu, koordynowanego przez Centrum Seniora, jest bezpłatna pomoc seniorom, którzy ponoszą tylko koszty materiałów, w drobnych naprawach np. elektrycznych, hydraulicznych lub ślusarskich, które nie wymagają specjalistycznej wiedzy i uprawnień. Usługi naprawcze świadczy Samorządowa Spółdzielnia Socjalna w Kutnie.

Z Programu mogą skorzystać osoby, które ukończyły 70. rok życia, mieszkają w Kutnie, a ich dochód nie przekracza: 2 506,48 zł netto – dla osoby samotnej; 2 004,00 zł netto – na osobę w rodzinie. Bez względu na sytuację materialną o usługi naprawcze mogą ubiegać się osoby w wieku powyżej 60. lat posiadające orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym, znacznym, orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, orzeczenie o I lub II grupie inwalidzkiej.

W 2024 r., wydając na to zadanie **49 975,99 zł**, wykonano dla 73 seniorów łącznie 129 usług, z tego: 64 usługi hydrauliczne, 10 usług elektrycznych, 55 usług w zakresie napraw i konserwacji.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- *1. Cel strategiczny: Miasto społeczeństwa obywatelskiego; Priorytet 1.2.: Aktywne organizacje pozarządowe;*
- *2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.2.: Aktywni seniorzy;*
- *2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.3.: Miasto przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami;*
- *4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej*
- *„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.*

12.1.9. Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”

Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” adresowany jest do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, których obowiązkiem jest realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet

w ciąży i rodzin „Za życiem”. W 2024 r. Ośrodek otrzymał z Funduszu Pracy środki finansowe w wysokości **88 860,12 zł** z przeznaczeniem na dofinansowanie dodatku dla asystentów rodzin w formie jednorazowej lub podzielnej.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

12.1.10. Program „STABILNE ZATRUDNIENIE - osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej”

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie pozyskał dofinansowanie do 100% ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu „STABILNE ZATRUDNIENIE - osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej”, wynoszące **34 000,00 zł**. Celem działania, zaplanowanego na okres 19.08.2024 r.-18.07.2025 r., jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w administracji publicznej, a wsparcie polega na podjęciu działań aktywizujących osoby z niepełnosprawnościami, takich jak: wyposażenie stanowiska pracy, zakup urządzeń i oprogramowania odpowiednio do potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności oraz charakteru zatrudnienia, zakup szkoleń w ramach programu dla zatrudnionej osoby z niepełnosprawnością. Cała kwota została wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem, w szczególności na wyposażenie stanowiska pracy osoby z niepełnosprawnością oraz zakup urządzeń i oprogramowania.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.3.: Miasto przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

12.1.11. Program „Świadomy senior - bezpieczny senior!”

W 2024 r. Miasto Kutno i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie planowali we współpracy z Fundacją Moderna w Jeleniej Górze, jako liderem Programu, przystąpić do konkursu ofert dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych w 2024 r. w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 - Edycja 2024, w ramach którego można było ubiegać się o dofinansowanie do 90%. Głównym celem Programu było zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów. Zakładaną grupę docelową w liczbie 80 uczestników miały stanowić osoby w wieku senioralnym, tj. 60+, z tego 40 osób zamieszkałych na obszarze woj. dolnośląskiego, w szczególności miasta Jelenia Góra i powiatów karkonoskiego i kamiennogórskiego, oraz 40 osób zamieszkałych na obszarze woj. łódzkiego, w szczególności miasta Kutna i powiatu kutnowskiego. Projektowane wsparcie miało polegać na organizacji i przeprowadzeniu warsztatów grupowych z zakresu nowoczesnych technologii oraz

e-narzędzi w kontakcie z administracją publiczną, warsztatów grupowych z zakresu cyberbezpieczeństwa, warsztatów grupowych dotyczących wybranych zagadnień prawnych, a także zorganizowaniu indywidualnych konsultacji prawnych oraz indywidualnych konsultacji technologicznych. Budżet Programu, przewidywanego do realizacji w okresie 01.07.2024 r.-31.12.2024 r., wynosił 160 000,00 zł, z tego: dofinansowanie: 144 250,00 zł, a pokryty przez lidera wkład własny: 15 750,00 zł.

Pozyskane jako dofinansowanie środki w wysokości 33 000,00 zł zostały przyznane liderowi. Ponadto Minister do spraw Polityki Senioralnej w związku z wprowadzeniem stanu klęski żywiołowej na obszarze części województwa dolnośląskiego, lubuskiego, opolskiego i śląskiego, w wyniku rezygnacji z realizacji zadań publicznych oraz z uwagi na oszczędności w ramach środków obsługi technicznej Programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025, edycja 2024, podjął decyzję o wsparciu organizacji działających na rzecz osób starszych zamieszkałych na tych terenach. Wobec tego Miasto Kutno i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie podjęli decyzję o rezygnacji ze wspólnych działań w zakresie realizacji tego Programu.

12.1.12. Program „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”

W 2024 r. po raz pierwszy nadarzyła się sposobność partycypowania w nowym rządowym Programie „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”, z której to okazji Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie skorzystał. Celem programu jest wsparcie kadr pomocy społecznej poprzez dofinansowanie wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, o których mowa w ww. Programie, realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, w postaci dodatku motywacyjnego wraz z kosztami składek od tego dodatku w latach 2024-2027. Dodatek motywacyjny w wysokości 1 000,00 zł brutto miesięcznie otrzymują osoby zatrudnione na umowę o pracę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- 4. Cel strategiczny: *Miasto doskonalące system pomocy społecznej;*
- Priorytet 4.1.: *Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej*
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

12.1.13. Program „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”

Podobnie jak w przypadku Programu omawianego w pkt 12.1.12 tak i wypadu Programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027” 2024 r. stanowił inauguracyjną możliwość skorzystania z wzięcia udziału w Programie. Celem programu jest dofinansowanie wynagrodzeń pracowników wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zatrudnionych na podstawie stosunku pracy przez jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego, w postaci dodatku motywacyjnego wraz z kosztami składek od tego dodatku w latach 2024-2027.

Dodatek motywacyjny w wysokości 1 000,00 zł brutto miesięcznie otrzymują osoby zatrudnione na umowę o pracę.

Realizacja Programu wpisuje się w:

- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

12.2. Projekty

12.2.1. Projekt „Akcja Zima”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie razem z partnerami w 2024 r. w okresach zimowo-wiosennym (01.01.2024 r.-30.04.2024 r.) i jesienno-zimowym (01.10.2024 r.-31.12.2024 r.) prowadził „Akcję Zima”, która skierowana była do osób pozbawionych schronienia i zagrożonych bezdomnością, lecz również do osób starszych, niesamodzielnych, chorych, a także o niskich dochodach. „Akcja Zima” ma na celu uwrażliwienie środowiska lokalnego na tematykę bezdomności, jak i na niepozostawianie bez pomocy – szczególnie w tym czasie – osób potrzebujących wsparcia. Ponadto celem inicjatywy jest koordynacja współpracy zaangażowanych w akcję podmiotów ze społecznością Kutna, której to kooperacji intencją jest zabezpieczenie osób bezdomnych przed zamarznięciem i wychłodzeniem. Projekt ten jest prowadzony corocznie od 2005 r., a w 2024 r. dzięki niemu pomocą zostało objętych m.in. **314** osób (z tego 193 osoby skorzystały z Noclegowni i Ogrzewalni, 118 osób otrzymało zasiłek celowy na opał [licząc okres trwania „Akcji Zima” wraz z wrześniem, kiedy to osoby zabezpieczają się na okres zimowy]; z zastrzeżeniem, iż jedna osoba może skorzystać z kilku wymienionych form wsparcia).

Charakterystykę funkcjonowania Noclegowni i Ogrzewalni ujęto w podrozdziałach odpowiednio: 7.5.4. i 7.5.5.

Realizacja Projektu wpisuje się w:

- **1. Cel strategiczny: Miasto społeczeństwa obywatelskiego; Priorytet 1.2.: Aktywne organizacje pozarządowe;**
- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.5.: Miasto bezpieczne;**
- **3. Cel strategiczny: Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.2.: Podnoszenie świadomości na temat oferty pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

12.2.2. Projekt „Poprawa stanu infrastruktury społecznej Miasta Kutna - Centrum Seniora”

Projekt, współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020; Oś Priorytetowa VII - Infrastruktura

dla usług społecznych; Działanie VII.3 - Infrastruktura opieki społecznej, którego beneficjentem jest Miasto Kutno, przewiduje realizację - rozłożonego na lata 2018-2024 - celu, który stanowi polepszenie warunków infrastrukturalnych dla udzielanej pomocy seniorom oraz dostosowanie infrastruktury pomocowej miasta do potrzeb regionu w zakresie świadczenia usług bytowych. Centrum Seniora w 2024 r., zgodnie ze zobowiązaniami, utrzymało odpowiedni stan zatrudnienia i animowało wsparcie dla kutnowskich seniorów, aktywizując ich i czyniąc starania m.in. na rzecz ich integracji środowiskowej i społecznej. Całkowita wartość projektu wyniosła: 2 250 690,90 zł, w tym kwota pochodząca z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego to: 1 360 425,00 zł.

Charakter działań Centrum Seniora został przybliżony w podrozdziałach 6.3.2., 7.5.1. i częściowo 11.1.

Realizacja Projektu wpisuje się w:

- **1. Cel strategiczny: Miasto społeczeństwa obywatelskiego; Priorytet 1.2.: Aktywne organizacje pozarządowe;**
 - **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.2.: Aktywni seniorzy;**
 - **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.3.: Miasto przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami;**
 - **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.4.: Miasto promujące zdrowy styl życia i postawy prozdrowotne;**
 - **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;**
 - **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

12.2.3. Projekt „Adaptacja budynku przy ul. Majdany 1 w Kutnie na mieszkania wspomagane”

Za finalizację projektu pn. „Adaptacja budynku przy ul. Majdany 1 w Kutnie na mieszkania wspomagane”, współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020; Oś Priorytetowa VII - Infrastruktura dla usług społecznych Działanie VII.3 - Infrastruktura opieki społecznej, trzeba uznać rozpoczęcie funkcjonowania oddanego do użytku w 2020 r. Zespołu Mieszkalno-Integracyjnego z mieszkaniami wspomaganimi. Etapem realizacji projektu, poprzedzającym powstanie mieszkań, było przeszkolenie kadry pracowników Zespołu. Celem rozpisanego na lata 2020-2025 projektu, jakim jest działalność Zespołu, są: poprawa stanu infrastruktury publicznej, zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne, podniesienie jakości życia mieszkańców Kutna. Całkowita wartość projektu, którego beneficjentem jest Miasto Kutno, to kwota 2 698 025,91 zł, w tym kwota pochodząca z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego to: 1 798 999,50 zł.

Omówienie działalności Zespołu Mieszkalno-Integracyjnego z mieszkaniami wspomaganyimi zawarto w podrozdziale 7.5.3.

Realizacja Projektu wpisuje się w:

- *3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.1.: Miasto wspierające rodziny;*
- *3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;*
- *4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej*
- *„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutno 2030”.*

12.2.4. Projekt „Biblioteka jest mi bliska” - zadanie „... a przeszłość nasza trudna, ale piękna była...”

Pracownicy Centrum Seniora, współtworząc nieformalną grupę „Zaczytani”, przystąpili do realizowanego przez Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną w Kutnie Projektu - „Biblioteka jest mi bliska”, przeprowadzonego w ramach konkursu dotacyjnego BLISKO (2023-2024), kierunku Interwencji 4.1 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0, którego operatorem było Narodowe Centrum Kultury. Grupa „Zaczytani” na realizację zadania „... a przeszłość nasza trudna, ale piękna była..” otrzymała w tym kontekście dotację w wysokości 7 700,00 zł, a inicjatywa, polegająca na zapoznaniu adresatów z bestsellerową książką Joanny Kuciel-Frydryszak - „Chłopki. Opowieść o naszych babkach” oraz na upowszechnianiu kultury ludowej, przeprowadzona w czasie Kutnowskich Dni Seniora w 2024 r., skierowana była do międzypokoleniowych odbiorców, tj. do 120 osób, z tego: do 69 seniorów i do 51 dzieci ze szkół podstawowych. Projekt objął dwa spotkania czytelnicze wraz z dyskusją o indywidualnych doświadczeniach seniorów w tej materii, seans filmu „Chłopi” i dyskusję o nim, zwiedzanie z przewodnikiem Muzeum Pałac Saski w Kutnie ze szczególnym uwzględnieniem rzeźby kutnowskiej, dwa warsztaty rękodzielnicze przybliżające kulturę ludową i tradycyjne zajęcia kobiet - pąjaki ludowe, a także dwa warsztaty międzypokoleniowe - zabawy i zabawki na wsi 100 lat temu.

12.2.5. Projekt „Kutnowskie śniadanie z francuską nutą”

Pracownicy Centrum Seniora, zawiązując grupę inicjatywną mieszkańców Kutna - „Różani Smakosze”, pozyskali - w ramach Lokalnego Programu Mikrograntów: Mikrogranty w Kutnie 2024 dofinansowanego ze środków Miasta Kutno realizowanego przez Centrum Opus - kwotę w wysokości 2 805,00 zł na realizację projektu „Kutnowskie śniadanie z francuską nutą - Różani Smakosze”. We wrześniu, w czasie Kutnowskich Dni Seniora, zorganizowano pod przewodnictwem szefa kuchni dwa warsztaty kulinarne, podczas których zostały przygotowane śniadania w stylu francuskim, a dodatkowo w ciekawy sposób wykorzystany został również fakt przebywania w Kutnie Napoleona Bonaparte oraz Charlesa de Gaulle’a.

12.2.6. Projekt „Nowe Horyzonty - Akademia Integracji Kutno”

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie z sukcesem ubiegał się o środki finansowe na Projekt „Nowe Horyzonty - Akademia Integracji Kutno”.

Projekt – w 95% współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, Priorytet FELD.07 „Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem”, Działanie FELD.07.05 „Integracja i społeczeństwo obywatelskie” – jako cel nadrzędny stawia sobie aktywizację zawodową i społeczną 30 osób wspieranych przez MOPS w Kutnie zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w wieku od 18 do 64 lat. Wsparcie beneficjentów ma obejmować indywidualne oraz grupowe instrumenty aktywizacji społecznej i zawodowej, takie jak: specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, prawne, obywatelskie, poradnictwo i wsparcie w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społecznych, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, kursy i szkolenia zawodowe oraz staże zawodowe. Budżet Projektu, przewidywanego w okresie 01.01.2025 r.-30.06.2026 r. (aczkolwiek termin realizacji zostanie przesunięty z uwagi na opóźnienie w ocenie wniosków) to: **1 035 131,25 zł**, z tego: dofinansowanie: 983 374,69 zł; wkład własny Miasta Kutno: 51 756,56 zł, z zastrzeżeniem, że wskazane środki dotyczą budżetu przewidzianego do dyspozycji przez MOPS w Kutnie, nie całości budżetu Projektu).

Zamiar realizacji Projektu, poczynawszy od 2025 r., wpisuje się w:

- *3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;*
- *4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej*
- *„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.*

12.2.7. Projekt partnerski „CIS na FUL”

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie, jako jeden z realizatorów, we współpracy z innymi podmiotami, z pozytywnym z sukcesem aplikował o środki finansowe na realizację Projektu partnerskiego „CIS na FUL”. Inicjatywa, w 95% współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, Priorytet FELD.07 „Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem”, Działanie FELD.07.05 „Integracja i społeczeństwo obywatelskie”, ma na celu powstanie dwóch Centrów Integracji Społecznej (CIS) – w Pabianicach i w Kutnie oraz aktywizację zawodową i społeczną łącznie 84 osób wspieranych przez MOPS w Pabianicach oraz przez MOPS w Kutnie, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w wieku od 18 do 64 lat. Zakładane wsparcie sprowadza się do indywidualnych oraz grupowych instrumentów aktywizacji społecznej i zawodowej, takich jak: praca socjalna, specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, prawne, obywatelskie, poradnictwo i wsparcie w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społecznych, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, kursy i szkolenia zawodowe oraz świadczenie integracyjne w CIS, trzydniowy wyjazd diagnostyczno-edukacyjno-integracyjny oraz jednodniowe wyjścia kulturalne, jak również ciepły posiłek każdego dnia roboczego. Wśród podmiotów zaangażowanych w realizację przedsięwzięcia znalazły się: Fundacja Centrum Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych w Łodzi jako lider (partner wiodący, wnioskodawca), Fundacja Usług Lokalnych w Pabianicach jako partner 1 (realizator), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie jako partner 2 (realizator) oraz Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach jako partner 3 (realizator). Budżet

Projektu, przewidywanego w okresie 01.02.2025 r.-01.02.2028 r. (aczkolwiek termin realizacji zostanie przesunięty z uwagi na opóźnienie w ocenie wniosków) to: **339 190,32 zł**, z tego: dofinansowanie: 339 190,32 zł, z zastrzeżeniem, że wskazane środki dotyczą budżetu przewidzianego do dyspozycji przez MOPS w Kutnie, nie całości budżetu Projektu).

Zamiar realizacji Projektu, poczynawszy od 2025 r., wpisuje się w:

- **1. Cel strategiczny: Miasto społeczeństwa obywatelskiego; Priorytet 1.2.: Aktywne organizacje pozarządowe;**
- **3. Cel strategiczny: Miasto solidarne z osobami w trudnej sytuacji życiowej; Priorytet 3.2.: Miasto wspomagające osoby zagrożone wykluczeniem;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

12.2.8. Projekt grantowy „Premia społeczna”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie pozytywnie przebrnął kwalifikację do partycypacji w 2025 r. w, realizowanym przez Fundację Fundusz Współpracy w Warszawie, Projekcie grantowym – „Premia społeczna”, finansowanym ze środków Programu Operacyjnego FERS Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego (finansowanego ze środków europejskich w 82,52%, zaś ze środków krajowych w 17,48%). Cel inicjatywy stanowi zwiększenie popytu na usługi społeczne świadczone przez podmioty ekonomii społecznej dla jednostek samorządu terytorialnego, przyczyniające się do zwiększenia dostępu do wysokiej jakości usług społecznych świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej w społeczności lokalnej oraz zachęcające jednostki samorządu terytorialnego do zamawiania usług społecznych w sektorze społecznym. Efektem z kolei ma być wzrost popytu wśród jednostek samorządu terytorialnego na usługi społeczne świadczone przez podmioty ekonomii społecznej. Zakresem działań koordynowanym przez MOPS w Kutnie jest realizacja usług opiekuńczych w 2025 r. przez Fundację Serca dla Seniorów w Białymstoku. Budżet Projektu opiewa na kwotę **1 283 976,00 zł**, z tego: dofinansowanie: 350 000,00 zł (grant „Premia społeczna”), środki zabezpieczone w budżecie Miasta Kutno na realizację tego celu: 933 976,00 zł.

Zamiar realizacji Projektu w 2025 r. wpisuje się w:

- **1. Cel strategiczny: Miasto społeczeństwa obywatelskiego; Priorytet 1.2.: Aktywne organizacje pozarządowe;**
- **2. Cel strategiczny: Miasto aktywne wobec wyzwań polityki społecznej; Priorytet 2.3.: Miasto przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami;**
- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej**
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

12.3. Badania ankietowe

12.3.1. Badanie ankietowe oceniające jakość i potrzeby w zakresie usług opiekuńczych w 2024 roku

Badanie zostało przeprowadzone przez Dział Pomocy Środowiskowej w kwietniu 2024 r. Uczestnikami anonimowego badania ankietowego, w liczbie 54 respondentów, były osoby korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych. Jako cel wyznaczono ustalenie jakości świadczonych usług, a co za tym idzie ocenę zadowolenia ze świadczonej pomocy oraz poznanie opinii na temat wypełniania powierzonych obowiązków przez osoby udzielające usług. Ze sformułowanych w raporcie rezultatów badania można wysnuć wnioski, iż wymiar i zakres usług jest zgodny z realnymi potrzebami badanych, realizacja świadczonej pomocy przebiega prawidłowo, jakość wsparcia oceniona została pozytywnie, a osoby realizujące usługi opiekuńcze wykonują je w sposób należyty.

Realizacja badań ankietowych wpisuje się w:

- 4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej;
- 4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.2.: Podnoszenie świadomości na temat oferty pomocy społecznej
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

12.3.2. Badanie ankietowe oceniające jakość i potrzeby w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych w 2024 roku

Badanie zostało przeprowadzone przez Dział Usług Specjalistycznych i Dział Pomocy Środowiskowej na przełomie czerwca i lipca 2024 r. Docelową grupą badawczą, liczącą 20 respondentów, były osoby korzystające z pomocy społecznej w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Cel anonimowego badania ankietowego stanowiła ocena jakości świadczonych usług, w tym poznanie stopnia zadowolenia beneficjentów z usług, oraz ewaluacja wywiązywania się z obowiązków przez osoby świadczące usługi. Ujęte w raporcie wyniki z badania wskazują, że po pierwsze: wymiar i zakres świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych jest dostosowany do potrzeb respondentów, po drugie: świadczeniobiorcy są zadowoleni ze specjalistów realizujących usługi, którzy – w opinii ankietowanych – są fachowi, rzetelnie wykonują swoje zadania i na bieżąco rozwiązują zaistniałe problemy.

Realizacja badań ankietowych wpisuje się w:

- 4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej;
- 4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej; Priorytet 4.2.: Podnoszenie świadomości na temat oferty pomocy społecznej
- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.

12.4. Prace Zespołu ds. opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”

W 2024 r. kontynuowane były zainaugurowane w 2023 r. prace Zespołu ds. opracowania Strategii. W skład Zespołu weszli przedstawiciele Urzędu Miasta Kutno i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kutnie. Do zadań gremium, w okresie sprawozdawczym, należało dokonywanie korekt o charakterze merytorycznym i edytorsko-redakcyjnym w obrębie Strategii, w tym akceptacja ostatecznej wersji Strategii.

Stworzenie dokumentu powierzono podmiotowi komercyjnemu, który odpowiadał za metodologię i przygotowanie Strategii, natomiast zespół, koordynując przedsięwzięcie, m.in. czuwał nad całością prac i treścią dokumentu. Strategię przyjęto w drodze Uchwały Nr IV/36/24 Rady Miasta Kutno z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030.

12.5. Działalność informacyjno-promocyjna Ośrodka

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie prowadził nieodzowną dla każdej instytucji publicznej działalność w wymiarze informacyjno-promocyjnym, dotyczącą zakresu zadań Ośrodka. Działalność informacyjno-promocyjna objęła m.in.:

- zaprezentowanie infrastruktury społecznej Ośrodka, tj. Centrum Seniora i Kompleksu Terapeutyczno-Integracyjny „Wspólny Dom”, oraz omówienie jej charakterystyki w czasie wizyty Wicewojewody Łódzkiego – Grzegorza Majewskiego, poświęconej polityce senioralnej Miasta Kutno;
- udział w przygotowaniu i realizacji Kutnowskich Dni Seniora (por. podrozdział 7.5.1.);
- organizację i przeprowadzenie jednej edycji warsztatów edukacyjnych „Szkoła dla Rodziców” (por. podrozdział 12.1.1.);
- współpracę z Radą Seniorów Miasta Kutno;
- współdziałanie z partnerami przy prowadzeniu „Akcji Zima”, w tym kolportaż plakatów (por. podrozdział 12.2.1.);
- udział pracowników Ośrodka w wystąpieniach medialnych oraz sporządzanie przekazywanych do lokalnych mediów informacji, not i komunikatów zapowiadających czy podsumowujących działania, akcje, programy, projekty lub inicjatywy podejmowane przez Ośrodek w zakresie szeroko pojętej pomocy społecznej;
- prowadzenie stron internetowych Ośrodka: podmiotowej i Biuletynu Informacji Publicznej oraz aktualizowanie informacji i ogłoszeń na niej zamieszczanych;
- prowadzenie fanpage’ów Ośrodka i Centrum Seniora na portalu społecznościowym Facebook.

Działalność tego rodzaju wpisuje się w:

- ***4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej;***
Priorytet 4.1.: Wzmacniany potencjał systemu pomocy społecznej;

- **4. Cel strategiczny: Miasto doskonalące system pomocy społecznej;**
Priorytet 4.2.: Podnoszenie świadomości na temat oferty pomocy społecznej
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”.**

* * *

Tabela 25. Aktywność programowo-projektowa Ośrodka w 2024 r. w ujęciu finansowym.

Lp.	Typ	Wysokość pozyskanych środków finansowych [w zł]	Wysokość środków finansowych pochodzących z wkładu Miasta Kutno [w zł]	Łącznie [w zł]
1.	Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024	1 406 833,98	0,00	1 406 833,98
2.	Program „Korpus wsparcia Seniorów” na rok 2024 (Moduł I: usługi sąsiedzkie; Moduł II: teleopieka)	105 367,00 (z tego: Moduł I: 84 000,00; Moduł II: 21 367,00)	26 342,00 (z tego: Moduł I: 21 000,00; Moduł II: 5 342,00)	131 709,00 (z tego: Moduł I: 105 000,00; Moduł II: 26 709,00)
3.	Program Pomocy „Kutnowska Złota Rączka dla Seniora”	0,00	49 975,99	49 975,99
4.	Program „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”	88 860,12	0,00	88 860,12
5.	Program „Posiłek w szkole i w domu”	591 592,91	335 428,85	927 021,76
6.	Program „STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej”	34 000,00	0,00	34 000,00
7.	Program „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”	1 147 539,00	0,00	1 147 539,00
8.	Program „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”	64 751,40	0,00	64 751,40
Suma środków		3 438 944,41	411 746,84	3 850 691,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Tabela 26. Realizacja opracowanych w 2024 r. programów i projektów, lecz obejmujących okresem trwania co najmniej 2025 r., w ujęciu finansowym.

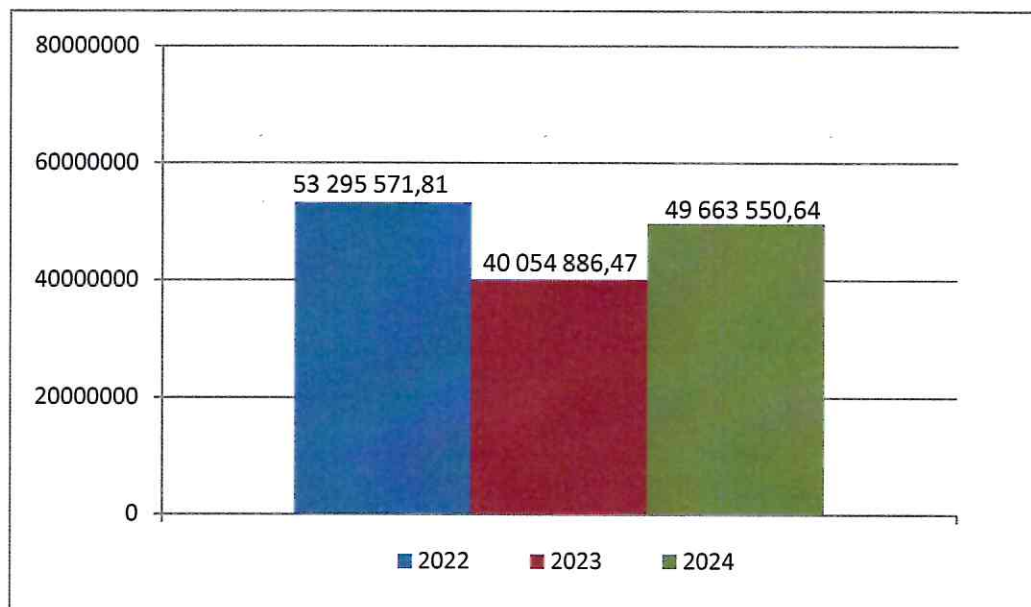
Lp.	Typ	Wysokość pozyskanych środków finansowych [w zł]	Wysokość środków finansowych pochodzących z wkładu Miasta Kutno [w zł]	Łącznie [w zł]
1.	Projekt „Nowe Horyzonty – Akademia Integracji Kutno”	983 374,69	51 756,56	1 035 131,25
2.	Projekt Partnerski „CIS na FUL”	339 190,32	0,00	339 190,32
3.	Projekt grantowy – „Premia społeczna”	350 000,00	933 976,00	1 283 976,00
Suma środków		1 672 565,01	985 732,56	2 658 297,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

13. Wydatki i dochody oraz ich struktura

W 2024 r. całościowo wydatki, wynosząc **49 663 550,64 zł**, zwiększyły się w stosunku do 2023 r. o 9 608 664,17 zł, a zarazem zmniejszyły się względem 2022 r. o 3 632 021,17 zł.

Wykres 38. Wydatki [w zł], zarówno z budżetu gminy, jak i budżetu państwa, poniesione przez Ośrodek w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Przyczyn dynamiki zmian w wysokości wydatków rok do roku, porównując 2024 r. z 2023 r., można dopatrywać się w pojawieniu się nowego świadczenia, jakim był bon energetyczny, powrocie znanego z 2022 r. dodatku osłonowego, a w przeważającej mierze w wysokich kosztach utrzymania, na co z pewnością wpływ wywarł dwukrotny wzrost wysokości wynagrodzenia minimalnego.

Aczkolwiek warunkowana wieloma czynnikami z domeny polityki społecznej sytuacja w obszarze polityki społecznej jest do tego stopnia dynamiczna, że wszelkiego rodzaju prognozy, nawet odnoszące się jedynie do uchwycenia generalnych tendencji, są obarczone dużym ryzykiem niespełnialności.

Tabela 27. Struktura wszystkich wydatków Ośrodka [w zł po zaokrągleniu do jedności] w podziale na rozdziały, za lata 2022-2024.

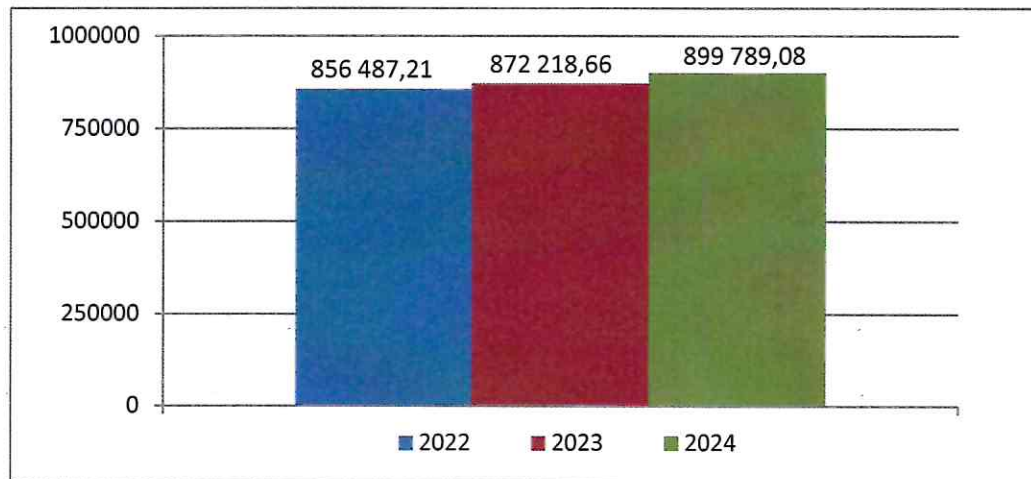
Rozdział	Realizacja zadań	2022		2023		2024	
		Budżet gminy	Budżet państwa	Budżet gminy	Budżet państwa	Budżet gminy	Budżet państwa
85202	Centrum Seniora	1 254 995	X	1 468 594	X	1 625 286	X
85205	przemoc domowa	32 705	X	124 716	X	48 163	5 999
85213	ubezpieczenia zdrowotne przy zasiłkach stałych	X	132 706	X	141 316	857	209 504
85214	zasiłki celowe, okresowe i inne oraz pomoc państwa w naturze	3 585 465	424 368	3 953 976	415 455	4 638 162	373 472
85215	1 dodatki mieszkaniowe	2 348 790	X	2 949 824	X	3 157 667	X
	2 dodatek energetyczny	X	4 347	X	X	X	X
	3 bon energetyczny	X	X	X	X	X	838 877
85216	zasiłki stałe	X	1 576 714	X	1 648 473	X	2 440 171
85219	1 utrzymanie Ośrodka	5 081 191	879 735	6 127 647	863 960	7 400 315	1 306 543
	2 opiekun prawny - wynagrodzenie za sprawowanie opieki	X	46 120	X	40 642	X	57 301
	3 kurator - wynagrodzenie za sprawowanie opieki	X	X	2 800	X	4 800	X
	4 PFRON - Program „STABILNE ZATRUDNIENIE”					X	34 000
85220	1 Komplex Terapeutyczno-Integracyjny „Wspólny Dom”	384 231	X	437 161	X	534 476	X
	2 Zespół Mieszkalno-Integracyjny z mieszkaniami wspomaganyymi	340 345	X	370 197	X	428 063	X
	3 dodatek motywacyjny	X	X	X	X	X	49 176
85228	1 usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1 088 161	192 578	1 057 259	185 058	1 156 367	204 941
	2 dofinansowanie do usług specjalist. i rehabilit.	250 632	X	153 681	X	166 140	X

Rozdział	Realizacja zadań	2022		2023		2024	
		Budżet gminy	Budżet państwa	Budżet gminy	Budżet państwa	Budżet gminy	Budżet państwa
3	usługi sąsiedzkie	X	X	X	X	0	X
85230	Program „Posiłek w szkole i w domu”	281 259 (wkład własny gminy do Programu finansowany z rozdziału 85214)	519 420	338 594 (wkład własny gminy do Programu finansowany z rozdziału 85214)	618 524	335 429 (wkład własny gminy do Programu finansowany z rozdziału 85214)	591 593
85278	usuwanie klęsk żywiołowych	X	40 000	X	X	X	X
85295	1 Noclegownia	463 690	X	531 440	X	605 753	X
	2 Ogrzewalnia	126 120	X	156 659	X	171 700	X
	3 piecza zastępcza – placówki opiekuńczo-wychowawcze	707 193	X	878 844	X	953 653	X
	4 kwarantanna i izolacja	360	X	X	X	0	X
	5 pomoc Ukrainie	23 431	X	X	X	X	X
	6 dodatek osłonowy	X	2 423 706	X	X	X	640 732
	7 Program POMOST/TT-Pomoc	X	X	X	X	X	8 400
85322	Fundusz Pracy – asystent rodziny	X	X	X	X	X	88 860
85415	pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	1 708	6 831	1 016	4 064	580	2 319
85501	świadczenie wychowawcze	66 479	15 410 990	X	X	X	X
85502	świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłki dla opiekunów, świadczenie „Za życiem”, składki na ubezpieczenia społeczne	254 656	14 543 881	403 295	16 203 429	467 594	19 957 851

Rozdział	Realizacja zadań	2022		2023		2024	
		Budżet gminy	Budżet państwa	Budżet gminy	Budżet państwa	Budżet gminy	Budżet państwa
85503	Karta Dużej Rodziny	X	2 573	X	3 172	X	1 576
85504	wspieranie rodziny - asystent rodziny - dodatek motywacyjny	443 770	9 000	491 328	38 631	512 376	30 605
85508	piecza zastępcza - rodzinna	366 801	X	444 047	X	520 234	X
85513	ubezpieczenia zdrowotne przy świadczeniach rodzinnych	X	230 258	X	307 102	X	379 468
85595	Program Pomocy „Kutnowska Złota Rączka dla Seniora”	31 621	X	32 576	X	49 976	X
RAZEM		16 852 344	36 443 227	19 585 060	20 469 826	22 442 162	27 221 388
		53 295 571		40 054 886		49 663 550	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Wykres 39. Dochody Miasta Kutno [w zł] z zadań własnych realizowanych przez Ośrodek w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

Wpływy do budżetu Miasta Kutno w ostatnich trzech latach kształtują się na zbliżonym poziomie, najwyższą wartość osiągając w 2024 r., wynoszącą 899 789,08 zł, tj. o 27 570,42 zł więcej wobec 2023 r. oraz o 43 301,87 zł więcej w zestawieniu z 2022 r.

Tabela 28. Struktura dochodów Miasta Kutno [w zł] z zadań własnych realizowanych przez Ośrodek w 2024 r.

Lp.	Rozdział	Paragraf	Źródła wpływów	Wpływy
1.	85202 - Centrum Seniora - Sekcja Dziennego Domu Pomocy Społecznej	0830	obiady	228 888,50
		0870	sprzedaż kotła warzelnego elektrycznego	1 463,42
2.	85214 - Zasiłki i pomoc w naturze w ramach zadań własnych i zleconych gminie	0970	opłaty z tytułu pobytu w schronisku	23 702,24
3.	85219 - Utrzymanie Ośrodka	0920	odsetki bankowe	44 892,40
4.	85220 - Kompleks Terapeutyczno-Integracyjny „Wspólny Dom” - Sekcja Mieszkań Treningowych i Wspomaganych	0970	opłaty z tytułu pobytu w mieszkaniach treningowych i wspomaganych	77 163,33
5.	85228 - Usługi opiekuńcze	0830	wpływy z usług opiekuńczych	332 566,55
6.	85228 - Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0830	wpływy z usług - rehabilitacji	650,00
		2360	wpływy ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	52,00
7.	85502 - Świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego	2360	dochody jednostek samorządu terytorialnego związane	

			z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami:	
			a\ wpływy z zaliczki alimentacyjnej	28 102,96
			b\ wpływy z funduszu alimentacyjnego	162 307,68
Suma dochodów				899 789,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Kutnie; kwiecień 2025 r.

14. Podsumowanie

Przeprowadzona wielowątkowa analiza systemu pomocy społecznej wyznaczyła jedynie krąg widzenia, horyzont conceptualny, identyfikując mnogość zagadnień składających się na interesującą dla niej tematykę związaną z paradygmatem systemu pomocy społecznej w Kutnie. W orbicie jej zainteresowań znajdowało się sprobienizowanie układów zależności, odniesień i wzajemnych relacji między poszczególnymi elementami czy działaniami pomocowymi, organizujących dynamiczną sieć uniwersum społecznego. Intencję pracy zaś stanowiło opracowanie i przedstawienie realizacji zadań pomocy społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie, niejednokrotnie wkraczające na pole metaanalizy polityki społecznej, tj. reguł, zasad i wartości rządzących namysłem nad uprawianiem przez Miasta Kutno polityki społecznej.

W dobie postępujących tendencji starzenia się i zmian struktury demograficznej, grożących brakiem zastępowalności pokoleń, oraz w obliczu sytuacji poepidemicznej, redefiniującej dotychczasowe obszary życia, a także biorąc pod uwagę dwa kryzysy, tj. kryzys uchodźczy i kryzys energetyczny, z których konsekwencjami również w 2024 r. przyszło się zmagać, polityka społeczna prowadzona w obrębie lokalnej społeczności staje się przestrzenią pełną wyzwań. Skuteczne wdrażanie polityki odpowiadającej na bieżące problemy społeczne, a zarazem uwzględniającej konieczność elastycznego planowania celów i ich ewaluacji, dokonywania zmian oraz przemodelowania wykorzystywanych metod – polega na odpowiednim zarządzaniu infrastrukturą, kadrami oraz nakładami finansowymi przeznaczonymi na zadania użyteczności publicznej z zakresu pomocy społecznej.

Minione lata naznaczone były dotkliwymi następstwami wynikającymi z epidemii. W 2022 r. zaś cały kraj dotknięty został również poważnymi wyzwaniami w postaci konsekwencji napadu Rosji na Ukrainę, a tym samym – falą migracji na terytorium Polski obywateli Ukrainy, jak również destabilizacją na rynku energetycznym determinującą wzrost kosztów nośników energii. Rok 2024 zapisze się jako czas relatywnie spokojniejszy od poprzedzających go miesięcy, szczególnie tych, dla których cezurami był początek i koniec roku 2022. Jednakowoż wspomniane zjawiska o charakterze geopolitycznym poprzez implikowane przez siebie perturbacje generujące podniesienie cen energii oraz skok inflacji (według danych Głównego Urzędu Statystycznego poziom wskaźnika średniorocznej inflacji wyniósł w 2024 r. 103,6, co oznacza wzrost cen o 3,6% w konfrontacji z 2023 r., będąc tedy parametrem o wartości niższej aniżeli w 2023 r., w którym to wyestymowano go na poziomie 111,4), jak również przez wymuszone reakcje przeciwdziałające negatywnym skutkom tychże okoliczności także w 2024 r. znamionowały konieczność podjęcia działań w obliczu napotykaných trudności.

Dane i statystyki za 2024 r. gromadzone w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kutnie w sposób miarodajny przedstawiają skalę i zróżnicowanie problemów oraz strukturę borykających się z nimi grup społecznych. Tym samym pisane w oparciu o nie sprawozdania, przedkładane władzom samorządowym, ukazują zagadnienia z dziedziny pomocy społecznej i kształtujące się w jej obrębie zadania, z którymi społeczność przyjdzie się mierzyć.

Najważniejsze wnioski z przeprowadzonej analizy prezentują się następująco:

1. tendencja zniżkowa w zakresie liczby rodzin objętych pomocą społeczną (bez uwzględniania liczby rodzin objętych pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej), przy jednoczesnej malejącej liczbie osób w tych rodzinach;
2. spadek rzeczywistej liczby rodzin objętych pomocą społeczną zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej;
3. zwiększenie się liczby rodzin wspartych wyłącznie w postaci pracy socjalnej;
4. 65% beneficjentów pomocy w ramach ustawy o pomocy społecznej stanowią osoby samotnie gospodarujące;
5. blisko co druga rodzina objęta wsparciem w zakresie ustawy o pomocy społecznej (bez względu na to czy wśród rodzin pełnych, czy niepełnych) to rodzina z jednym dzieckiem;
6. niemal ośmiu na dziesięciu emerytów i rencistów, będących destynatorami, odbiorcami pomocy społecznej, to osoby żyjące samotnie;
7. spadek lub stabilizacja sumarycznej liczby osób korzystających ze wsparcia w obrębie niemal wszystkich powodów ubiegania się o pomoc;
8. niezmiennie do trzech najczęściej wskazywanych powodów ubiegania się o pomoc należą: niepełnosprawność, ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba;
9. interferencja, nakładanie się, wzajemne oddziaływanie na siebie różnych powodów, np. ubóstwo powiązane jest z bezrobociem, ciężką i długotrwałą chorobą czy niepełnosprawnością;
10. obowiązywanie zauważonej kilka lat wcześniej zmiany kategorii powodów ubiegania się o pomoc - ze strukturalnych, globalnych, o charakterze makro (np. ubóstwo, bezrobocie) na jednostkowe, indywidualne, o charakterze mikro, uzależnione od stanu zdrowia (np. niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba);
11. niepokojące wskaźniki obciążenia demograficznego, sygnalizujące zagrożenie depopulacją;
12. wzrost liczby świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych pobieranych przez seniorów;
13. zmniejszenie się wartości wskaźnika deprywacji lokalnej;
14. spadek liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej, przy równoczesnym wzroście wydatków w tym obszarze;
15. stabilizacja liczby osób korzystających z usług opiekuńczych, a zarazem spadek liczby zrealizowanych usług;
16. zwyżka liczby osób, za które Miasto Kutno częściowo pokrywa koszty pobytu w domach pomocy społecznej, przy jednoczesnym wzroście wydatków

na to zadanie;

17. redukcja wydatków związanych z realizacją pomocy obywatelom Ukrainy;
18. wzrost wydatków na realizację świadczeń przeciwdziałających kryzysowi energetycznemu;
19. zwiększona aktywność programowo-projektowa Ośrodka;
20. wzrost całościowych wydatków dokonanych przez Ośrodek.

Fakt, że grupa mieszkańców Kutna starających się o pomoc społeczną ze strony Ośrodka, nie wliczając w to kategorii rodzin objętych wsparciem wyłącznie w postaci pracy socjalnej, zmalała, powinien jawić się jako korzystny prognostyk. Pomimo to warto mieć świadomość, iż to osoby tworzące tkankę miejską, które należy wspomagać w ułatwianiu im wydzwignięcia się z trudnych sytuacji życiowych m.in.: bezrobocia, niepełnosprawności czy ubóstwa.

Całościowy rozmiar świadczonej pomocy z racji kurczenia się liczby potrzebujących przybrał kształt zadowalający, nie może być jednak postrzegany w oderwaniu od nasilenia zbiegania się, skorelowania ze sobą przyczyn ubiegania się o pomoc.

Co prawda różnorodność powodów występowania o wsparcie nie uległa redukcji, to problematycznym staje się ich sprzężenie, pogłębiająca się współzależność. Szczególnie wrażliwe na terenie miasta Kutna ogniska przyczyn, jak chociażby niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, wystąpiły w 2024 r. z niższym indeksem liczbowym niż rok wcześniej; z kolei bezrobocie albo też ubóstwo nie występują już z taką ilościową regularnością jak w latach poprzednich. Dodatkowo poważnym wyzwaniem dla Kutna stało się splecenie powodów, ich współwystępowanie w wielu gospodarstwach domowych. Przyczyny, które można określić mianem strukturalnych: bezrobocie i połączone z nim ubóstwo, a szczególnie ich natężenie, sukcesywnie są eliminowane lub ograniczane, na co wydatnie wpływa polityka samorządowa Miasta Kutna. Skala zatrudnienia na lokalnym rynku może być stymulowana odpowiednią polityką gospodarczą miasta. Symptomatycznym probierzem pozytywnej tendencji dostrzegania tej interakcji jest całość działań skoncentrowana na poszerzaniu, rozwijaniu i promowaniu Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej - Podstrefy Kutno. Abstrahując od stosunkowo zamortyzowanej i względnie dobrej sytuacji na rynku pracy, trzeba podkreślić, że w 2024 r., podobnie jak w latach 2022-2023 r., główną zmienną oddziałującą na kondycję materialną mieszkańców Kutna był podyktowany skalą inflacji wzrost cen.

Sprzężenie przyczyn zapotrzebowania na pomoc ze strony Ośrodka, ich swoista interdependencja, współzależność jest czynnikiem potęgującym trudność w przeciwdziałaniu im, jak również neutralizowaniu i równoważeniu negatywnych skutków ich przejawów. Od kilku lat zauważalne jest przeniesienie akcentów kładzionych na powód zwracania się o pomoc. Z bardziej strukturalnych czy globalnych, jak ubóstwo czy bezrobocie, na jednostkowe, indywidualne, odwołujące się do - warunkowanej szczególnie przez wiek - kondycji zdrowotnej: niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba. Jest to połączone z największym odsetkiem osób samotnie gospodarujących pośród świadczeniobiorców, z coraz znaczniejszym udziałem osób starszych w społeczności lokalnej, z popytem na wyższej jakości usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz z bezwzględną koniecznością większej dostępności usług medycznych, w tym w szczególności geriatrycznych.

Potwierdzenia powyższych rozważań można doszukać się w danych za 2024 r. dotyczących struktury rodzin najczęściej korzystających ze środowiskowego i instytucjonalnego wsparcia kutnowskiego Ośrodka. W przeważającej mierze są to albo osoby prowadzące jedno- lub dwuosobowe gospodarstwa domowe: zwykle emeryci (przede wszystkim seniorzy) i renciści lub zasiłkobiorcy stali bądź osoby niezaradne życiowo wspierane pomocą w postaci wyłącznie pracy socjalnej albo rodzic samotnie wychowujący dziecko.

Ważką kwestią w kontekście skali usługobiorców będących seniorami pozostaje ustawa obniżająca wiek emerytalny, która weszła w życie 01.10.2017 r. Póki co z danych, którymi Ośrodek dysponuje, wynika, że w 2024 r. w odniesieniu do 2023 r. zaobserwowano wzrost liczby świadczeń kierowanych do seniorów, co - można podejrzewać - było skutkiem wzrostu zapotrzebowania na świadczenia wśród emerytów i rencistów, które i tak jest znaczące. Co więcej wraz z poprawiającymi się od kilku dekad warunkami egzystencji i stylu życia, przyczyniającymi się do wzrastającej długości funkcjonowania w środowisku, demograficzna perspektywa jawić się może jako jedno z najistotniejszych ujęć określania długofalowych i strategicznych celów polityki rozwojowej miasta. Kiedy dodamy do tego niepokojące wskaźniki demograficzne alarmujące, że mieszkańców Kutna może czekać depopulacja, czyli zmniejszenie liczby ludności, oraz dominacja ilościowa osób starszych, w dużej mierze samotnych, to oczywistą stanie się dyrektywa, że trzeba wnikliwie przyglądać się tworzącym się tendencjom, albowiem za kilka lat Miasto Kutno może mieć do czynienia z rosnącym wymogiem zapewnienia opieki krótko- i długoterminowej oraz ze zwykłą wydatków socjalnych adresowanych do seniorów. Nadto niebagatelną rolę w tym kontekście odgrywają zmiana modelu rodziny i rewizja praktyk społecznych wywiedzione z profilu relacji międzyludzkich, mogące prowadzić w ostateczności do deficytu potencjału opiekuńczego.

W najbliższej przyszłości, na skutek widocznych już w 2017 r., a potwierdzonych w latach 2018-2024, zmian odnoszących się zarówno do pokaźnej puli osób korzystających z pomocy z racji niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby - a tym samym przy przypuszczalnie wysokim, i rosnącym ze względu na oczekiwaną i pożyteczną społecznie zmianę kryterium dochodowego kwalifikującego do nieodpłatnego korzystania z niektórych usług, popycie na usługi

opiekuńcze finansowane przez miasto – jak i związanych ze wzrastającą grupą żyjących samotnie, Miasto Kutno może stanąć w obliczu konieczności zapewnienia takim osobom godnych warunków życiowych w placówkach stacjonarnych szczególnie do tego przeznaczonych, np. w domach pomocy społecznej. Z uwagi na potrzebę powstrzymywania odpływu z rynku pracy osób w wieku produkcyjnym, które niejednokrotnie były do tego zmuszane z powodu obowiązku zajęcia się schorowanym rodzicem, wskazane jest rozważenie poszerzenia dostępności i różnorodności oferty usług opiekuńczych tak w środowisku (deinstytucjonalna pomoc), jak i w instytucjonalnych placówkach opieki. Jednym z godnych rozważenia pomysłów są np.: rozwiązanie dotyczące stosowalności usług sąsiedzkich, koncept związany siecią opiekunów dziennych lub idea zakładów opiekuńczo-leczniczych, w których osoby przebywające miałyby kompetentną i całodobową pomoc.

Warto w tym miejscu poczynić socjologiczne spostrzeżenie wskazujące, że w miejsce funkcji, którą jeszcze nie tak dawno sprawowała rodzina, z coraz większą intensywnością, wymuszona – być może – nakreślonymi powyżej rewizjami w podejściu do życia i implikowanymi przez nie reorientacjami wartości, zaczyna wkraczać – a proces ten (w zależności od poglądów) godzi się poczytywać jako jedno z oblicz urzeczywistniania opiekuńczej roli państwa albo przejaw etatystycznej ingerencji w sferę życia prywatnego – domena świadczenia usług publicznych, administracja tyleż wspierająca, co *par excellence* usługowa. Odbyna się to przez konieczność wzmożonej gotowości sektora publicznego, np. samorządu terytorialnego w postaci jego jednostek organizacyjnych z przestrzeni polityki społecznej, jakimi są ośrodki pomocy społecznej wraz z ich instrumentarium pomocowym, do zapewnienia w skali znacznie większej aniżeli uprzednio pomocy, chociażby w segmencie usług opiekuńczych.

Kontynuując, niepodobna nie zaznaczyć, iż w przypadku wsparcia środowiskowego na uwagę zasługuje wprowadzona do ustawy o pomocy społecznej z mocą obowiązującą od listopada 2023 r. uzupełniająca wobec usług opiekuńczych usługa sąsiedzka. Ta forma wsparcia może być świadczona w zakresie pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, prostej podstawowej opieki higieniczno-pielęgnacyjnej – czynności podstawowych, które nie wymagają specjalistycznego przygotowania, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienia kontaktów z otoczeniem, a jednym z warunków określających osobę mogącą być wykonawcą tych usług jest – jak sama nazwa wskazuje – to, aby była to osoba zamieszkująca w okolicy osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie. Innym, pochodzącym z domeny wsparcia deinstytucjonalnego, ciekawym, systemowym rozwiązaniem jest rozwinięcie – na kształt Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” – sieci opiekunów dziennych dla starszych osób. Specjalnie przygotowane osoby, legitymujące się należytych kompetencjami, mogłyby tworzyć sieć domowej opieki nad osobami starszymi, gwarantując im wysoką jakość pomocy, eliminując poprzez to niezbedność budowy zaplecza infrastrukturalnego.

Z kolei placówki zbliżone profilem do zakładów opiekuńczo-leczniczych byłyby kolejnym etapem wsparcia, znacznie bardziej zinstytucjonalizowanym i fachowym aniżeli pomoc rodziny czy sąsiadów, lecz jednocześnie stwarzałyby fazę przejściową, tymczasową, przed umieszczeniem osoby w domu pomocy społecznej.

Na kanwie powyższych rozważań trzeba uwypuklić, iż w okresie luty-grudzień 2024 r. realizowany był Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024, którego intencją było

ogólnodostępne wsparcie dla osób niepełnosprawnych poprzez bezpłatną usługę asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, mającą na celu zapewnienie pomocy uczestnikowi Programu w wykonywaniu codziennych czynności. Beneficjentami Programu były 143 osoby, którym usługi asystenckie zwiększyły szansę na funkcjonowanie w życiu społecznym w wymiarze, który dotychczas dla nich był, być może, niemożliwy lub trudno dostępny.

Obok osób samotnych i seniorów drugą znaczącą subpopulację odbiorców usług kutnowskiego Ośrodka tworzą rodziny z jednym dzieckiem bądź z dziećmi. W 2024 r. w stosunku do 2023 r. nastąpił wzrost liczby rodzin (pełnych lub niepełnych) z dziećmi objętych pomocą społeczną (formami pieniężną lub niepieniężną bądź pracą socjalną – określonymi w ustawie o pomocy społecznej), co przełożyło się też na zwiększenie udziału tej grupy w całości adresatów form pomocy społecznej: z 31% w 2023 r. do 35% w 2024 r.

Reasumując, na podstawie tego, co zostało przedstawione, należy stwierdzić, że Miasto Kutno prowadzi racjonalną politykę społeczną, a zarazem, jak zostało wcześniej udokumentowane, dynamiczną na tle pozostałych miast z grupy porównawczej; tym niemniej adekwatną do posiadanych środków finansowych. Model wybranej i wdrażanej polityki określony jest na gotowość rewidowania swych działań podyktowaną rzeczywistymi potrzebami i wyzwaniem w dziedzinie pomocy społecznej.

Jedną z ilustracji tej polityki może być założenie wspólnie przez Miasto Kutno i Powiat Kutnowski Samorządowej Spółdzielni Socjalnej. Co prawda jej powołanie i zarejestrowanie nastąpiło pod koniec 2020 r., jednakże w 2021 r. na dobre zaczęła swą działalność, a w latach 2022-2024 prężnie ją rozwinęła. Głównym celem spółdzielni, jako podmiotu ekonomii społecznej, jest aktywizacja mieszkańców zagrożonych wykluczeniem, w tym zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotnych, przebywających w mieszkaniach wspomaganych lub w noclegowni. Osoby, którym spółdzielnia pomogła odnaleźć się na rynku pracy, zajmują się choćby utrzymaniem obiektów na zrewitalizowanych terenach w centrum Kutna, w tym obsługą strefy płatnego parkowania, porządkowaniem terenów zielonych, usługami sprzątającymi lub wykonywaniem drobnych czynności naprawczych w domach kutnowskich seniorów w ramach Programu Pomocy „Kutnowska Złota Rączka dla Seniora”.

Sama realizacja Programu Pomocy „Kutnowska Złota Rączka dla Seniora”, scharakteryzowana wyżej, może uchodzić za widomy znak zaangażowania samorządu miejskiego w pole polityki senioralnej. Dzięki bezpłatnemu wsparciu przy drobnych naprawach kutnowscy seniorzy, niejednokrotnie prowadzący samodzielne gospodarstwo domowe z dala od rodziny, nie są zmuszeni do poszukiwania usług na rynku komercyjnym, co wydatnie przyczynia się do bezpieczeństwa i jakości ich życia, a co nie bez znaczenia – również nie nadwiera ich finansów.

Jako kolejne świadectwo realnego wsparcia ze strony samorządu domeny pomocy społecznej, a przede wszystkim osób w wieku poprodukcyjnym, może zostać potraktowana działalność Rady Seniorów Miasta Kutno. Rada stanowi ciało mające charakter konsultacyjno-doradczo-inicjatywny, opiniując np. projekty obejmujące swym działaniem grupy senioralne lub projekty dokumentów o strategicznym znaczeniu dla Miasta Kutna.

W miejską politykę prowadzoną na rzecz seniorów wpisuje się też organizowane rokrocznie święto seniorów, czyli Kutnowskie Dni Seniora. W 2024 r. przypadające

na przełom lata i jesieni zgromadziły, jak zawsze, wielu miłośników zróżnicowanych atrakcji przeznaczonych dla najstarszych mieszkańców Kutna.

Za kolejny element dopełniający spektrum inicjatyw w wymiarze polityki senioralnej może uchodzić realizacja dwóch, omówionych wcześniej, Programów: „Asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 oraz „Korpus Wsparcia Seniorów”, które łącznie przysłużyły się do poprawy i podniesienia jakości życia wielu mieszkańców Kutna.

Polityka społeczna może być widziana także w swej odsłonie prorodzinnej. Egzemplifikacją urzeczywistniania przez Miasto Kutno troski o kutnowskie rodziny jest zapewne, omówiona uprzednio, kontynuacja realizacji programu Kutnowska Karta Dużej Rodziny. Następnym przykładem jest cykliczny projekt promocji wewnętrznej miasta – „Różana Rodzina”, skierowany do dzieci urodzonych, a co najważniejsze – zameldowanych w Kutnie, do których podczas uroczystej gali trafiają okazjonalne wyprawki.

Swoistym novum jest Program pn. „Kutnowska Karta Mieszkańca”, którego zinstytucjonalizowanie znalazło swój wyraz w uchwale Rady Miasta pod koniec 2022 r., lecz której wprowadzenie nastąpiło 6 grudnia 2023 r. Tego typu rozwiązanie jako system zniżek i bonusów ma na celu przede wszystkim zagwarantowanie mieszkańcom Kutna poprawy dostępności mieszkańców Kutna na preferencyjnych warunkach do usług instytucji publicznych, finansowanych przez Miasto Kutno, np. do instytucji kultury, aquaparku czy transportu miejskiego.

Dokonaniom polityki społecznej jako całokształtowi przedsięwzięć podejmowanych na rzecz podniesienia jakości życia mieszkańców słuszenie przydaje się wagi w obszarze szeroko pojętej obywatelskości. Rozpatrywana pod kątem stwarzania warunków sprzyjających inkluzji społecznej działalność samorządu lokalnego odzwierciedlała się w 2024 r. m.in. w zorganizowaniu i przeprowadzeniu już po raz trzeci, skierowanego do grup mieszkańców Kutna i organizacji pozarządowych, Lokalnego Programu Mikrograntów: „MIKROGRANTY W KUTNIE 2024”. Konceptcje i projekty realizowane w ramach konkursu obejmowały również inicjatywy z zakresu ochrony i promocji zdrowia oraz profilaktyki uzależnień.

Inny przejaw aktywności Miasta Kutno w aspekcie kształtowania kapitału obywatelskiego i budowania wspólnoty lokalnej stanowi organizacja Dnia Wolontariusza jako wydarzenia promującego ideę wolontariatu. Podczas uroczystej gali wręczono wyróżnienia dla kutnowskich wolontariuszy zaangażowanych w różne dziedziny życia społecznego.

Na polu zacieśniania współpracy na linii samorząd – mieszkańcy niepodobna nie wspomnieć o najbardziej znaczącej w tym kontekście inicjatywie, jaką niewątpliwie jest Kutnowski Budżet Obywatelski, w tym możliwość opracowania i głosowania na projekty związane z szeroko pojętą pomocą społeczną. Z grona wybranych w 2024 r. do realizacji zamysłów wpisujących się w ramy szeroko pojętego systemu pomocy społecznej można przywołać chociażby projekt „Bezpieczne Kutno – Monitoring etap I”, zakładający poprawę bezpieczeństwa poprzez montaż dodatkowych kamer (pasywnych) w ramach sieci monitoringu miejskiego.

Warto jeszcze w tym miejscu poczynić wzmiankę o omawianych wcześniej pracach nad opracowaniem „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kutna 2030”, stanowiących znaczący komponent tworzący horyzont tyleż działań, co refleksji problematyzującej stan i prognozę systemu pomocy społecznej Miasta Kutno.

Przedstawione w niniejszej Informacji dane uprawniają do skonstatowania, że – pomimo nadzwyczajnych okoliczności wpływających z kryzysu uchodźczego oraz energetycznego i powiązanego z nim wzrostu inflacji – Miasto Kutno, którego emanacją w obszarze pomocy społecznej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie, stworzyło spójny i kompleksowy system pomocy społecznej oferujący podopiecznym rozmaity zakres wsparcia finansowego, rzeczowego i instytucjonalnego. Potrzeby społeczne mieszkańców na bieżąco są monitorowane i aktualizowane zgodnie z obowiązującymi standardami i instrumentami pomocy społecznej, aby stale diagnozować sytuację społeczną, przyczyniać się do rozwiązywania zaistniałych problemów oraz skutecznie przeciwdziałać negatywnym skutkom patologii społecznych. W miarę możliwości katalog form wsparcia jest poszerzany w celu efektywnego i jakościowo optymalnego świadczenia pomocy społecznej.

15. Rekomendacje

Mając na względzie powyższą analizę i konkluzje z niej płynące, trzeba podkreślić, że Miasto Kutno zorganizowało system pomocy społecznej w sposób harmonijny i funkcjonalny. Wykorzystując instytucjonalną zdolność zarówno do responsywnego, reaktywnego (defensywnego), jak i inicjującego, aktywnego (ofensywnego) stylu prowadzenia polityki pomocowej, zabiega o jak najlepszą adekwatność i synchronizację skoordynowanych działań, uprzednio poddanych koniecznemu namysłowi ufundowanemu na filozofii myślenia o polityce społecznej w perspektywie długookresowej i w kategoriach uwzględniających złożoność rzeczywistości społecznej. Tym samym można stwierdzić, że wprowadzony w Kutnie system pomocy społecznej cechuje się zarządzaniem nie tyle imperatywnym, ile dopuszczającym redefinicję priorytetowych rozwiązań, uprawdopodobniającym dzięki temu skuteczną reakcję nakierowaną na optymalne udzielenie pomocy potrzebującym.

Biorąc to pod uwagę i przykładając stosowną wagę do rosnącego znaczenia systemu pomocy społecznej w życiu społeczności Kutna, można sformułować następujące rekomendacje:

1. kontynuacja i pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi;
2. modernizacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kutnie, w tym adaptacja pomieszczeń z przeznaczeniem na inne zadania;
3. zwiększenie aktywności programowo-projektowej Ośrodka, w tym pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację programów związanych z pomocą społeczną;
4. poprawa koordynowania projektów w polu pomocy społecznej, wykorzystywanie w zarządzaniu dobrych praktyk oraz ewaluowanie wyników zarówno wprowadzanych programów, jak i bieżącej pracy;
5. podjęcie działań mających za zadanie zwiększenie zakresu zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
6. wdrażanie innowacyjnych form realizacji zadań z obszaru pomocy społecznej, również przy udziale nowoczesnych technologii, w tym w partnerstwie z podmiotami z sektorów prywatnego i społecznego;
7. rozwijanie organizacyjno-instytucjonalnej adaptacyjności Ośrodka pozwalającej na skuteczną realizację nowych zadań;
8. rozważenie potrzeby pogłębionych badań społecznych w dziedzinie pomocy społecznej;
9. wzrost nakładów na funkcjonowanie systemu pomocy społecznej;
10. wykorzystywanie innowacyjnych narzędzi wsparcia polegających na zapewnieniu codziennej opieki nad osobami starszymi, np. powstanie rozproszonych lokalizacyjnie klubów seniora;
11. wdrażanie nowych form pomocy seniorom, jak np. „Program Kutnowska

Złota Rączka dla Seniora 60+”;

12. animowanie międzygeneracyjnej i wspólnotowej integracji społecznej, zacieśniającej więzi między wieloma pokoleniami mieszkańców Kutna;
 13. rozwój działań pomocowych i rehabilitacyjnych oraz placówek wsparcia dziennego, a także poszerzenie sieci mieszkań treningowych i wspomaganych;
 14. prowadzenie działań mających na celu poprawę sytuacji osób pozbawionych schronienia i znajdujących się w kryzysie bezdomności, w tym pod kątem analizy utworzenia schroniska dla osób bezdomnych;
 15. zmiana lokalizacji ogrzewalni na lokal o większym metrażu – ze względu na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa zarówno opiekunom pełniącym całodobowo dyżury, jak i osobom przebywającym w placówce, a także z uwagi na potrzebę zapewnienia poczucia komfortu higienicznego osobom potrzebującym i opiekunom;
 16. implementacja rozwiązań instytucjonalnych i programów społecznych ukierunkowanych na wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. rodzin mających deficyty opiekuńczo-wychowawcze, samotnych matek z dziećmi;
 17. wprowadzanie nowych form pomocy dla młodych rodzin oraz nowych mieszkańców Kutna;
 18. zwiększenie dostępności form wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.
-

16. Spis rysunków, tabel i wykresów

16.1. Spis rysunków

Rys. 1. Schemat zakresu pomocy udzielanej mieszkańcom Kutna przez Ośrodek.	9
---	---

16.2. Spis tabel

Tab. 1. Pracownicy w trakcie kształcenia/dokształcania w 2024 r.	8
Tabela 2. Wydatki [w zł] na pomoc społeczną (Dział 852 – klasyfikacja budżetowa) Kutna i miast z grupy porównawczej w latach 2022-2023.	23
Tabela 3. Realizacja pracy socjalnej, kontraktów socjalnych i Indywidualnych Programów Usamodzielnienia, w tym Wychodzenia z Bezdomności (IPU) – w latach 2022-2024.	24
Tabela 4. Realizacja świadczeń pieniężnych, w tym średnia roczna kwota [w zł] przypadająca na jedną rodzinę w danej formie świadczeń pieniężnych, w 2024 r.	28
Tabela 5. Liczba osób, składek i wydatki [w zł] na składkę ubezpieczenia zdrowotnego opłacaną przy zasiłku stałym w latach 2022-2024.	30
Tabela 6. Liczba świadczeń i wydatki [w zł] poniesione na pochówek w latach 2022-2024.	31
Tabela 7. Liczba dzieci i wydatki [w zł], w tym średnia roczna kwota dofinansowania jednego dziecka, poniesione na różne formy wspierania pieczy zastępczej w 2024 r.	32
Tabela 8. Struktura rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022-2024.	34
Tabela 9. Charakterystyka realizacji usług opiekuńczych w latach 2022-2024.	37
Tabela 10. Charakterystyka realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2022-2024.	37
Tabela 11. Charakterystyka realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2022-2024.	39
Tabela 12. Wybrany zakres wsparcia podejmowany przez instruktora terapii zajęciowej oraz przez pielęgniarkę w 2024 r.	44
Tabela 13. Liczba osób i wydatki [w zł] przeznaczone na działalność Noclegowni w latach 2022-2024.	47
Tabela 14. Liczba osób i wydatki [w zł] przeznaczone na działalność Ogrzewalni w latach 2022-2024.	48
Tabela 15. Liczba osób, liczba świadczeń i średni miesięczny koszt dofinansowania gminy do pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej [w zł] w latach 2022-2024.	49
Tabela 16. Realizacja świadczeń rodzinnych i zasiłków dla opiekuna w 2024 r.	51
Tabela 17. Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2022-2024.	53
Tabela 18. Liczba osób, składek i wydatki [w zł] na składkę ubezpieczenia zdrowotnego opłacaną przy świadczeniach rodzinnych w latach 2022-2024.	53
Tabela 19. Liczba świadczeń i liczba osób korzystających z danych	54

rodzajów świadczeń w 2024 r.	
Tabela 20. Liczba dodatków mieszkaniowych i wydatki [w zł] na poszczególne lokale w 2024 r.	56
Tabela 21. Realizacja pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w latach 2022-2024.	57
Tabela 22. Liczba wszczętych i zamkniętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie miasta Kutna oraz wydatki [w zł] przeznaczone na funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2022-2024.	58
Tabela 23. Realizacja pomocy obywatelom Ukrainy w obrębie pomocy społecznej na podstawie specjalnej ustawy w 2024 r.	60
Tabela 24. Realizacja świadczeń przeciwdziałających kryzysowi energetycznemu w 2024 r.	62
Tabela 25. Aktywność programowo-projektowa Ośrodka w 2024 r. w ujęciu finansowym.	82
Tabela 26. Realizacja opracowanych w 2024 r. programów i projektów, lecz obejmujących okresem trwania co najmniej 2025 r., w ujęciu finansowym.	83
Tabela 27. Struktura wszystkich wydatków Ośrodka [w zł po zaokrągleniu do jedności] w podziale na rozdziały, za lata 2022-2024.	85
Tabela 28. Struktura dochodów Miasta Kutno [w zł] z zadań własnych realizowanych przez Ośrodek w 2024 r.	88

16.3. Spis wykresów

Wykres 1. Zatrudnienie w Ośrodku wedle klasyfikacji zadań, według stanu na 31.12.2024 r.	7
Wykres 2. Wykształcenie pracowników, według stanu na 31.12.2024 r.	8
Wykres 3. Główne przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin w latach 2022-2024.	10
Wykres 4. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Kutnie w latach 2022-2024.	13
Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w Kutnie w latach 2022-2024, według stanu na 31 grudnia danego roku.	13
Wykres 6. Rzeczywista liczba rodzin/osób objętych pomocą społeczną, tj. świadczeniami pieniężnymi i niepieniężnymi, w 2024 r.	14
Wykres 7. Rzeczywista liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną (bez uwzględnienia „wyłącznie w postaci pracy socjalnej”) w latach 2022-2024.	15
Wykres 8. Rzeczywista liczba osób/rodzin objętych pomocą społeczną w formie pieniężnej w latach 2022-2024.	15
Wykres 9. Rzeczywista liczba osób/rodzin objętych pomocą społeczną w formie niepieniężnej w latach 2022-2024.	16
Wykres 10. Liczba ludności miasta Kutna w latach 2022-2024, według stanu na 31 grudnia danego roku.	16
Wykres 11. Typy rodzin, ze względu na liczbę osób, wspartych pomocą społeczną w latach 2022-2024.	17
Wykres 12. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w latach 2022-2024.	18
Wykres 13. Typy rodzin niepełnych z dziećmi objętych pomocą społeczną	

w latach 2022-2024.	18
Wykres 14. Rodziny emerytów i rencistów objęte pomocą społeczną w latach 2022-2024.	19
Wykres 15. Prognoza struktury ludności [w %] i ogólnej liczby mieszkańców Kutna w latach 2025 i 2030.	20
Wykres 16. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w Kutnie i miastach porównawczych w latach 2022-2023.	20
Wykres 17. Liczba świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych pobieranych przez seniorów (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej) w latach 2022-2024.	21
Wykres 18. Wskaźnik deprywacji lokalnej w Kutnie i miastach porównawczych w latach 2022-23.	22
Wykres 19. Dochód (ogółem) [w zł po zaokrągleniu do jedności] Kutna i miast porównawczych na 1 mieszkańca w latach 2022-2023.	23
Wykres 20. Liczba osób/rodzin objętych pieniężną formą pomocy w latach 2022-2024.	26
Wykres 21. Wydatki [w zł po zaokrągleniu do jedności] z budżetu gminy i państwa poniesione na świadczenia pieniężne w 2024 r.	27
Wykres 22. Wydatki w zł z budżetu gminy i państwa na świadczenia pieniężne w 2024 r.	28
Wykres 23. Obiady/posiłki przyznawane w drodze decyzji przygotowywane w Sekcji Dziennego Domu Pomocy Społecznej w 2024 r.	30
Wykres 24. Wydatki [w zł po zaokrągleniu do jedności] ogółem poniesione na wspieranie pieczy zastępczej w latach 2022-2024 r.	33
Wykres 25. Wydatki [w zł] przeznaczone na działalność świetlicy „Rodzinka” i na asystenturę rodziny w latach 2022-2024.	35
Wykres 26. Charakterystyka Ogólnopolskiej i Kutnowskiej Karty Dużej Rodziny w latach 2022-2024.	36
Wykres 27. Wydatki w zł na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2024 r.	38
Wykres 28. Wydatki [w zł po zaokrągleniu do jedności] z budżetu gminy i państwa poniesione na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w 2024 r.	39
Wykres 29. Liczba osób w SDDPS w latach 2022-2024.	41
Wykres 30. Wydatki [w zł] przeznaczone na działalność Centrum Seniora w latach 2022-2024.	42
Wykres 31. Wydatki [w zł] przeznaczone na działalność KTI-SMTiW w latach 2022-2024.	44
Wykres 32. Wydatki [w zł] przeznaczone na działalność Zespołu Mieszkalno- Integracyjnego w latach 2022-2024.	46
Wykres 33. Wydatki [w zł po zaokrągleniu do jedności] poniesione przez gminę za osoby przebywające w DPS w latach 2022-2024.	49
Wykres 34. Liczba świadczeń i wydatki [w zł po zaokrągleniu do jedności] przeznaczone na świadczenia rodzinne w 2024 r.	52
Wykres 35. Struktura wydatków [w zł po zaokrągleniu do jedności] na świadczenia rodzinne, alimentacyjne, świadczenie „Za życiem”, zasiłek dla opiekuna, składki na ubezpieczenia społeczne oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2024 r.	55

Wykres 36. Struktura wydatków w zł poniesionych na poszczególne rodzaje lokali w 2024 r.	56
Wykres 37. Wydatki [w zł po zaokrągleniu do jedności] poniesione na dodatki mieszkaniowe w latach 2022-2024.	56
Wykres 38. Wydatki [w zł], zarówno z budżetu gminy, jak i budżetu państwa, poniesione przez Ośrodek w latach 2022-2024.	84
Wykres 39. Dochody Miasta Kutno [w zł] z zadań własnych realizowanych przez Ośrodek w latach 2022-2024.	88

Sporządził:
Michał Bielecki

KIEROWNIK
Zespołu Metodologiczno-Analitycznego

Michał Bielecki

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kutnie

Grzegorz Chojnacki